

“...การพัฒนาชนบทเป็นงานที่สำคัญ เป็นงานที่ยาก เป็นงานที่จะต้องทำให้ได้ด้วยความสามารถ ด้วยความเฉลียวฉลาด คือทั้งเฉลียวทั้งฉลาด ต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ มีใจมุ่งที่จะหากินด้วยวิธีการใด ๆ ใครอยากหากินขอให้ลาออกจากตำแหน่ง ไปทำการค้าดีกว่า เพราะว่าถ้าทำผิดพลาดไปแล้วบ้านเมืองเราล่มจม และเมื่อบ้านเมืองของเราล่มจมแล้วเราอยู่ไม่ได้ ก็เท่ากับเสียหมดทุกอย่าง...”

พระบรมราชาบาท พระราชทานแก่คณะผู้บริหารงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

ระดับผู้ว่าราชการจังหวัด ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน

วันศุกร์ที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๒

สารบัญ

บทนำ

๓

สรุปผู้บริหาร

๔

ความเป็นมา มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

๑๖

และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

คณะกรรมการ

๑๘

หลักการดำเนินงานและแนวทางปฏิบัติงาน

๒๐

กรอบการดำเนินงานตามมติคณะกรรมการ

๒๑

การดำเนินงานพื้นที่ต้นแบบและพื้นที่ขยายผล

๒๔

ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

สรุปการดำเนินงานสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

๕๖

งบการเงิน ปี ๒๕๕๔

๗๔

แผนงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๕

๙๑

ภาคผนวก

๑๐๗

นับเนื่องจากการกำเนิดของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ มาจนถึงวันนี้ “ปิดทองหลังพระฯ” ยังคงยึดมั่นในวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตามแนวพระราชดำริ พร้อมแนวทางการทำงานแบบบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะแนวพระราชดำริด้านต่าง ๆ จำนวนมากได้ผ่านการพิสูจน์ ทดลอง และขยายผลจนเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และสังคมโลก ที่กิจการใด ๆ ก็ตามหากมุ่งหวังความสำเร็จ ก็ย่อมไม่สามารถจะละเลยการมีส่วนร่วมของภาคีผู้มีส่วนได้และส่วนเสียไปได้

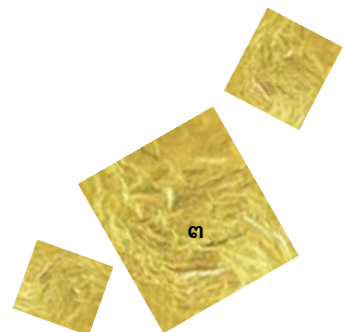
ประเทศไทยของเราตกอยู่ในห้วงลึกของความขัดแย้งอย่างต่อเนื่องมาหลายปี นับการทับถมลงบนปัญหาต่าง ๆ ที่ล้วนมีรากฐานมาจากช่องว่างภายในสังคม และนำไปสู่การขาดความเท่าเทียมกันทางโอกาสในการพัฒนาตนเองของประชาชนโดยเฉพาะในชนบท

ในภาวะที่ประเทศไทยต้องเร่งให้ทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในเวทีระหว่างประเทศ กลับยังเป็นแรงกดดันให้เห็นว่าการพัฒนาชนบทเป็นหัวใจสำคัญต่อทางออกของประเทศของเรามีฉะนั้นก็อาจจะส่งผลให้ช่องว่างนั้นขยายต่อไปไม่สิ้นสุด จนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติต่อไปได้

“ปิดทองหลังพระฯ” จึงมุ่งมั่นในการพัฒนาชนบทอย่างบูรณาการ พร้อมกับเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างไม่สิ้นสุดไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้ด้วยจิตที่สำนึกว่างานที่ “ปิดทองหลังพระฯ” ร่วมกับภาคีต่าง ๆ ทำมาอย่างก้าวหน้านั้นเป็นเพียงเสี้ยวเล็ก ๆ ของงานพัฒนาชนบท

ด้วยว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงมีพระเมตตาพระราชทานถนนห้วยมงคลเป็นโครงการพัฒนาชนบทแห่งแรกนั้น นับเป็นระยะเวลาของการทรงพัฒนาชนบทมายาวนานถึง ๖๐ ปีในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕

การปิดทองหลังพระในวันนี้จึงมีไข่งานจิตอาสา แต่เป็นหน้าที่ที่จะต้องกระทำ

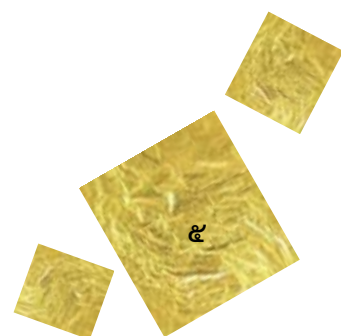

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อส่งเสริมให้การพัฒนาตามแนวทางพระราชดำริ เป็นแนวทางการพัฒนาหลักของประเทศ โดยเน้นบูรณาการความร่วมมือจากภาคีทุกภาคส่วน ตามแนวทางพระราชดำริ และน้อมนำองค์ความรู้ ๖ มิติ คือ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่า และสิ่งแวดล้อม ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แปรเป็นการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน โดยปรับนำหนักแต่ละเรื่องให้สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริดังกล่าว ยึดหลัก เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เป็นบันได ๓ ขั้นสู่ความสำเร็จ รวมทั้งมีการประสานเชื่อมโยงเครือข่ายให้มีความทำงานแบบบูรณาการ “สามประสาน” คือ ท้องถิ่น รัฐ และท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จจริงในพื้นที่

“ปิดทองหลังพระฯ” นำร่องการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ ในพื้นที่ต้นแบบ ๓ อำเภอของจังหวัดน่าน คือ ท่าวังผา สองแคว และเฉลิมพระเกียรติ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่อยู่รอด พอเพียงและอยู่ได้ด้วยตัวเองอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสอดคล้องกับความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่ และมีการบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีกิจกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

กิจกรรมการดำเนินงาน	จำนวน
การพัฒนาแหล่งน้ำ - การสร้างฝายน้ำอุนุรักษ์ - ฝายน้ำการเกษตรรูปแบบต่าง ๆ เช่น กล่องเกเบี้ยน ฝายหินก่อ และคอนกรีตเสริมเหล็ก - การพัฒนาระบบต้นแบบการส่งและกักเก็บน้ำ การปรับปรุงระบบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค - ระบบท่อส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่เกษตรชาวบ้านโดยตรง - บ่อพวงสันเขา - ระบบคลองส่งน้ำ - การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ “แก่ฝาย” ที่มีส่วนร่วมในการก่อสร้างเป็นผู้ซ่อมแซมเอง - พื้นที่รับน้ำจากระบบน้ำที่สร้างและซ่อมแซม	๒,๑๗๙ ฝาย ๑๗๔ ฝาย ๗,๖๖๒ เมตร ๗๕,๙๐๕ เมตร ๒๐๖ บ่อ ๕,๐๕๐ เมตร ๑๓ กลุ่ม ๑,๔๓๙ ไร่
การปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก - การปรับสภาพดินด้วยเมล็ดปอเทือง การใส่ปุ๋ยโดโลไมท์ และการขุดนาขั้นบันได - การปรับปรุงสภาพดินในพื้นที่เกษตร	๑,๔๕๐ ไร่ ๓,๔๕๖ ไร่
การจัดตั้งกองทุน - สนับสนุนปัจจัยการผลิต • เมล็ดพันธุ์ข้าว ครอบคลุมพื้นที่ • เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง • กองทุนเมล็ดพันธุ์ผู้รับประโยชน์ • กองทุนสุกร • ปลา • กองทุนยาและสุขภาพสัตว์ • กองทุนหัตถกรรมและการแปรรูป - กองทุนเครื่องบดข้าวโพด - เตาเผาเศรษฐกิจ - หัตถกรรมจากแห่ - แปรรูปมะเข้ - เตาเผาน้ำส้มควันไฟ - โรงเรียนขนาดเล็ก	๑,๕๙๒ ไร่ ๑,๗๙๓ ไร่ ๙๐๑ ครัวเรือน ๗๘๐ ตัว ๑๙๓,๙๐๐ ตัว ๕๑,๒๒๕ ตัว ๑๑ เครื่อง ๖๔๗ ชุด ๖ กลุ่ม ๒ กลุ่ม ๑๔ ชุด ๘ เครื่อง

ซึ่งมีตัวอย่างผลสำเร็จของการดำเนินงานดังนี้

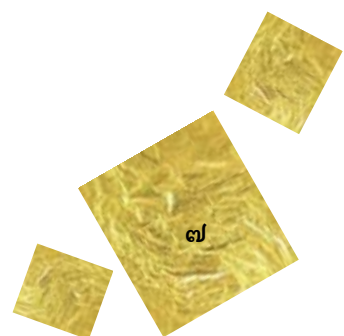
ตัวอย่างเกษตรกรที่ บ้านน้ำปาก อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

ประเภทรายการ	ปี ๒๕๕๓ (บาท)	ครึ่งปีแรก ๒๕๕๔ (บาท)	ผลที่ได้รับ (%)
รายได้รวม	๖,๙๑๕,๐๕๓	๙,๙๐๑,๔๗๙	๔๓.๑๙
รายจ่ายรวม	๖,๖๖๕,๘๘๓	๓,๐๔๙,๓๐๐	-๕๔.๒๖
รวมหนี้สิน	ยอดหนี้สิน ๖,๔๐๓,๔๑๖	ชำระแล้ว ๔,๕๐๔,๙๐๐	ร้อยละของ ยอดการชำระหนี้ ๗๐.๓๕

หลังการดำเนินงานในจังหวัดน่าน เห็นผลความสำเร็จในระดับที่ชุมชนในพื้นที่อยู่รอดได้อย่างพอเพียงแล้ว “ปิดทองหลังพระฯ” จึงขยายผลมาสู่พื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มูลนิธิชัยพัฒนาเสนอ เนื่องจากใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำไม่เต็มศักยภาพ “ปิดทองหลังพระฯ” จึงนำมาเป็นพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาในรูปแบบใหม่ คือ บูรณาการการทำงานร่วมกัน ทำเล็ก ประหยัด ขยายผลได้เร็วในวงกว้าง และได้ประโยชน์สูงสุด โดยมีบ้านโคกลำม และบ้านแสงอร่ามเป็นพื้นที่ต้นแบบ การพัฒนาระบบน้ำ และร่วมกับโครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พัฒนาการเกษตรด้วยการปรับปรุงดิน ทำการเกษตรผสมผสานด้วยการปลูกพืช ๓ ระดับ เลี้ยงหมูจิ้งหรีด เป็ดอีเหลียง และปลาในบ่อ การดำเนินงานได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหมากไฟ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมชลประทาน และเอกชน รูปธรรมความสำเร็จจากการบูรณาการงานร่วมกัน ปรากฏได้ ดังนี้

แผนกิจกรรมการพัฒนา	กิจกรรมการพัฒนา	ผลจากการพัฒนา
การพัฒนาแหล่งน้ำ - การเสริมตอม่อเพื่อยกระดับกักเก็บน้ำบริเวณ Spillway - การปรับปรุงฝายเดิม ลักษณะเป็นอ่างพวง ๓ ตัว - การวางท่อส่งน้ำเข้าสู่แปลงเกษตรชาวบ้านโดยตรง - ซ่อมแซมปรับปรุงฝายห้วยคำเข	สร้างตอม่อ ๖ ตัว ขุดปรับทางระบายน้ำ สร้างอาคารระบายน้ำลักษณะเชื่อมกัน ๓ พวง และสร้างอาคารปากเหมืองคอนกรีตเสริมเหล็ก ๖ จุด วางระบบท่อส่งน้ำเชื่อมต่อกับท่อพีวีซี ผันน้ำจากอาคารระบายน้ำเพื่อเข้าสู่แปลงเกษตรเป็นระยะทาง ๑,๙๗๒ เมตร เสริมพนังและคันกันน้ำ ปรับปรุงฝายเดิม และการวางแนวท่อส่งน้ำ ๘๐๔ เมตร คู่กับลำเหมือง ๒๐๐ เมตร	เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บน้ำในอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายฯ จากเดิม ๖๙๒,๕๐๐ ลบ.ม. เพิ่มขึ้นอีก ๓๐,๐๐๐ ลบ.ม. เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บน้ำในอ่างพวงทั้ง ๓ ตัว ป้องกันน้ำท่วมที่นาและเพิ่มประสิทธิภาพในการผันไปสู่ลำเหมืองเดิมในที่นา ขยายพื้นที่รับน้ำเพิ่มอีก ๙๘๓ ไร่ จากพื้นที่เดิม ๘๐๐ ไร่ รวมมีพื้นที่รับน้ำ ๑,๗๘๓ ไร่ ทำให้มีน้ำใช้ตลอดปี เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บน้ำจากฝายห้วยคำเข ๒๑,๓๘๐ ลบ.ม. ขยายพื้นที่รับน้ำไปถึงหมู่บ้านใกล้เคียงอีก ๒ หมู่บ้าน
การส่งเสริมด้านกองทุน - กองทุนสุกร - กองทุนเมล็ดพันธุ์	สนับสนุนสุกรเพศเมีย ๕๐ ตัว ให้ชาวบ้าน ๕๐ ราย สนับสนุนเมล็ดพันธุ์เพื่อปลูกก่อนนาและบำรุงดิน	แม่สุกร ๕ ตัว คลอดลูกทั้งหมด ๔๖ ตัว มีรายได้จากการขายลูกสุกร ๔๒,๒๐๐ บาท ขายพืชผักเป็นรายได้เสริม

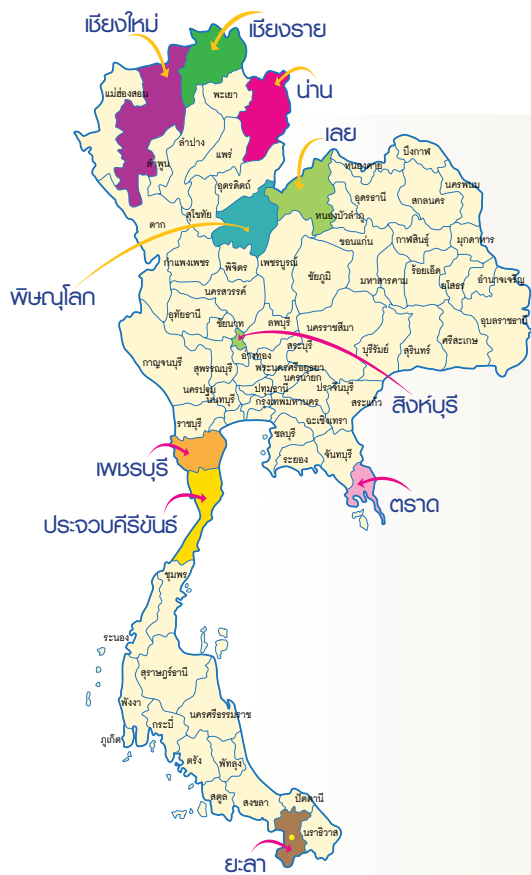
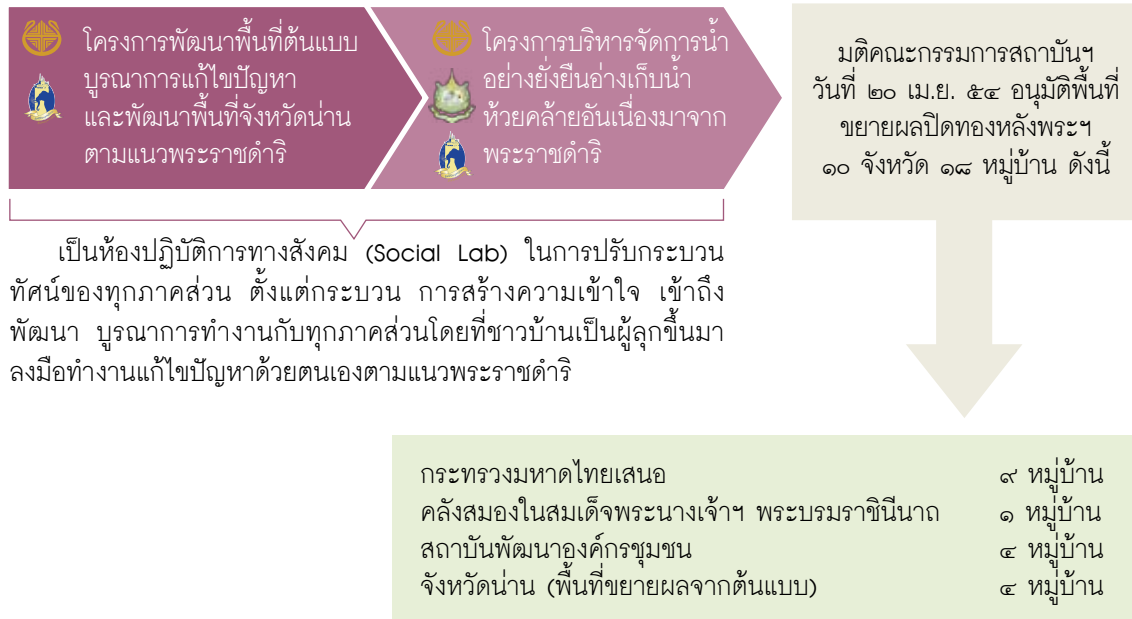
พืชก่อนนา (ผักปลอดสารพิษ) ที่นำไปขายที่ตลาด ๕ ครั้ง	รวมค่าใช้จ่าย (บาท)	รวมรายได้จากการขาย (บาท)	คงเหลือเงิน (บาท)
ผักทอง/ข่า/ตะไคร้/ปลี/มะเขือพวง/ กานจ่อง/แมงลัก/ผักบัว/กะเพรา/ หน้านาง/กระเจต/ผักบุ้ง/โหระพา/ หาวาย/มะระจีน/ตำลึง/มะเขือเทศ/ ผักชี/หน่อไม้/พริก/มะเขือเทศ/ ดอกแค/มะพร้าว/กะเพา/ผักชีลาว/ ใบตอง/แมงลัก/ผักแขยง/หอม/ ผักไผ่/ตะไคร้/ถั่วฝักยาว ฯลฯ	๑๓,๑๐๔	๑๗,๓๐๑	๓,๓๒๓

ความสำเร็จของการพัฒนาพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ ที่จังหวัดน่านและอุดรธานี ที่ปรากฏผลเป็นรูปธรรม คือ ชาวบ้านในพื้นที่เข้าใจ รู้ปัญหาและความต้องการของตนในทุกมิติ และลงมือแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จนในที่สุดสามารถลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ และชำระหนี้สินได้

ปิดทองหลังพระฯ จึงร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ขยายผลการดำเนินงานอีก ๑๔ หมู่บ้าน ใน ๑๐ จังหวัด คือ จังหวัดตราด สิงห์บุรี เพชรบุรี เชียงราย พะนุญโลก ยะลา ประจวบคีรีขันธ์ เลย เชียงใหม่ และน่าน ซึ่งเพิ่งจะเริ่มดำเนินการ โดยกระบวนการ เข้าใจ เข้าถึง ด้วยการเก็บข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และกายภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อค้นหาปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้าน

ความเป็นมาพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระ: สืบสานแนวพระราชมดำริ

พื้นที่ขยายพล ๑๐ จังหวัด ๑๘ หมู่บ้าน

ตราด	บ้านท่าตะเภา ต.หนองเสม็ด อ.เมือง
สิงห์บุรี	บ้านท่าลอบ ต.โพธิ์ทะเล อ.ค่ายบางระจัน
เพชรบุรี	บ้านโป่งลึก ต.ห้วยแม่เพรียง อ.แก่งกระจาน
	บ้านบางกลอย ต.ห้วยแม่เรียง อ.แก่งกระจาน
เชียงราย	บ้านพญาพิภักดิ์ ต.ยางฮ่อม อ.ขุนตาล
	บ้านแม่บง ต.โชคชัย อ.ดอยหลวง
พิษณุโลก	บ้านเจริญผล ต.หนองพระ อ.วังทอง
	บ้านหนองพระ ต.หนองพระ อ.วังทอง
ยะลา	บ้านปิยะมิตร อ.เบตง
ประจวบฯ	บ้านห้วยเกรียบ ต.ทองมงคล อ.บางสะพาน
	บ้านโป่งโก ต.ทองมงคล อ.บางสะพาน
เลย	บ้านกลาง ต.ปลาบ่า อ.ภูเรือ
เชียงใหม่	บ้านโป่งแรด ต.บ้านทับ อ.แม่แจ่ม
	บ้านปาง ต.หนองบัว อ.ไชยปราการ
น่าน	บ้านโป่งคำ ต.ดู่พงษ์ อ.สันติสุข
	บ้านห้วยคำ ต.ฝายแก้ว อ.ภูเพียง
	บ้านห้วยปุก ต.สะเนียน อ.เมือง
	บ้านสะเก็น ต.ยอด อ.สองแคว

ด้านการจัดการความรู้ได้ดำเนินการคู่ขนานไปกับการพัฒนา เพื่อขยายผลความรู้ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตนเองตามแนวพระราชดำริทั้งภายในพื้นที่จังหวัดน่านและในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ ให้เป็นตัวอย่างการศึกษาดูงานของสมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาและราชการที่สำคัญ ตลอดจนการจัดมหรธรมปิดทองหลังพระฯ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชาวน่านกับปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำชุมชนจากทั่วประเทศ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในจังหวัดอุดรธานี รวมถึงการจัดทำความรู้พร้อมใช้จำนวน ๑๐๐ หัวข้อ ตามแผนพัฒนาคลังความรู้การพัฒนาตามแนวพระราชดำริเพื่อใช้ในการเผยแพร่ให้ประชาชนสามารถนำไปปรับใช้ได้โดยง่าย

ด้านการจัดการความรู้ได้ดำเนินการคู่ขนานไปกับการพัฒนา เพื่อขยายผลความรู้ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตนเองตามแนวพระราชดำริทั้งภายในพื้นที่จังหวัดน่านและในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ ให้เป็นตัวอย่างการศึกษาดูงานของสมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาและราชการที่สำคัญ ตลอดจนการจัดมหรธรมปิดทองหลังพระฯ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชาวน่านกับปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำชุมชนจากทั่วประเทศ รวมถึงการจัดทำความรู้พร้อมใช้จำนวน ๑๐๐ หัวข้อ ตามแผนพัฒนาคลังความรู้การพัฒนาตามแนวพระราชดำริเพื่อใช้ในการเผยแพร่ให้ประชาชนสามารถนำไปปรับใช้ได้โดยง่าย

สารจากประธานกรรมการ มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ได้ก่อตั้งและดำเนินงานมาครบ ๒ ปี นับจากก่อตั้งขึ้นมา ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ตลอดระยะเวลาดังกล่าวมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ยึดมั่นในวัตถุประสงค์ที่จะมุ่งการจัดการความรู้และส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ตลอดจนการเชื่อมโยงองค์ความรู้และบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อที่จะทำให้แนวพระราชดำริเป็นแนวทางหลักของการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ในช่วงการดำเนินงานของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ยังคงพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ จังหวัดน่านอย่างต่อเนื่องพร้อมกันนั้นได้เพิ่มพื้นที่ต้นแบบอีก ๑ แห่ง ได้แก่ โครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน อ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุดรธานี

การดำเนินงานทั้งในพื้นที่จังหวัดน่านและจังหวัดอุดรธานี มีความก้าวหน้าและบรรลุตามวัตถุประสงค์เบื้องต้นอย่างน่าพอใจ กล่าวคือ ประชาชนในพื้นที่ต้นแบบมีผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้นจนถึงระดับอยู่รอดและเตรียมความพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่ระดับความพอเพียงต่อไป

นอกจากนี้ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ยังทำการพิจารณาสภาพภูมิสังคมของพื้นที่อื่น ๆ อีก ๑๘ หมู่บ้านใน ๑๐ จังหวัด ตามข้อเสนอของกระทรวงมหาดไทยและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

ในการดำเนินงานนั้น มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ตระหนักเสมอถึงความสำคัญของการกระจายการมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมความยั่งยืนในการพัฒนา ดังนั้นจึงส่งเสริมให้ประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในหลายระดับทั้งการร่วมรับรู้ ร่วมคิดและร่วมทำ ทั้งนี้โดยกระทำผ่านโครงการต่าง ๆ คู่ขนานกับงานด้านการพัฒนา

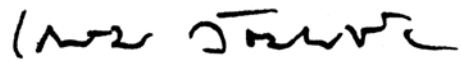
ดังนั้นงานสำคัญของมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ตั้งแต่ปีหน้าเป็นต้นไป จึงจะเพิ่มความสำคัญของการสร้างคน เพื่อให้เกิดการกระจายบุคลากรด้านการพัฒนาตามแนวพระราชดำริออกไปได้อย่างกว้างขวาง โดยดำเนินการในทุกระดับกับภาคส่วนต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับอุดมศึกษาผ่านโครงการทุนเศรษฐกิจพอเพียงและกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถาบันต่าง ๆ

สำหรับบุคลากรระดับผู้บริหารท้องถิ่นนั้น มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จะดำเนินงานผ่านความร่วมมือกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ กระทรวงมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เพื่อร่วมกันสร้างผู้นำท้องถิ่นที่มีจิตอาสาและความสามารถในการทำงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

จากภาพรวมของการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาและงานในอนาคตย่อมทำให้เห็นชัดเจนมากขึ้นแล้วว่างาน
การพัฒนาคน สังคมและประเทศชาติที่มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการโดยนำแนวพระราชดำริมาเป็น
แกนกลางของงานนี้จะเป็นงานที่หนัก และความสำเร็จทั้งปวงนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ
อย่างแท้จริงเป็นสำคัญ

ในนามมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ผมจึงขอขอบคุณภาคีต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐ เอกชน ชุมชน สถาบันการศึกษา
ตลอดจนผู้บริหารและพนักงานของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
ที่ได้ร่วมกันทำให้เกิดความก้าวหน้าในงานทุกด้าน

พร้อมกันนี้ผมขอให้กำลังใจทุกท่านให้เข้มแข็งในการต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อความอยู่ดีมีสุข
มาสู่ประชาชน และเป็นกตัญญูตาวายแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังประจักษ์แล้วว่าได้ทรงงานอย่างหนัก
ไม่ย่อท้อมาตลอดระยะเวลา ๖๖ ปีแห่งการขึ้นครองราชย์เพื่อพสกนิกรชาวไทยทั้งปวง

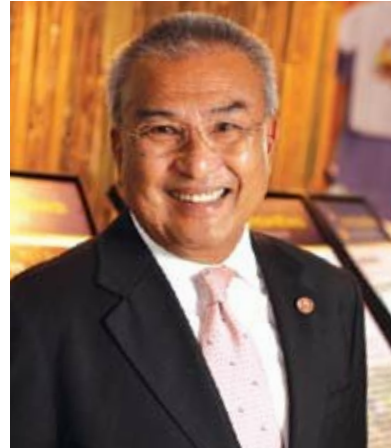
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย

ประธานกรรมการ

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

สารจากประธานกรรมการ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม ปิดทองหลังพระ: สืบสานแนวพระราชดำริ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นจุดเริ่มต้นของความท้าทายที่จะตามมาในอนาคตสำหรับสถาบันส่งเสริมและพัฒนา
กิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เนื่องจากผลของการดำเนินงานในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดน่าน
ซึ่งเป็นที่น่าพอใจ ทำให้เกิดความต้องการงานในลักษณะเดียวกันเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ ซึ่งมีภูมิสังคมที่แตกต่าง
ออกไป

ในช่วงปีที่ผ่านมา สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ดำเนินงานที่สำคัญ คือ

- การเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่โครงการต้นแบบฯ จังหวัดน่าน โดยส่งเสริมการทำนาขั้นบันได การกักเก็บน้ำ
โดยการทำฝาย บ่อพวงสันเขา เสริมเพิ่มการบริหารกองทุนเมล็ดพันธุ์ กองทุนสุกร การปลูกพืชหลังนา
ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ทำให้มีรายได้และลดปัญหาหนี้สิน ชาวบ้านผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการ
มีจำนวน ๑,๙๙๒ ครัวเรือน **ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการอยู่รอด** เพื่อที่จะก้าวสู่ความพอเพียง
- เริ่มดำเนินงานในพื้นที่ต้นแบบโครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน อ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ หมู่บ้านโคกล่ามและหมู่บ้านแสงอร่าม ตำบลลุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัด
อุดรธานี พื้นที่โครงการดังกล่าวเสนอโดยมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งประสงค์จะช่วยให้ชาวบ้านรอบอ่างเก็บน้ำ
ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นจากอ่างเก็บน้ำ ดังนั้นสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ
จึงร่วมกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ เข้าร่วมบูรณาการกับจังหวัดอุดรธานี องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี องค์การ
บริหารส่วนตำบลในพื้นที่ และชาวบ้าน ร่วมกันบริหารจัดการน้ำเพื่อให้ชาวบ้านสามารถปลูกข้าวและ
ปลูกพืชหลังนา มีชาวบ้านที่ได้ประโยชน์จากโครงการจำนวน ๒๒๖ ครัวเรือน ในปัจจุบันองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระยะการขยายผลปิดทองหลังพระฯ ไปยังพื้นที่อื่น ๆ ที่มีความพร้อม
ทั่วทั้งจังหวัด
- การเริ่มศึกษาปัญหาและพิจารณาความพร้อมของพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
๑๐ จังหวัด ๑๘ หมู่บ้าน ซึ่งมาจากการเสนอของกระทรวงมหาดไทย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
ธนาคารสมองในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และจังหวัดน่าน

ผลจากการเริ่มงานพื้นที่ขยายผลฯ ทำให้มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ร่วมกับหน่วยราชการหลัก ได้แก่กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กองทัพบกและสำนักงานงบประมาณ ร่วมกันผลักดันให้เกิด “แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ ประยุกต์ตามพระราชดำริ” ในแผนการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล เพื่อให้เป็นช่องทางในการบูรณาการของหน่วยราชการต่าง ๆ ที่จะเข้าร่วมปิดทองหลังพระฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงนับเป็นปีเริ่มต้นของการขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวพระราชดำริโดยภาคราชการ ที่มีแผนบริหารราชการแผ่นดินรองรับ หน่วยราชการเริ่มจัดทำแผนงานและแผนงบประมาณภายใต้แผนดังกล่าว ซึ่งนับได้ว่าเป็นก้าวแรกที่มีความสำคัญในเชิงระบบและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ในอันที่จะส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริอย่างกว้างขวางจนเป็นแนวทางหลักของประเทศในอนาคต

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในทุกระดับ เพื่อสืบสานแนวพระราชดำริ โดยการร่วมมือกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยที่มีความพร้อม ตลอดจนองค์กรไม่แสวงหากำไรเช่น SIFE ประเทศไทย (Student in Free Enterprise) เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีประสบการณ์ทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนและพัฒนาพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ จนปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ได้ริเริ่มโครงการพัฒนาพื้นที่ใกล้เคียงของวิทยาเขตนครนายก เป็นงานคู่ขนานกับสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

การทำงานของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้รับความร่วมมือด้วยดี จากภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการของสถาบันฯ ซึ่งมีแนวทางร่วมกันในการนำแนวพระราชดำริไปแก้ไขปัญหามาของประชาชน ผมจึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ และหวังว่าจะได้รับความร่วมมือที่ดีต่อไป

หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล

ประธานกรรมการ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

สารจากปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เห็นชอบให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการจัดตั้งมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เพื่อให้รับผิดชอบภารกิจด้านการจัดการความรู้ และการส่งเสริม การพัฒนาตามแนวทางพระราชดำริออกไปสู่ชุมชนอย่างเป็นระบบกว้างขวางเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของ ประชาชนเป็นหลัก

ระยะเวลา ๑ ปี ที่ผ่านมามูลนิธิปิดทองหลังพระฯ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้แสดงผลงานอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน จนได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากบุคลากรในวงการต่าง ๆ ให้เป็นอีก ดันแบบหนึ่งของการพัฒนาประเทศ

โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน และโครงการบริหารจัดการน้ำ อย่างยั่งยืน อ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุดรธานี เป็นการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ความยากจนโดยการ เชื่อมโยงใช้ความรู้ตามแนวพระราชดำริ และบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานทุกระดับที่ เกี่ยวข้อง ซึ่งนับได้ว่าเป็นมิติของการบริหารจัดการที่จะช่วยให้เกิดการยั่งยืนในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ ของภาคราชการไปพร้อม ๆ กัน

การดำเนินงานที่มุ่งให้เกิดผลอย่างรวดเร็ว พร้อม ๆ กับการกระตุ้นให้เกิดการรับรู้และขยายผลเลียนแบบ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์สำคัญของการจัดตั้งมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ซึ่งมีความก้าวหน้าอย่างมากแม้จะจัดตั้ง ขึ้นในระยะเวลาเพียงสองปีเศษ จึงเป็นเครื่องสะท้อนความตั้งใจของทุกฝ่ายที่จะร่วมกันสืบสานแนวพระราชดำริ

ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ผมจึงขอขอบคุณทุก ๆ ท่าน พร้อมกันนี้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีความยินดีที่จะสนับสนุนงานสืบสาน แนวพระราชดำริอย่างเต็มกำลังความสามารถ

ศาสตราจารย์พิเศษทอง ทองทรงสุ
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ความเป็นมา มูลนิธิปิดทองหลังพระ: สืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ: สืบสานแนวพระราชดำริ

มติคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เห็นชอบให้สำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินการจัดตั้ง “มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ” และ “สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ” มีการ จัดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓

พันธกิจ

จัดการความรู้และส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ โดยเชื่อมโยงองค์ความรู้และ บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริต่าง ๆ ภาครัฐ เอกชน วิชาการ ท้องถิ่น ชุมชน และประชาสังคม เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จนเป็นแนวทางหลัก ในการพัฒนาประเทศอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑. จัดตั้งและสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติของมูลนิธิ ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งการจัดตั้ง

๒. ให้สถาบัน โดยมีมูลนิธิ สนับสนุนให้ทุนดำเนินงาน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๒.๑) สนับสนุนส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา แก่องค์กร ชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ ในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับมิติการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ประชาชน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๒) สนับสนุนการจัดการความรู้ตามแนวพระราชดำริ โดยประสานความร่วมมือกับ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา โครงการส่วนพระองค์ โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ องค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้เกิดคลังความรู้ การยกระดับ ความรู้ การต่อยอดชุดความรู้ใหม่ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในและนอกระบบ ตลอดจน การขยายผลเชื่อมโยงสู่การนำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

๒.๓) ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการ ภารกิจและกิจกรรมของสถาบัน กับแผนชุมชน แผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด แผนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และ นโยบายรัฐบาล

๒.๔) สนับสนุน ส่งเสริม แนะนำ และช่วยเหลือ องค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้ น้อมนำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาทุกระดับ ของประเทศ

๒.๕) สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือดำเนินการตามแนวพระราชดำริ อย่างต่อเนื่อง

๓. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา และทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับการนำแนวพระราชดำริ ไปประยุกต์ใช้และขยายผลสู่ชุมชน

๔. เพื่อส่งเสริมการประสานการดำเนินงานร่วมกับองค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อกิจกรรม พัฒนาและกิจกรรมสาธารณประโยชน์

๕. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

พลวัตจากการดำเนินงาน

๑. เกิดแนวทางที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศตามภูมิสังคมอย่าง ยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ

๒. เกิดการมีส่วนร่วมจากภาคีทุกภาคส่วนในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ สาขาตามแนวพระราชดำริ

๓. เกิดการรับรู้ เข้าใจ และความร่วมมือสนับสนุนจากภาครัฐ วิชาการ เอกชน ท้องถิ่น ชุมชน ประชาสังคม และนานาชาติ ในการร่วมสร้างภูมิคุ้มกันและร่วมแก้ไขปัญหาพื้นฐาน ที่สำคัญของประเทศตามแนวพระราชดำริ

คณะกรรมการ

คณะกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระ

สืบสานแนวพระราชดำริ

ในการประชุมคณะผู้ก่อตั้งมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๓ ได้มีการพิจารณาผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ตั้งกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดังมีรายนามของกรรมการ ดังนี้

นายเกษม วัฒนชัย
ประธานกรรมการ

นายสุเมธ ตันติเวชกุล
กรรมการ

นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ
กรรมการ

ท่านผู้หญิงจรงจิตต์ ทิษะระ
กรรมการ

นายจตุรงค์ ปัญญาติลก
กรรมการ

นายวิฑูรย์ สันติประภาพ
กรรมการและเลขาธิการ

หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล
กรรมการและเลขาธิการ

คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม ปิดทองหลังพระ: สืบสานแนวพระราชดำริ

ในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๓ ได้มีการพิจารณาแต่งตั้งกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จำนวน ๑๖ คน และคณะกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบให้แต่งตั้งกรรมการสถาบันฯ เพิ่มอีกจำนวน ๒ คน ดังมีรายนามคณะกรรมการฯ ดังนี้

๑. หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล	ประธานกรรมการ
๒. ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ	รองประธานกรรมการ
๓. นายสุเมธ ตันติเวชกุล	กรรมการ
๔. นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา	กรรมการ
๕. ท่านผู้หญิงจรงจิตต์ ทีชะระ	กรรมการ
๖. นายวิโรไท สันติประภาพ	กรรมการ
๗. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๘. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๙. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๑๐. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑๑. ประธานคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)	กรรมการ
๑๒. เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)	กรรมการ
๑๓. ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
๑๔. นายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๑๕. นายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๑๖. นายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๑๗. นายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม
ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ	กรรมการและเลขานุการ

หลักการดำเนินงานและแนวทางปฏิบัติงาน

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ มีหลักในการดำเนินงานและแนวทางการปฏิบัติงาน โดยการน้อมนำเอาองค์ความรู้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปฏิบัติยึดหลักการทรงงานของพระองค์ท่าน ดังนี้

๑. หลักการองค์ความรู้ ๖ มิติ คือ มิติด้านน้ำ ด้านดิน ด้านเกษตร ด้านพลังงานทดแทน ด้านป่าและด้านสิ่งแวดล้อม โดยปรับให้สอดคล้องเป็นไปตามสภาพของภูมิสังคมและพื้นที่ที่มีปัญหาความยากจน เชื่อมโยงความรู้ไปสู่การแก้ไขปัญหาและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาให้เป็นไปได้อย่างยั่งยืน

๒. หลักการพัฒนา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ต้องมีการทำความเข้าใจในชุมชน เข้าใจในสภาพพื้นที่และภูมิสังคม การเข้าถึงข้อมูล การเก็บข้อมูลที่เป็นจริงและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ แล้วจึงเริ่มการพัฒนาโดยการนำองค์ความรู้ให้ชาวบ้านลงมือทำด้วยตนเอง ปิดทองหลังพระฯ เป็นผู้เชื่อมความรู้จากหน่วยงานที่มีองค์ความรู้ จากครูภูมิปัญญา ไปให้กับชาวบ้าน

๓. หลักการทรงงาน ๒๓ ข้อ

หลักการทรงงาน

๑. จะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ	๒. ระเบิดจากภายใน
๓. แก้ปัญหาจากจุดเล็ก	๔. ทำตามลำดับขั้น
๕. ภูมิสังคม	๖. ทำงานแบบองค์รวม
๗. ไม่ติดตำรา	๘. ประหยัด
๙. ทำให้ง่าย	๑๐. การมีส่วนร่วม
๑๑. ต้องยึดประโยชน์ส่วนรวม	๑๒. บริการที่จุดเดียว
๑๓. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ	๑๔. ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ
๑๕. ปลุกป่าในใจคน	๑๖. ขาดทุนคือกำไร
๑๗. การพึ่งตนเอง	๑๘. พออยู่พอกิน
๑๙. เศรษฐกิจพอเพียง	๒๐. ความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อกัน
๒๑. ทำงานอย่างมีความสุข	๒๒. ความเพียร
๒๓. รู้ รัก สามัคคี	

คณะกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ได้วางกรอบการดำเนินงานของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ไว้ดังนี้

๑. นำเสนอแผนดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจน การส่งผลิตจำแนกกลุ่มเป้าหมายเป็น ๒ ระดับ ระดับศูนย์ศึกษาการพัฒนา โครงการส่วนพระองค์ โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และระดับองค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ

๒. แผนงบประมาณจะจำแนกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับแผนงาน ระดับโครงการ และระดับกิจกรรม โดยระดับแผนงานจะสอดคล้องกับผลผลิตที่กำหนดไว้

๓. จำแนกแผนงานออกเป็น ๔ แผนงาน คือ

๓.๑ งานจัดการความรู้ ประกอบด้วย การรวบรวมองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ เป็นคลังความรู้ การนำองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริ ไปช่วยแก้ไขปัญหาให้ชาวบ้าน การจัดทำคู่มือ ขั้นตอนการพัฒนาและการบริหารโครงการ การติดตามประเมินผล เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับโครงการขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ การจัดทำความรู้พร้อมใช้ที่ประชาชนสามารถนำไปปรับใช้กับภูมิสังคมได้ การเชื่อมโยงองค์ความรู้โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้เชี่ยวชาญ การเชื่อมความรู้จากสถาบันการศึกษาสู่ชุมชน โดยมีความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ กับสถาบันอุดมศึกษา

๓.๒ งานส่งเสริมการพัฒนา ประกอบด้วย โครงการส่งเสริมการบูรณาการระดับพื้นที่ และโครงการพัฒนาระบบความร่วมมือภาคีเครือข่ายสืบสานแนวพระราชดำริ มุ่งส่งเสริมความร่วมมือกับภาคีพัฒนาทุกภาคส่วน ในการแก้ไขปัญหาความยากจน พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยต้องนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่น ร่วมเป็นกลไกขับเคลื่อนหลัก และเป็นเจ้าของการพัฒนา ทั้งนี้การพัฒนานั้นต้องสอดคล้องกับภูมิสังคมและสามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมความร่วมมือกับภาคีพัฒนา ทั้งหน่วยงานพื้นที่ หน่วยงานภารกิจ หน่วยงานนโยบาย และท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางสังคม เพื่อให้มีโครงการต้นแบบการพัฒนาอย่างเหมาะสม และสนับสนุนให้มีโครงการขยายผลในระดับจังหวัด โดยมีแนวทางหลักคือ ควรเป็นพื้นที่ที่มีการต่อยอดโครงการที่ชุมชนได้ดำเนินการตามแนวพระราชดำริอยู่แล้ว หรือชุมชนมีความเข้มแข็งและต้องการดำเนินการตามแนวพระราชดำริ และควรกระจายตัวตามภูมิภาคต่าง ๆ ไม่ซ้ำพื้นที่เดิม

๓.๓ งานสื่อสารและภาคีสัมพันธ์ ประกอบด้วย โครงการส่งเสริมการรับรู้และเข้าใจแนวพระราชดำริของประชาชน สื่อมวลชน ส่งเสริมการสื่อสารเพื่อการรับรู้เข้าใจ การปรับทัศนคติ ทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับจังหวัด และชุมชน ตลอดจนบทบาทในการเชื่อมโยงสื่อมวลชนเรียนรู้ชนบท นำสื่อมวลชนลงพื้นที่ต้นแบบและพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระฯ การเผยแพร่กิจกรรมของมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ให้เป็นที่รับรู้ของสาธารณชน

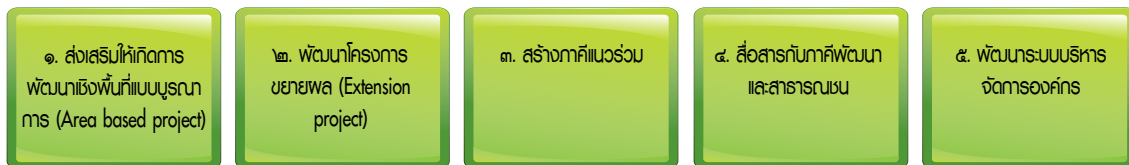
๓.๔ งานบริหารจัดการสำนักงาน ประกอบด้วย การติดตามสนับสนุนงานฝ่ายต่าง ๆ และงานโครงการอย่างต่อเนื่อง การบริหารการเงิน ควบคุม ดูแลค่าใช้จ่าย จัดทำงบการเงินประจำปี การบริหารสำนักงาน อำนวยความสะดวกต่อการทำงาน การติดตามประเมินผล โดยการพัฒนาระบบสารสนเทศ การจัดประชุมคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ งานธุรการต่าง ๆ

คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เห็นชอบกับการทำยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ดังนี้

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยขยายผลแนวพระราชดำริให้เกิดประโยชน์แก่
ประชาชนอย่างกว้างขวาง
กลยุทธ์หลัก “เชื่อมโยง และ ร่วมเรียนรู้” (Link & Learn)

ยุทธศาสตร์

ค่านิยมร่วม (shared value) ๑) ศรัทธาในแนวพระราชดำริ ๒) เชื้อในพลังของการเรียนรู้ ๓) ขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือของท้องถิ่น/ชุมชน ๔) ประชาชนต้องได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานขององค์กร

ยุทธศาสตร์

❖ หลักการพิจารณาพื้นที่ปิดทองหลังพระ: สืบสานแนวพระราชดำริ

หลักการดำเนินงานพิจารณาและแก้ไขพื้นที่ปิดทองหลังพระฯ เน้นการพัฒนาชุมชนตามหลักการองค์ความรู้ใน ๖ มิติ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้แก่ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่า และสิ่งแวดล้อม นำองค์ความรู้ ๖ มิติลงไปทำให้สำเร็จในหมู่บ้านและมององค์รวมในการแก้ไขปัญหาอย่างครบวงจร โดยจะปรับน้ำหนักของแต่ละเรื่องตามสภาพภูมิสังคมและสภาพปัญหาของชุมชนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งความรู้ทั้ง ๖ มิติ ก็จะมีลักษณะที่ต่างกันไป เช่น มิติน้ำ จะเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ การเก็บน้ำให้อยู่ในประเทศได้นานที่สุด (โดยไม่ท่วม) และการใช้น้ำทุกหยดให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงไม่ใช่องค์ความรู้เชิงเดียว แต่เป็นความรู้เชิงซ้อน คือ ๑) ความรู้จากโครงการพระราชดำริ ๒) ความรู้จากครุภูมิปัญญาชาวบ้านที่นำไปทำสำเร็จ ๓) ความรู้สากล ความรู้ด้านวิชาการจากหน่วยราชการและสถาบันการศึกษา โดยปิดทองหลังพระฯ จะประสานความรู้ทั้ง ๓ ส่วนให้เข้ากับภูมิสังคมในแต่ละพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ชุมชนอย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ โดยเน้นให้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง และชาวบ้านร่วมคิดร่วมทำและเป็นเจ้าของในทุกกิจกรรม ชุมชนต้องเป็นผู้นำในการพัฒนา ทุกกิจกรรมต้องเกิดจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง แล้วพัฒนาไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอน กล่าวคือ ขั้นแรก ต้องให้อยู่รอด (Survive) มีอยู่มีกิน มีอาหารกินตลอดปี โดยไม่ต้องไปกู้มาซื้ออาหารกิน จนนำไปสู่ขั้นที่สอง คือ ความพอเพียง (Sufficient) มีรายได้สม่ำเสมอตลอดทั้งปี

อยู่สบายขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้หนี้หมด จนพัฒนาสู่ขั้นที่สาม คือ การดำรงชีวิตและการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน (Sustainable) มีเงินออม มีความรู้เป็นเหตุ เป็นผล มีภูมิคุ้มกัน มีการรวมกลุ่มอาชีพ และที่สำคัญ จะต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจด้วยตนเองตั้งแต่เริ่มโครงการ หรือตามหลักการทรงงาน “การระเบิดจากข้างใน” คือ ชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้กำหนดวิถีทางของตนเอง เพื่อเลือกแนวทางการพัฒนาและพร้อมรับกระแสของการพัฒนาจากภายนอกที่จะเข้ามาในอนาคต

❖ การดำเนินงานพื้นที่ต้นแบบและพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระ: สืบสานแนวพระราชดำริ

การดำเนินงานพื้นที่ต้นแบบและพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เริ่มจากคณะกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เห็นชอบให้จัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน ตามแนวพระราชดำริ เพื่อเป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหาความยากจนและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสืบสานแนวพระราชดำริไปปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้าน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๒ โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นภาคีเครือข่ายดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดน่าน น้อมนำองค์ความรู้ ๖ มิติ ได้แก่ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่า สิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับภูมิสังคมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์ความรู้ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เรื่องการขุดนาขั้นบันได และประสบการณ์จากโครงการพัฒนาโดยดูๆ ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มาประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาความยากจน พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ ในพื้นที่ลุ่มน้ำจั่ว ๑๙ หมู่บ้าน ของอำเภอสองแคว ท่าวังผา และเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ๑,๘๗๙๓ ครัวเรือน

ต่อมา ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ได้มีมติการประชุมอนุมัติให้ดำเนินงาน “โครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน อ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ตามข้อเสนอมูลนิธิชัยพัฒนาที่คัดเลือกอ่างเก็บน้ำโครงการพระราชดำริที่ยังใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่เต็มที่ โดยเป็นพื้นที่ต้นแบบปิดทองหลังพระฯ ที่บูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ หน่วยงานราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาภาคเอกชน ในการบริหารจัดการแหล่งน้ำต้นทุนที่มีอยู่ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเชื่อมโยงกับกิจกรรมการพัฒนาทั้ง ๖ มิติอย่างครบวงจร

จากการดำเนินงานโครงการต้นแบบฯ ที่จังหวัดน่านและจังหวัดอุดรธานี เป็นห้องปฏิบัติการทางสังคม (Social Lab) ที่หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและประชาชน มาเรียนรู้เรื่องการพัฒนาชนบทตามแนวพระราชดำริ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ที่ยึดถือปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในระดับหมู่บ้าน โดยทุกกิจกรรมการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และเป็นเจ้าของ

การประชุมคณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ โดยมีผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองทัพบก เห็นรูปธรรมการดำเนินงานดังกล่าว จึงมีมติเห็นชอบให้นำปรัชญาและวิธีการทำงานของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ บรรจุในแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘

นอกจากนี้ เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และเลขานุการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เห็นด้วยกับการนำปรัชญาและวิธีการทำงานของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ บรรจุในแผนบริหารราชการแผ่นดินของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ภายใต้ชื่อเดียวกันว่า “แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ” และคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ โดยมีพื้นที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๑๐ จังหวัด ๑๘ หมู่บ้าน ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ (๒ หมู่บ้าน), จังหวัดเชียงราย (๒ หมู่บ้าน), จังหวัดพิษณุโลก (๒ หมู่บ้าน), จังหวัดน่าน (๔ หมู่บ้าน), จังหวัดเลย (๑ หมู่บ้าน), จังหวัดสิงห์บุรี (๑ หมู่บ้าน), จังหวัดตราด (๑ หมู่บ้าน), จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (๒ หมู่บ้าน), จังหวัดเพชรบุรี (๒ หมู่บ้าน) และจังหวัดยะลา (๑ หมู่บ้าน) เป็นการทำงาน

ร่วมกับทีมปฏิบัติการระดับจังหวัดและระดับอำเภอที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นหลักในการทำงานร่วมกับชาวบ้าน โดยมีสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ เป็นพี่เลี้ยงสนับสนุนการทำงาน ซึ่งมีขั้นตอนสร้างความเข้าใจ เข้าถึง และการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การทำความเข้าใจ เพื่อชี้แจงแนวทางดำเนินงานและวางแผนการทำงานในพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระฯ จำแนกเป็น ๓ ระดับ คือ ๑) ทำความเข้าใจคณะทำงานระดับจังหวัด ๒) ทำความเข้าใจทีมปฏิบัติการระดับอำเภอ ๓) ทำความเข้าใจชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อให้เข้าใจปรัชญาและแนวทางมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ คือ

๑) น้อมนำหลักการทรงงาน/โครงการพระราชดำริมาประยุกต์ใช้การพัฒนาหมู่บ้าน ๒) ยึดองค์ความรู้ตามพระราชดำริ ๖ มิติ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่า สิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับภูมิสังคม ๓) รับฟังปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน โดยให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเป็นเจ้าของ ๔) บูรณาการทำงานทุกส่วน มีตัวชี้วัด “ชาวบ้านได้อะไร” ระดับอยู่รอด พอเพียง และยั่งยืน พึ่งพาตนเอง ในขั้นตอนนี้ใช้เวลาดำเนินการนานพอสมควร เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการมองปัญหา/การพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มชาวบ้าน ที่จะต้องสร้างความเชื่อมั่นว่าตนเองจะสามารถเปลี่ยนความคิดได้

๒. การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลของหมู่บ้านในทุกมิติ ประกอบด้วย ข้อมูล ๔ ด้าน คือ

- ข้อมูลด้านกายภาพ เช่น ที่ตั้ง สภาพชุมชน การใช้ที่ดิน สภาพป่าไม้ แหล่งน้ำ ระบบนิเวศ
- ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน ทรัพย์สิน เงินออม อาชีพ
- ข้อมูลด้านสังคม เช่น ปัญหาสุขภาพอนามัย การศึกษา และพบสิ่งที่ควรนำมาวิเคราะห์ คือ ปัญหาช่องว่างทางความคิดระหว่างวัย ชาวบ้านที่มีอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี ส่วนใหญ่ไม่มีความคิดที่จะสืบทอดการทำเกษตร และเป็นพวกบริโภคนิยม
- ปัญหาและความต้องการของชุมชนใน ๖ มิติ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม

๓. การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน กระบวนการสำคัญคือนำข้อมูล ที่วิเคราะห์แล้วของหมู่บ้าน มาแสดงให้ชาวบ้านตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และร่วมพูดคุยสาเหตุของปัญหาแต่ละเรื่อง จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งประเด็นปัญหาหลักที่พบในทุกพื้นที่ คือ การขาดแคลนน้ำ การบริหารจัดการน้ำ นำไปสู่ ผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่เพียงพอ ปัญหาด้านสุขอนามัย ต้นทุนการผลิตสูง เป็นวงจรของการเกิดหนี้สิน ขาดความรู้ด้านการกระจายสินค้า เป็นต้น

๔. จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาชุมชน คณะทำงานระดับอำเภอ จังหวัด นำผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนมาจัดทำเป็นร่างแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ฯ ตามภารกิจของหน่วยงาน โดยยึดหลักการทรงงาน ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด ชาวบ้านมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเป็นเจ้าของ สามารถวัดผลได้ที่ชาวบ้านได้อะไรในแต่ละกิจกรรม

๕. ทำแผนชีวิตชุมชน เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านคิดแผนการเพาะปลูก ชนิดของพืช ระยะเวลา การเลี้ยงสัตว์ การใช้วัตถุดิบท้องถิ่นเป็นอาหารต้นทุน และช่องทางการตลาด ความต้องการ แก้ปัญหาของตนเอง โดยคัดเลือกครัวเรือนต้นแบบในการขยายผลให้กับครัวเรือนอื่น ๆ เฉลี่ย ๑๐-๑๕ ครัวเรือน/หมู่บ้าน

๖. บูรณาการแผนชีวิตชุมชนกับแผนของส่วนราชการ นำแผนชีวิตชุมชนที่เสนอโดยชุมชน มาเสนอพิจารณาพร้อมกับร่างแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ฯ ของส่วนราชการ เพื่อปรับให้ สอดคล้องกัน โดยมีเป้าหมายให้ชาวบ้านลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ลดความเสี่ยง โดยใช้ หลักการทรงงาน “ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด” ชาวบ้านบริหารจัดการได้เอง แบบการรวมกลุ่ม

๗. จัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ทิมปฏิบัติการพื้นที่ระดับ จังหวัด และระดับอำเภอ บูรณาการแผนงานและงบประมาณ หน่วยงานราชการ แผนพัฒนา จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระบุผู้รับผิดชอบหน่วยงานราชการและชาวบ้านและ เชื่อมโยงทุกกิจกรรมในองค์ความรู้ ๖ มิติ ตามแนวพระราชดำริ ที่สอดคล้องปฏิทินในรอบปี การเพาะปลูกของชาวบ้านในแต่ละพื้นที่

❖ ความก้าวหน้าพื้นที่ต้นแบบ

๑. โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ จังหวัดน่าน

ได้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย การสร้างความเข้าใจ การเข้าถึง ทั้งหน่วยงานระดับนโยบาย ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ตลอดจนภาคประชาสังคมและชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่จังหวัด รวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริทั้งในเรื่องการพัฒนาระบบน้ำ การปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก การขุดนาขั้นบันได การส่งเสริมอาชีพเกษตรกร การทำนา และการปลูกพืชหลังนา การส่งเสริมกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนปศุสัตว์ กองทุนเมล็ดพันธุ์พืช เป็นต้น ซึ่งรวมระยะเวลาเกือบ ๒ ปี ถือว่าอยู่ในระดับอยู่รอดตามทิศทางการพัฒนา ที่ต้องการทำให้ประชาชนพ้นจากความอดอยาก ไม่ต้องกู้กิน กู้ใช้ มีอาหารให้กินตลอดปี พ้นจากความเจ็บไข้ แต่อาจจะยังมีหนี้สินเดิมอยู่ นั้น

การดำเนินงานในปี ๒๕๕๔ ทีมปฏิบัติการภาคสนามมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้เชื่อมโยงองค์ความรู้ให้ดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดน่าน ได้ถ่ายโอนภารกิจ พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นจังหวัดน่าน ๕๔ คน เป็นอาสาสมัครทำงานต่อเนื่องในพื้นที่ ให้สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาอุปสรรค นอกจากนี้ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้ปรับโครงสร้างรองรับการดำเนินงานของพื้นที่ ดังนี้

- อำเภอเฉลิมพระเกียรติ แบ่งเป็น ๓ โซน ได้แก่
 - พื้นที่ทำงานพื้นที่ต้นแบบ ๖ บ้านบน ได้แก่ บ้านเปียงซ้อ บ้านบวกลุ่ม บ้านสะจุก บ้านสะเกี้ยง บ้านห้วยเตย บ้านห้วยพอง
 - พื้นที่ต้นแบบ ๔ บ้านกลาง ได้แก่ บ้านนาคุ บ้านเปียงก่อ บ้านบวกลุ่ม บ้านด่าน
 - พื้นที่ต้นแบบ ๓ บ้านล่าง ได้แก่ บ้านน้ำรี บ้านน้ำช้าง บ้านห้วยกานต์
 - อำเภอท่าวังผา มีพื้นที่ต้นแบบ ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านน้ำปาก บ้านห้วยม่วง บ้านห้วยธนู
 - อำเภอสองแคว มีพื้นที่ต้นแบบ ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านยอด บ้านผาหลัก บ้านน้ำเกาะ
- การดำเนินงานมีความก้าวหน้า ดังนี้

๑) ผลการดำเนินงานตามกิจกรรมการพัฒนา

แผนงานหลัก/กิจกรรมหลัก	หน่วย	พื้นที่ปฏิบัติงาน			รวม
		อ.เฉลิม พระเกียรติ	อ.ท่าวังผา	อ.สองแคว	
พื้นที่ปฏิบัติงาน	ครัวเรือน	๒,๐๕๔	๔๓๔	๖๐๔	๓,๐๙๒
ด้านการจัดการแหล่งน้ำพัฒนาพายุต้นแบบ ในรูปแบบต่างๆ					
๑. สร้างฝายน้ำกั้นการเกษตร	แห่ง	๑๔๖	๑๓	๑๕	๑๗๔
๒. ปรับปรุงฝายน้ำกั้นการเกษตร	แห่ง	-	๔	-	๔
๓. ฝายน้ำอนุรักษ์	แห่ง	๙๘๓	๘๔๖	๓๕๐	๒,๑๗๙
๔. ฝายอุปกคบริกค	แห่ง	-	๒	-	๒
พัฒนาระบบต้นแบบการส่งและกักเก็บน้ำ					
๑. ปรับปรุงระบบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค	เมตร	๓๕๐	๔,๗๐๐	๒,๖๑๒	๗,๖๖๒
๒. ระบบท่อส่งน้ำ (ระบบจ่ายบ่อพวงเข้าพื้นที่ ระบบจากฝาย ระบบเดิม)	เมตร	๒๖,๕๒๘	๒๗,๓๑๕	๒๒,๐๖๒	๗๕,๙๐๕
๓. บ่อพวงสันเขา	แห่ง	๘๙	๗๗	๔๐	๒๐๖
๔. ระบบคลองส่งน้ำ	เมตร	๒,๖๕๐	-	๒,๔๐๐	๕,๐๕๐
ตั้งกลุ่มบริหารจัดการระบบน้ำในแปลงเกษตร	กลุ่ม	๑๓	-	-	๑๓
การปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก	ไร่				
๑. ขุดนาแบบขั้นบันได	ไร่	๗๒๙	๓๕๔	๓๖๗	๑,๔๕๐
๒. พื้นที่รับน้ำจากระบบน้ำที่สร้างและซ่อมแซม	ไร่	-	-	๑,๔๓๙	๑,๔๓๙
๓. ปรับปรุงสภาพดินในพื้นที่การเกษตร	ไร่	๑,๘๓๖	๑,๖๒๐	-	๓,๔๕๖
๔. ทดแทนผลผลิตข้าวเปลือก	กก.	๖๕,๐๐๐	-	-	๖๕,๐๐๐

แผนงานหลัก/กิจกรรมหลัก	หน่วย	พื้นที่ปฏิบัติงาน			รวม
		อ.เฉลิม พระเกียรติ	อ.ท่าวังผา	อ.สองแคว	
จัดตั้งต้นแบบกองทุนเมล็ดพันธุ์พืช					
๑. กองทุนเมล็ดพันธุ์ข้าว	ไร่	๖๗๒.๕	๒๙๙	๖๑๑	๑,๕๖๒.๕
๒. กองทุนเมล็ดพันธุ์พืชไร่				-	-
๒.๑ เมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง หลัมนา	กก.	๑,๓๐๐	๖๐	๑,๔๕๐	๒,๘๑๐
๒.๒ เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง	ไร่	-	๑,๕๐๐	๒๙๓	๑,๗๙๓
๒.๓ เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดรุ่นที่ ๑	ไร่	-	๒๙	-	๒๙
๒.๔. เมล็ดพันธุ์งาม่อน	กก.	๘๐	-	๑๕๐	๒๓๐
๓ กองทุนเมล็ดพันธุ์พืชผัก	ครัวเรือน	๘๐	๒๑๗	๖๐๔	๙๐๑
๔. กองทุนพืชเศรษฐกิจ	กองทุน	๗	๑๑	๖	๒๔
๕. กองทุนพืชหลัมนา	ไร่	-	๓๙๕	-	๓๙๕
๖. กองทุนปุ๋ย	กระสอบ	๒,๐๕๔	๔๐๕	๔๐๕	๒,๘๖๔
จัดตั้งต้นแบบกองทุนปศุสัตว์					
๑. กองทุนสุกร	ตัว	๕๗๘	๑๐๖	๙๖	๗๘๐
๒. เกือบคินลูกสุกร	ตัว	๓๓	๓๐๙	๑๒๔	๔๖๖
๓. กองทุนสัตว์ปีก	ตัว	-	-	๔๓๕	๔๓๕
๔. เกือบคินผลผลิตสัตว์ปีก	ตัว	-	-	๔๕๐	๔๕๐
๕. กองทุนปลา	ตัว	๓๕,๑๐๐	๗๘,๘๐๐	๘๐,๐๐๐	๑๙๓,๙๐๐
๖. กองทุนยาและสุขภาพสัตว์	ตัว	๔๕,๕๓๑	๙๕๙	๔,๗๓๕	๕๑,๒๒๕
๗. กองทุนอาหารสัตว์	กก.	๕,๒๑๓	๔	๒	๕,๒๑๙
จัดตั้งต้นแบบกองทุนหัตถกรรมและการแปรรูป					
๑. กองทุนเครื่องบดข้าวโพด	เครื่อง	๕	๓	๓	๑๑
๒. เตาเผาเศรษฐกิจ	ชุด	๒๘๐	๒๑๗	๑๕๐	๖๔๗
๓. หัตถกรรมจากแห่	กลุ่ม	-	๓	๓	๖
๔. แปรรูปมะเข้	กลุ่ม	-	-	๒	๒
๕. กองทุนจอบ ๓.๕ ปอนด์	เล่ม	๑,๘๕๐	-	๒๐๐	๒,๐๕๐
๖. เตาเผาน้ำส้มควันไฟ	ชุด	๑๑	๓	-	๑๔
๗. โรงสีข้าวขนาดเล็ก	เครื่อง	๓	๓	๒	๘

๒) จากการดำเนินงานกิจกรรมข้างต้น โดยมีมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้กับอาสาสมัครปิดทองหลังพระฯ และชาวบ้านในพื้นที่ พบว่า ในปี ๒๕๕๔ เริ่มมีกิจกรรมที่ชาวบ้านเข้ามามีบทบาทสำคัญในการคิด การลงมือทำด้วยตนเอง โดยมีมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ช่วยให้ความปรึกษาหารือ ตามที่ต้องการ ดังนี้

- ฝ่าย ชาวบ้านตรวจสอบความเสียหายหลังน้ำหลากในช่วงเดือนมิถุนายน เช่น ระบบท่อส่งน้ำเข้าพื้นที่เกษตร และดำเนินการซ่อมแซมส่วนที่ได้รับความเสียหาย ได้แก่ ฝ่ายลูกเก่า ฝ่ายหลังโรงเรียน ฝ่ายบ้านน็อกดาวน หรือชุดลอกตะกอนหน้า ฝ่ายอนุรักษ์ เป็นต้น
- การปรับปรุงคุณภาพดิน ชาวบ้านประสานกรมพัฒนาที่ดิน ในการวิเคราะห์คุณภาพดิน โดยในเบื้องต้นได้ทำการทดสอบ (test kit) ชุดวิเคราะห์ดินด้วยตนเองก่อน เพื่อเพิ่มสารอาหารให้ดิน สำหรับเตรียมการปลูกข้าว
- การบริหารจัดการกองทุนด้านต่างๆ
 - กองทุนเมล็ดพันธุ์ ชาวบ้านเริ่มมีการปลูกพืชชนิดใหม่เพิ่มเติมจากเดิม ที่สถาบันส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้ส่งเสริมให้ปลูก เช่น มะละกอ ะอม ผักเหือก ผักหวานบ้าน ได้เพิ่มไม้ผล เช่น เงาะ มะนาว ลองกอง จั้วแดง เพื่อสร้างรายได้
 - การเพาะกล้าหน่อไม้ฝรั่ง มะเขือ พริก เพื่อปลูกเป็นพืชหลังนา ตามความต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศ
 - กองทุนปศุสัตว์ ชาวบ้านเริ่มมีการส่งคืนลูกสุกร รวม ๔๖๖ ตัว นอกจากนี้ เมื่อเกิดโรคระบาดจากเชื้อ PRRS ชาวบ้านได้มีการประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกัน และดำเนินการพักการผสมพันธุ์สัตว์ จัดทำระบบสุขาภิบาลสัตว์ ร่วมกับปศุสัตว์จังหวัด ได้แก่ การทำความสะอาดคอกโดยใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ การทำลายซากสุกรที่ตายโดยการฝัง เป็นต้น

ตารางเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นทางเศรษฐกิจ (ข้อมูลปีงบประมาณ ๒๕๕๓ สํารวจได้เมื่อต้นปี ๒๕๕๔)

ประเภท รายการ	อำเภอ เฉลิมพระเกียรติ		อำเภอ ท่าวังผา		อำเภอ สองแคว	
	ปี ๒๕๕๒ (บาท)	ปี ๒๕๕๓ (บาท)	ปี ๒๕๕๒ (บาท)	ปี ๒๕๕๓ (บาท)	ปี ๒๕๕๒ (บาท)	ปี ๒๕๕๓ (บาท)
รายได้รวม	๔๓,๓๔๖,๐๔๙	๖๑,๘๗๓,๖๘๕	๑๘,๐๗๗,๖๘๗	๒๘,๗๗๔,๔๓๘	๑๒,๔๐๙,๕๖๘	๑๙,๘๗๕,๑๖๑
รายจ่ายรวม	๒๘,๓๐๙,๖๕๙	๕๐,๑๖๒,๔๘๕	๑๖,๑๒๘,๒๐๓	๑๑,๙๖๓,๒๖๔	๑๖,๔๕๓,๙๒๕	๑๘,๔๕๑,๘๒๙
หนี้สินรวม	๑๑,๕๒๑,๒๘๓	๑๓,๙๖๐,๔๒๐	๑๒,๒๑๓,๐๑๖	๑๑,๙๖๐,๕๘๒	๓๑,๓๐๕,๔๖๖	๒๗,๑๒,๗๑๔

(ข้อมูลของปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ต้องรอเก็บเกี่ยวผลผลิตในต้นปี ๒๕๕๕)

รูปธรรมความสำเร็จ

❖ อำเภอท่าวังผา : นายวรพล ไชยสลิ

บ้านห้วยธนู ตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา มีปัญหาขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภค “จัดการน้ำไม่ได้” หน้าฝนน้ำก็ท่วม ส่วนหน้าแล้งก็แห้งน้ำถึงขนาดต้องไปหิ้วน้ำจากบ่อบาดาลมากินมาใช้ ไม่มีระบบท่อที่ดี แม้จะมีถังน้ำก็ไม่มีน้ำให้กิน

แรงบันดาลใจที่ทำให้เข้าไปร่วมงานกับโครงการปิดทองหลังพระฯ มาจากการได้ไปศึกษาดูงานที่โครงการพัฒนาอ้อยตุงฯ พบว่าสมัยก่อนอ้อยตุงมีสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงกับบ้าน แต่มีแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ จึงนำมาบอกเล่าให้ชาวบ้านฟัง

นอกจากนี้ การร่วมสำรวจข้อมูลกับโครงการปิดทองหลังพระฯ ยังทำให้ชาวบ้านเห็นปัญหาของตนเอง และคิดว่าจะต้องมาร่วมมือกันแก้ไขปัญหาก็ได้ เมื่อเห็นว่าที่อ้อยตุงสามารถแก้ปัญหาได้ชาวบ้านจึงอยากทำบ้าง ถ้าอยากทำชาวบ้านก็ต้องลุกขึ้นมาช่วยกันทำ โครงการปิดทองหลังพระฯ จะจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการมาให้ ตรงนี้จึงให้เห็นว่า หากมีการบริหารจัดการที่ดี ชุมชนจะมีน้ำใช้

กิจกรรมในพื้นที่ ๑. ปลุกข้าวและพืชหลังนา ๒. ปลุกข้าวโพด ๓. เลี้ยงหมูเหมยซาน

วิธีการจัดการน้ำ

๑. กำหนดกฎกติกา น้ำที่ใช้ในบ้านห้วยธนูเป็นน้ำจากห้วยผาป้อง ถ้าเหลือจากการอุปโภคบริโภคแล้ว จึงเอาไปเก็บไว้ในบ่อพวงสันเขา เพื่อใช้ในการเกษตรสำหรับปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย ชุมชนมีการตกลงกฎกติการ่วมกันดังนี้

- ถ้าน้ำไม่เหลือจากการอุปโภคบริโภค ห้ามนำน้ำไปใช้ทำเกษตร
- เก็บค่าดูแลเข้ากองทุน ๕๐ บาท/ครัวเรือน/ปี โดยมีผู้ใช้น้ำจำนวน ๙๒ ครัวเรือน ปัจจุบันมีเงินเข้ากองทุนแล้ว ๔,๖๐๐ บาท แบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกเอาไว้เป็นค่าซ่อมแซม ส่วนที่สองเป็นค่าตอบแทนแก่ฝ่ายที่เป็นผู้ดูแล
- เก็บน้ำ ๓ ถัง ไว้สำรองใช้ตอนหน้าแล้ง ตั้งไว้ในจุดที่สูงของหมู่บ้าน

๒. จัดการน้ำด้วยฝาย และกระจายน้ำโดยระบบท่อ

- สำรวจพื้นที่สร้างฝาย ที่จะนำน้ำจากห้วยผาป้องซึ่งมีน้ำตลอดปีมาใช้ และนำน้ำไปเก็บไว้ในที่สูง
- สร้างฝายเกษตรหลังโรงเรียน ใช้เวลา ๓๕ วัน มีผู้ได้รับประโยชน์จำนวน ๒๘ ราย โดยแบ่งทีมไปทำเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ ๑๐ คน ผลัดกันไป ๒ วันครั้ง ส่วนวันอื่น ๆ ก็ไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัว
- ใช้ท่อลำเลียงน้ำจากฝายไปยังปลายทาง โดยใช้ท่อ ๖ นิ้ว ยาว ๙๒๐ เมตร แยกออกเป็น ๔ นิ้ว ๒ สาย สายหนึ่งลงหมู่บ้าน เพื่ออุปโภคบริโภค อีกสายหนึ่งต่อขึ้นไปสันเขาเพื่อการเกษตร มีวาล์วปรับน้ำให้พอใช้ในหมู่บ้านก่อน แล้วที่เหลือจึงเก็บไว้ที่บ่อพวงสันเขา
- ต้นทุนการทำฝาย คิดค่าแรงงานเป็นเงิน แต่ไม่จ่ายเงิน เพราะเงินที่เก็บมาได้จะนำไปเป็นกองทุน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของร่วม

๓. กักเก็บน้ำด้วยบ่อพวง

- โครงการปิดทองหลังพระฯ สนับสนุนรถแบ็คโฮในการขุดบ่อ
- ต้นทุนในการทำ มีค่าพลาสติก ค่าขุดบ่อคิดเป็นคิวดิน คิดค่าแรงงานชาวบ้าน คิดเป็นรายวันหรือคิดออกมาเป็นแรงก็ได้ โดยรวมแล้วจะมีค่าใช้จ่ายประมาณ ๑๐,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาทต่อการทำบ่อพวง ๑ บ่อ
- ชาวบ้านมีส่วนร่วมโดยไปช่วยกันเกลี่ยดินให้เรียบ ไม่มีตอ ทำให้แน่น ช่วยกันปูผ้าพลาสติกเอง ผันน้ำเข้าบ่อ ฝาดูให้น้ำเต็มพอดี ๆ ตลอด และปลูกต้นไม้เสริมเพื่อคันบ่อไม่ให้พังเร็ว

เคล็ดลับความสำเร็จ

๑. “น้ำกำหนดพืช ไม่ใช่พืชกำหนดน้ำ” การปลูกพืชต้องดูความสมดุลระหว่างปริมาณน้ำที่มี กับความต้องการน้ำของพืชชนิดนั้น ๆ ด้วย

๒. ฝ่ายคงทน และมีน้ำใช้ไม่ขาด

- จัดพิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษ และผีฝ่ายช่วงปีใหม่ทุกปี เพื่อถือโอกาสนี้บอกความต้องการต่อบรรพชน
- แบ่งกลุ่มขุดลอกตะกอนหน้าฝายปีละครั้ง
- แบ่งทีมสำรวจความเสียหายหรือซ่อมแซม แบ่งกลุ่มกลบท่อ หากท่อแตกท่อรั่ว ก็มีคณะกรรมการไปดูแล และจัดซื้อวัสดุมาซ่อมแซม

๓. วิธีการขุดบ่อพวงให้มีอายุใช้งานยืนนาน ได้แก่ หลังจากขุดเป็นบ่อแล้ว ต้องเกลี่ยดินกันบ่อให้เรียบ ไม่มีตอ คอยดูแลให้น้ำเต็มพอดี ๆ ตลอด และต้องไม่ลืมปลูกต้นไม้หรือหญ้าแฝกไว้ขอบบ่อ เพื่อป้องกันการพังทลายของดิน

๔. การเรียนรู้ร่วมกัน ต้องมีข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง และทำให้เห็นก่อน ในขั้นตอนการทำให้ดูใช้ระยะเวลาประมาณ ๒-๓ เดือน ทำให้ชาวบ้านเกิดความอยากทำ โครงการปิดทองหลังพระฯ ก็ให้ทำร่วมกัน อีก ๓-๔ เดือน โดยชาวบ้านลงพื้นที่สำรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ มีการแบ่งเวรกันไป วัดระดับความต่างอีกประมาณ ๕-๖ เดือน มีการกำหนดจุดที่เหมาะสมในการสร้างฝายเอง ที่สำคัญ ต้องไม่ให้กระทบสภาพธรรมชาติ จากการได้ทำร่วมกันในทุกขั้นตอน ทำให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหนมัน เป็นเจ้าของ เพราะชาวบ้านทำกับมือจริงๆ

ผลที่ได้รับ

๑. มีข้าวพอกิน ทำการเกษตรได้ตลอดปี
๒. มีรายได้เพิ่ม รายจ่ายลด มีเงินเหลือสามารถปลดหนี้สินได้
๓. สามารถปลูกผักสวนครัวไว้กินเองได้ภายในครอบครัว ซึ่งช่วยลดรายจ่ายลง
๔. มีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น เมื่อบ้านเกิดมีงานให้ทำ การออกไปขายแรงงานนอกพื้นที่ก็ลดลง ครอบครัวอบอุ่น อยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา
๕. มีการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง มีความสามัคคีกันมากขึ้น

❖ อำเภอสองแคว : นายปา ทองสุข

ก่อนการเข้ามาของโครงการปิดทองหลังพระฯ ชาวบ้านใช้น้ำจากห้วยยอดในการทำเกษตรเป็นหลัก และประสบปัญหาการบริหารจัดการน้ำมาก มีผลให้แต่ละปีมีน้ำเพียงพอต่อการทำนาแค่ครึ่งเดียว นอกจากนี้ เมื่อฤดูฝนมาเยือน น้ำที่ไหลบ่าก็ทำให้ฟายพัง ชาวบ้านจึงแทบไม่เหลือน้ำไว้ใช้ในการทำเกษตรเลย ที่สำคัญ ความแรงของน้ำยังได้ชะเอาหน้าดินซึ่งมีธาตุอาหารออกไปหมด ดินจึงเป็นกรดสูง โครงการจึงแนะนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีการสร้างฝายแบบต่าง ๆ ให้เพื่อจะได้มีน้ำไว้ใช้ในช่วงหน้าแล้งและลดการพังทลายของหน้าดินในช่วงหน้าฝน

แนวทางการแก้ไขปัญหาเดิมของชาวบ้าน

- ชาวบ้านทำฝายไม้กั้นห้วยยอด ข้อเสียของฝายไม้คือ ไม่มีความคงทนแข็งแรง ฝายพังบ่อยครั้ง ที่ซ่อมถึง ๑๓ ครั้ง/ปี ทำให้เปลืองทรัพยากรไม้และแรงเป็นอย่างมาก
- การจัดการตะกอนหน้าฝาย ใช้การจ้างรถตักมาขุดลอกซึ่งมีค่าใช้จ่าย ซึ่งรวบรวมจากเกษตรกรที่ใช้น้ำจากฝายลูกนั้น ๆ ตกครั้งละ ๔,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท

แนวทางการแก้ไขปัญหาตามการแนะนำของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

- สร้างฝายให้แข็งแรงต่อแรงน้ำ โดยใช้ปูน หิน และกล่อเกเบี่ยน
- สร้างบ่อพวงเก็บน้ำจากฝาย จากนั้นจึงต่อท่อเข้าแปลงเกษตร ทั้งนี้ก่อนสร้างจะต้องสำรวจพื้นที่สร้างฝาย โดยในเบื้องต้นใช้ตำแหน่งฝายเดิม และทำฝายชะลอน้ำกันทุก ๑๐๐-๒๐๐ เมตร ตามลำห้วย ทำให้มีฝายมีสภาพแข็งแรงกว่าเดิม เพราะมีหินและปูนเป็นแกนฝาย
- ฝายที่สร้างในโครงการปิดทองหลังพระฯ มีประตูปิดเปิด (Stop lock) เพื่อระบายตะกอนดินและทราย แต่ถ้าเป็นฝายเกเบี่ยน ตะกอนต่าง ๆ จะไหลผ่านฝายไปเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีประตูปิดเปิด (Stop lock)

ผลการเปลี่ยนแปลง

- ฝายที่สร้างขึ้นภายใต้การแนะนำของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีความคงทนแข็งแรงขึ้น ลดการตัดไม้ในพื้นที่ ซึ่งแต่เดิมนำมาใช้ในการซ่อมแซมฝายไม้
- ชาวบ้านมีความรู้เรื่องฝายมากขึ้นอีก เพราะมีโอกาสทำงานอย่างใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่โครงการที่ไปสร้างฝายร่วมกัน
- ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากการมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี อย่างจาก ๓๐ ฤๅษี (๑๒๐ ถัง) เป็น ๔๕ ฤๅษี (๑๘๐ ถัง)/นา ๓ ไร่ และมีรายได้จากพืชหลังนา เช่น ถั่วเหลือง หอม ผักกาด และหอมแดง
- การมีกองทุนหมู่บ้าน และกองทุนเมล็ดพันธุ์ มีส่วนให้ชาวบ้านขยันทำมาหากินมากกว่าเดิม วัดจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันมากขึ้นในเรื่องทำมาหากิน ในส่วนนี้นอกจากช่วยในเรื่องของรายได้แล้ว ยังทำให้ชาวบ้านมีพืชผักไว้บริโภค โดยไม่ต้องเสียเงินซื้ออีกด้วย
- เจ้าของบ่อพวงนอกจากได้น้ำเพื่อการเกษตรแล้ว ผลพลอยได้ของบ่อคือ มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงปลากินพืช เช่น ปลานิล ปลายี่สก และปลาตะเพียน

ปัจจัยความสำเร็จ

- เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไปสำรวจพื้นที่สร้างฝายกับชาวบ้านทุกครั้ง โดยชาวบ้านต้องยอมรับเงื่อนไขว่าพวกเขาจะต้องเป็นผู้ลงแรงสร้างฝายโดยไม่มีค่าตอบแทน การลงมือทำด้วยตัวเอง มีผลให้ชาวบ้านตระหนักถึงความสำคัญของฝาย และจะกระตือรือร้นช่วยกันซ่อมแซมฝายทุกครั้งเมื่อเกิดปัญหาขึ้น
- การได้รับข้อมูลอย่างต่อเนื่องจากผู้นำหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่และความเป็นเครือญาติกันในหมู่บ้าน มีส่วนช่วยให้เกิดความร่วมมือกันได้ไม่ยากนัก

❖ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ : นางเต็ง อุ่นถิ่น

นางเต็ง อุ่นถิ่น อายุ 29 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 119 หมู่ที่ 8 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน มีผู้อาศัยอยู่ในครอบครัวทั้งหมด 6 คน ซึ่งทุกคนจะช่วยกันหาเงินเลี้ยงครอบครัวร่วมกัน

“แต่ก่อนจะมีการรับจ้างปลูกผัก พวกแครอท กะหล่ำปลีรูปหัวใจ ที่ทางหน่วยงานส่งเสริมเกษตรที่สูงฯ ได้ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ตนเองประมาณ 2 งาน รายได้จะอยู่ที่ 2,500 บาท ต่อปี โครงการปิดทองหลังพระฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมและส่งเสริมการปลูกผักให้ทั้งผักกาดพื้นเมือง ผักกาดหัว กะหล่ำหัวปลี เป็นต้น พร้อมทั้งกับมีเจ้าหน้าที่จากทางโครงการฯ ที่เป็นคนในหมู่บ้านเองคอยให้คำแนะนำและปรึกษา ปัจจุบันผลผลิตทางการเกษตรที่ทางโครงการฯ สนับสนุนและส่งเสริมให้ปลูกนั้นได้สร้างรายได้ให้กับครอบครัวเป็นอย่างมาก สารเคมีก็ไม่ต้องใช้ มีความรู้สึกดีใจ และจะดำเนินการต่อไปไม่หยุดยั้ง อีกทั้งผักกะหล่ำหัวปลีที่ทางโครงการฯ ได้สนับสนุนให้ ตัวเองยังไม่เคยเห็นว่ามีหัวขนาดใหญ่แบบนี้มาก่อน บางหัวมีน้ำหนักถึง 5 กิโลกรัม ขนาดไม่ค่อยได้รดน้ำ ทุกวันนี้ก็จะมีสมาชิกในครอบครัวทั้งสามี ลูก น้องและหลาน ๆ จะมาช่วยกันดูแลรักษา ถอนหญ้า รดน้ำ น้ำที่นำมารดก็เป็นน้ำที่ต้องตักใส่ถังน้ำ ขนาด 20 ลิตร แล้วทำการแบกหามมายังพื้นที่ ซึ่งมีระยะทางประมาณ 500 เมตร สภาพ

เส้นทางเป็นทางขึ้นดอยชั้น 45 องศา ดีใจ ที่ได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากทีมงานโครงการปิดทองหลังพระฯ คือ เมื่อได้ทำการตัดเก็บหัวกะหล่ำปลีแล้ว ก็ไม่ต้องถอนโคนต้นทิ้ง ปล่อยให้มันแตกหน่อใหม่ แล้วทำการเก็บไปประกอบอาหารหรือขายสร้างรายได้ให้ครอบครัวอีกต่างหาก ส่วนใบที่มันหัก เหลือง หรือไม่ได้ใช้แล้ว ยังนำไปทำเป็นอาหารให้หมู หรือปลาได้อีก ลดค่าใช้จ่ายเรื่องอาหารหมูและอาหารปลาอีกทาง ส่วนพืชผักบางอย่าง เช่น ผักกาด ผักกาดหัว เราสามารถปล่อยให้มันออกดอก ออกผล เพื่อเก็บเป็นเมล็ดพันธุ์ใช้ปลูกในปีต่อไปได้อีก ไม่ต้องลงทุนไปซื้อใหม่ ซึ่งทั้งหมดเป็นองค์ความรู้ที่มีมานานแต่ชาวบ้านยังไม่ได้รับรู้ถึงมันเลย”

พลวัตทางการเกษตรที่ได้รับ พื้นที่การเกษตร ๒ งาน

จัดสรรพื้นที่เป็นแปลงปลูกผักทั้งหมด ๓ ชนิด

๑. กะหล่ำหัวปลี จำนวน ๓ แปลง แปลงละ ๓ แถวยาว แถวละ ๒๖ ต้น ทั้ง ๓ แปลง รวมกันจะอยู่ที่ ๒๓๔ ต้น กะหล่ำ ๑ หัวจะมีน้ำหนักอยู่ที่ประมาณ ๒.๕ กิโลกรัม ขายกิโลกรัมละ ๑๐ บาท จะมีรายได้จากการปลูกกะหล่ำหัวปลี อยู่ที่ ๕,๘๕๐ บาท

๒. ผักกาดพื้นเมือง มีอยู่ ๑ แปลง เก็บกินบางส่วน ส่วนที่เหลือได้เก็บขาย เพื่อสร้างรายได้อีกทาง โดยเก็บผักกาดขายเป็นมัด มัดละ ๕ บาท ปีนี้ได้รับรายได้จากการขายผักกาดประมาณ ๒๐๐ บาท

๓. หัวผักกาด มีอยู่ ๒ แปลง ปัจจุบันได้เก็บขายแล้วบางส่วน โดยขายกิโลกรัมละ ๑๐ บาท ได้รายได้จากการขายหัวผักกาด ๒๕๐ บาท ส่วนที่เหลือจะไว้เก็บเป็นเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้ปลูกในปีต่อไป

สรุปผลที่ได้รับจากการปลูกผักที่ทางโครงการฯ ได้ส่งเสริมให้ชาวบ้าน

รายได้จากการปลูกผักทั้ง 3 ชนิด ทั้งหมดจำนวนต่อรอบฤดูการ 6,300 บาท/รอบฤดูการหัก ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ค่าล้อมรั้วแปลงผัก) 200 บาท

รวมรายได้หักค่าใช้จ่าย 6,100 บาท/รอบฤดูการ

เทียบกับปีที่ผ่านมา มีรายได้จากการทำการเกษตรในพื้นที่ประมาณ 2 งานเท่ากัน

รายได้จากศูนย์ส่งเสริมเกษตรฯ 2,500 บาท

รายได้จากโครงการปิดทองหลังพระฯ 6,100 บาท

ความต่างของรายได้ที่เพิ่มขึ้นของชาวบ้าน 3,600 บาท

ณ วันนี้ ครอบครัวของนางเต็ง อุ่นถิ่น สามารถสร้างรายได้ มีอาชีพที่สุจริต ใช้พื้นที่เพียงเล็กน้อยในการทำการเกษตรสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัวที่มีสมาชิก 6 คนได้อย่างไม่ขัดสน จากต้องรับจ้างปลูกแต่ก่อน ตอนนี้เป็นเจ้าของเองเสียเลย ลงทุนแค่แรงกาย แรงใจและทำตามคำแนะนำ เก็บเกี่ยวประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ จากทางโครงการปิดทองฯ ทุกอย่างก็ดีขึ้น และทำให้อยู่รอดอย่างพอเพียง

๒. โครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน อ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุดรธานี

อ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๖ และได้ปรับปรุงแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีความจุ ๖๙๒,๕๐๐ ลบ.ม. พื้นที่รับน้ำเต็มศักยภาพอ่างเฉพาะหน้าฝนได้ ๘๐๐ ไร่ หน้าแล้งได้เพียง ๕๐๐ ไร่ ระบายน้ำโดยใช้ ทางระบายน้ำล้น (Spillway) ลงคลองตามธรรมชาติ ทำให้ไม่ถึงที่นาชาวบ้าน ต้องใช้เครื่องสูบน้ำเข้านา สามารถนําน้ำมาใช้ได้เพียง ๒๐๐ ไร่ ส่งผลให้ผลผลิตการเกษตรไม่ได้รับปริมาณเท่าที่ควรหรือไม่มีความพอ สูญเสียรายได้ทั้งปีขาก่อนนาและหลังนา เกิดปัญหาหนี้สินจนกระทั่งแรงงานออกนอกพื้นที่ เป็นต้น

คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ได้มีมติการประชุมอนุมัติให้ดำเนินงานโครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ตามข้อเสนอมูลนิธิฯ พัฒนาที่คัดเลือกอ่างเก็บน้ำโครงการพระราชดำริที่ยังใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่เต็มที่ โดยเป็นพื้นที่ต้นแบบปิดทองหลังพระฯ ที่บูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน เป็นแหล่งเรียนรู้ให้ประชาชนทุกระดับชุมชน เพื่อขยายผลสู่ระดับจังหวัดและประเทศ โดยมีรูปแบบดำเนินงาน ดังนี้

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ กระบวนการ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา และการบริหารจัดการระบบน้ำ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถ่ายทอดองค์ความรู้ส่งเสริมชาวบ้านทำฟาร์มตัวอย่างชุมชนต้นแบบฯ ด้านเกษตร ปศุสัตว์ ประมง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแหล่งเรียนรู้ของอาสาสมัครปิดทองหลังพระฯ สนับสนุนด้านปศุสัตว์ ได้แก่ จัดหาพันธุ์สัตว์ สุขาภิบาลสัตว์ อาหารสัตว์ ยาและเวชภัณฑ์ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สนับสนุนเกษตรตำบลประจำในพื้นที่ เตรียมพันธุ์พืช สัตว์ และปลาในการขยายผล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เตรียมการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้เพื่อปลูกป่าเสริม กรมชลประทาน เข้าร่วมพัฒนาระบบน้ำ และสนับสนุนเครื่องมือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี สนับสนุนเครื่องจักร องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหมากไฟ สนับสนุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิง สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด ให้ความอนุเคราะห์ตรวจวิเคราะห์ดิน โดยสนับสนุนใส่ปุ๋ย ร็อคฟอสเฟตเพื่อปรับปรุงดินก่อนการทำนาและภาคเอกชน บริษัท SCG เครือซิเมนต์ไทย ได้ให้ส่วนลดวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างและพัฒนาระบบน้ำ

ปัจจุบัน โครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายฯ เป็นห้องเรียนปฏิบัติการทางสังคม (Social Lab) ในการปรับกระบวนการทัศน์ทุกภาคส่วน ตั้งแต่กระบวนการสร้างความเข้าใจ เข้าถึง และการพัฒนา คือชาวบ้านในพื้นที่ที่มีความเข้าใจข้อมูลที่เป็นจริงของหมู่บ้าน รู้ปัญหา ความต้องการชุมชนทุกมิติ มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และเป็นเจ้าของในทุกกิจกรรมการพัฒนาโดยไม่มีการจ้างเหมา และค่าแรงงาน

กิจกรรมความคืบหน้า โครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มี ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑. การจัดการระบบน้ำ ๒. กิจกรรมทางการเกษตร ๓. ข้อค้นพบในพื้นที่ ดังนี้

๑. การจัดการระบบน้ำ

การปรับปรุงระบบบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีกิจกรรมดำเนินงาน ได้แก่ การเสริมตอม่อเพื่อยกระดับกักเก็บน้ำบริเวณทางระบายน้ำล้น (Spillway) การปรับปรุงฝายเดิมลักษณะอ่างพวง ๓ ตัว และวางท่อส่งน้ำเข้าสู่แปลงเกษตร

ชาวบ้านโดยตรง การปรับปรุงฝายท้ายค้ำเข การเสริมพนังและคันกันน้ำ การปรับปรุงฝายเดิม และการวางแผนท่อส่งน้ำ

๑.๑ ระบบจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายฯ มีการระบายน้ำ ๒ ช่องทาง คือ ๑) ทางระบายน้ำล้น (Spillway) ที่ส่งไปยังอ่างพวง ๓ อ่าง โดยจะผันไปสู่ลำเหมืองเดิมในที่ดินาของชาวบ้าน ๒) อาคารระบายน้ำที่ส่งผ่านท่อพีวีซี (PVC) ขนาด ๖ นิ้ว สู่แปลงเกษตร ดังนี้

๑) ทางระบายน้ำล้น (Spillway) ได้สร้างตอม่อจำนวน ๖ ตัว สูง ๕๐ ซม. กว้าง ๕๐ ซม. มีช่องห่าง ๑.๕๐ เมตร ใช้ไม้ปริมาตร ๓ x ๓ นิ้วที่สามารถยกขึ้นลงเพื่อควบคุมระดับน้ำได้ จะเริ่มกักเก็บน้ำในช่วงใกล้หมดฤดูฝน เพื่อเก็บน้ำไว้ใช้สำหรับการเกษตร ซึ่งน้ำที่ไหลผ่านทางระบายน้ำล้น (Spillway) จะถูกส่งไปยังอ่างพวง ๓ อ่าง โดยระบบแรงโน้มถ่วง (Gravity) ทำให้ปริมาณกักเก็บน้ำเพิ่มขึ้น ๗๓,๖๐๐ ลบ.ม. ซึ่งแต่ละอ่างพวงมีการเสริมคันดินให้สูงขึ้น มีอาคารระบายน้ำให้มีช่องอัดน้ำที่แข็งแรง กักเก็บและควบคุมน้ำ การปรับปรุงพนังกันน้ำและเสริมคันดินด้านข้างเพื่อเพิ่มความสามารถการกักเก็บน้ำและไม่ให้น้ำเข้าท่วมที่นาชาวบ้าน รวมทั้งการซ่อมแซมฝายเดิม โดยทั้ง ๓ อ่างพวง จะถูกผันไปสู่ลำเหมืองเดิมในที่ดินาของชาวบ้าน

๒) ผันน้ำจากอาคารระบายน้ำ เชื่อมต่อกับท่อพีวีซี (PVC) ขนาด ๖ นิ้ว

เพื่อเข้าสู่แปลงเกษตรชาวบ้าน โดยมีวิธีการจัดการ คือ นายอินทร์ มะแพน หรือนายบุญมาก สิงห์คำป่อง ซึ่งเป็นอาสาสมัครปิดทองหลังพระ จะเป็นผู้เปิดวาล์วระบายอากาศเพื่อไล่ฟองอากาศ จากนั้นค่อยเปิดวาล์วใหญ่เพื่อให้ น้ำไหลเต็มท่อนก่อน ตามด้วยการเปิดวาล์วเล็กตัวแรก และให้ปิดวาล์วเล็กตัวถัดไปเพื่อให้ น้ำเข้าคลองซอย (ก้างปลา) กระจายน้ำเข้าแปลงเกษตรชาวบ้าน รวมทั้งอาสาสมัครจะสังเกตการไหลของน้ำว่าผิดปกติหรือไม่ เช่น น้ำไหลน้อยกว่าปกติ น้ำไหลสม่ำเสมอ พบตะกอน หิน ดิน ทราย ปะปนในน้ำ ให้เปิดท่อระบายทราย เพื่อระบายออกจากท่อน้ำ

๑.๒ การบริหารจัดการน้ำ ตั้งคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำจำนวน ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้ใช้น้ำห้วยคล้าย กลุ่มผู้ใช้น้ำฝายสองพี่น้อง กลุ่มผู้ใช้น้ำห้วยคำเข โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

๑) เมื่อฝนตกปริมาณเกิน ๒๐ มิลลิเมตรต่อครั้ง นายอินทร์ มะแพน อาสาสมัครปิดทองหลังพระ จะเตือนกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อปิดพั้งกันน้ำ (Stop lock) บริเวณทางระบายน้ำล้น (Spillway) และอ่างพวงบ่อที่ ๑ โดยอ่างพวงที่ ๒ นายอุดม หอมอ่อน (ประธานคณะกรรมการฝายสองพี่น้อง) จะเป็นผู้เปิดพั้งกันน้ำ (Stop lock) เพื่อระบายน้ำไปยังอ่างพวงที่ ๓

๒) หากพั้งและคันกันน้ำชำรุดเสียหาย คณะกรรมการผู้ใช้น้ำจะเรียกประชุมเพื่อวางแผนการซ่อม แต่หากเกิดปัญหาเร่งด่วนจะเริ่มดำเนินการทันที เช่น เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เกิดฝนตกหนัก (พายุถล่ม) อ่างพวงที่ ๒ พั้งและคันดินขาด ๒ จุด ได้มีการนำกระสอบทรายจำนวน ๑,๒๐๐ กระสอบ โดยชาวบ้านมาช่วยขุดดินตามคันนาใส่กระสอบและลำเลียงวางคันดินที่ขาดกันไว้ชั่วคราว

๓) เมื่อชาวบ้านเริ่มมีรายได้จะต้องเสียค่าบริการจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำ อัตรา ๑๐ บาท ต่อไร่ ต่อปี โดยจะจ่ายค่าตอบแทนผู้เปิด-ปิดวาล์วน้ำร้อยละ ๒๐ ของเงินค่าบริการจัดการที่เก็บได้

๔) การเก็บกักน้ำบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายฯ อ่างเก็บน้ำห้วยคำเข ในฤดูแล้งสำหรับปลูกพืชหลังนา โดยมีวิธีการเริ่มจากอาสาสมัครปิดทองหลังพระ คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ ผู้ใหญ่บ้านโคกลำม ผู้ใหญ่บ้านแสงอร่าม และชาวบ้านประชุมวางแผนกำหนดวันเก็บกักน้ำในช่วงฝนทิ้งช่วง และเมื่อสิ้นสุดฤดูฝน โดยจะร่วมกันปิดพั้งกันน้ำ (Stop lock) บริเวณทางระบายน้ำล้น (Spillway) และบริเวณอ่างพวงทั้ง ๓ ตัว พร้อมทั้งตรวจสอบระบบการส่งน้ำตามแนวท่อ เช่น ความชำรุดเสียหายของท่อ ตะกอนที่อุดตัน แรงดันของน้ำ เป็นต้น

๑.๓ ผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำ

๑) คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ สามารถปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายฯ และห้วยคำเข เพื่อให้เกษตรกรสามารถตกกล้าและปลูกข้าวได้เต็มพื้นที่รับประโยชน์ ๑,๗๘๘ ไร่ ตั้งแต่พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยไม่ต้องรอน้ำฝน และมีน้ำใช้สำหรับฝนทิ้งช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔

๒) การคาดการณ์ผลผลิตข้าวพื้นที่โครงการ จะเพิ่มจาก ๓ ล้านบาท เป็น ๑๓ ล้านบาท เนื่องจากพื้นที่ปลูกข้าวเดิม ๘๐๐ ไร่ เพิ่มขึ้น ๑,๗๘๘ ไร่ (๑๔๗ แปลง) โดยสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้ประสานศูนย์วิจัยข้าวอุดรธานี และศูนย์

เมล็ดพันธุ์ข้าวอุดรธานี เก็บข้อมูลเปรียบเทียบผลผลิตข้าวในปี ๒๕๕๔ กับ ปี ๒๕๕๓ ก่อนที่เกษตรกรในพื้นที่จะได้รับผลประโยชน์จากระบบน้ำ โดยเบื้องต้นได้สุ่มตัวอย่างชาวบ้าน ๑ ราย คือ นายสมควร วันทา ซึ่งเป็นผู้รับประโยชน์จากอ่างพวงที่ ๓ พบว่าในปี ๒๕๕๓ ได้ผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๕๓ กิโลกรัมต่อไร่ เป็น ๗๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในปี ๒๕๕๔

๒. กิจกรรมทางการเกษตร

ภายหลังจากการปรับปรุงระบบน้ำโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ทีมงานฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดอุดรธานีได้เก็บตัวอย่างดินไปวิเคราะห์ พบว่า ทั้งสองหมู่บ้านมีธาตุอาหารน้อย มีสภาพเป็นกรด จึงได้ปรับปรุงดินโดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด เช่น โสนแอฟริกัน ปอเทือง ถั่วลิสง ถั่วเหลือง เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและปรับความเป็นกรดของดิน

การดำเนินงานด้านการเกษตรได้เริ่มต้นนำร่องจากเกษตรกร ๒ ครอบครัว คือ นายบุญมาก สิงห์คำป่อง และนายสุบรร-นางนาง สอดสี และได้มีการขยายผลเป็น ๑๕๒ ครอบครัว จากครัวเรือนทั้งหมด ๒ หมู่บ้าน ๑๙๖ ครัวเรือน ในปัจจุบัน ที่ใช้องค์ความรู้ของฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้แก่ การปลูกพืช ๓ ชั้น เพื่อให้มีความมั่นคงทางอาหารและมีรายได้เพิ่ม การปลูกพืชในบริเวณต่างๆ ที่สามารถทำได้ เช่น การปลูกพืชบนที่ดอน การปลูกพืชบริเวณที่อยู่อาศัย รวมถึงการส่งเสริมทางด้านปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงหมู การเลี้ยงเป็ด และการส่งเสริมด้านประมง

ผลที่เกิดขึ้น พบว่า เกษตรกรมีอาหารกิน ประหยัดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ ๒๐ บาท ต่อวัน และยังมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกพืชก่อนนาเฉลี่ยเดือนละ ๕๐๐ บาท ต่อแปลงต่อเดือน ส่วนด้านปศุสัตว์ จากการส่งเสริมกองทุนสุกร ๙๑ ตัว ปัจจุบันได้ขายลูกสุกรไปแล้ว ๗๐ ตัว คิดเป็นจำนวนเงิน ๙๖,๔๐๐ บาท โดยด้านการเกษตร จะส่งเสริมงานในลักษณะกองทุน เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ที่ชาวบ้านสามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้ หลังจากที่โครงการถอนตัวออกจากพื้นที่ ปัจจุบันมี ๘ กองทุน ได้แก่

๑. กองทุนสุกร ชาวบ้านได้รับประโยชน์จากกองทุนสุกร มีหมูแม่พันธุ์ ๙๑ ตัว และพ่อพันธุ์ ๔ ตัว ระเบียบกองทุนจะต้องคืนลูกหมูให้กองทุน แม่ละ ๒ ตัว สมาชิกในกองทุนมีข้อตกลงร่วมกันว่า หากเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูนำหมูมาฝากขายกับกองทุนจะขายในราคา ๑,๕๐๐ บาท โดยหักเข้ากองทุน ๒๐๐ บาท ปัจจุบันมีเงินเข้ากองทุน ๕,๘๐๐ บาท ซึ่งนำมาจัดสร้างคอกกลางสำหรับอนุบาลลูกหมูของกองทุน
๒. กองทุนพันธุ์ข้าว เริ่มดำเนินงานในเดือนกันยายน ๒๕๕๔ มีเงินทุน ๒๘,๐๐๐ บาท ซึ่งสนับสนุนในรูปของเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อจำหน่ายให้กับชาวบ้านที่ต้องการ ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกองทุน ๓๑,๗๓๔ บาท โดยเหลือเงินปันผลให้กับสมาชิก ๘ คน รวมเป็นเงิน ๔,๗๑๘.๕๐ บาท
๓. กองทุนปุ๋ย มีเงินทุนเริ่มต้นจำนวน ๗๒,๙๐๐ บาท ซึ่งสนับสนุนเป็นปุ๋ยสูตรให้กับ

- เกษตรกร ประกอบด้วยสูตร ๐-๓-๐, ๑๕-๑๕-๑๕ และ ๙-๒๔-๒๔ เพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม ๓๘,๐๐๐.๕๐ บาท เหลือเงินปันผลให้กับสมาชิก ๔ คน รวมเป็นเงิน ๓๘,๐๐๐.๕๐ บาท
๔. กองทุนเปิด โดยการสนับสนุนพันธุ์เปิดเทศจำนวน ๙๐ ตัว ให้แก่เกษตรกร ๒๐ ครัวเรือน โดยปัจจุบันมีลูกเปิดที่พร้อมคินกองทุน จำนวน ๖๖ ตัว
 ๕. กองทุนเมล็ดพันธุ์ผัก มีเงินสนับสนุนกองทุน ๖๐,๓๖๐ บาท ในรูปของเมล็ดพันธุ์ เพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนในกองทุน ๑๑,๓๐๐ บาท ยังไม่ถึงระยะเวลาคินกองทุน
 ๖. กองทุนการตลาด ได้มีการไปศึกษาดูงานที่ฟาร์มตัวอย่างหนองหมากเผ่า จังหวัดสกลนคร เพื่อเรียนรู้การบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุผลิตภัณฑ์ และได้ศึกษาดูงานตลาดค้าส่งเมืองทองเจริญศรี พร้อมนำผลผลิตไปจำหน่ายผักปลอดสารพิษที่ตลาดโพศรี ทุกวันอังคารและวันศุกร์ นอกจากเป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรแล้ว ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกองทุนจำนวน ๒,๐๙๐ บาท
 ๗. กองทุนยาและเวชภัณฑ์ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลวงพระบาง ในรูปแบบของยาและเวชภัณฑ์ คิดเป็นมูลค่า ๑๖,๕๐๐ บาท
 ๘. กองทุนแม่บ้าน มีกิจกรรมในการทำอาหาร สำหรับคณะที่มาศึกษาดูงานในพื้นที่ โดยคิดค่าใช้จ่ายผู้มาศึกษาดูงานคนละ ๒๐๐ บาท (๑๕๐ บาท สำหรับคณะโรงเรียนในสังกัด อบจ.) ปัจจุบันมีคณะศึกษาดูงาน ๔๒ คณะ จำนวน ๙,๕๒๓ คน

มีรายได้จากการต้อนรับคณะทั้งสิ้น ๑,๒๕๐,๐๐๐ บาท หักค่าบริหารจัดการ กองทุน ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาหาร ค่าแรงงาน อุปกรณ์ประกอบอาหาร เช่น เครื่องครัว จาน ชาม ถ้วย ช้อน และสร้างห้องน้ำ จำนวนเงิน ๙๐๙,๔๓๖ บาท คงเหลือเงินในกองทุนจำนวน ๓๔๐,๕๖๔ บาท เริ่มดำเนินการวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔

๓. สิ่งที่ค้นพบในพื้นที่

๑. เกิดการบริหารจัดการร่วมกันของชาวบ้าน เช่น กลุ่มคณะศึกษาดูงาน ที่มีเงินกองกลาง ที่ได้จากคณะศึกษาดูงาน โดยนำมาจัดสรรเพื่อกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน เช่น

- ซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สร้างห้องสุขา ๓ ห้อง หลังศูนย์การเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มาศึกษาดูงาน โดยร่วมแรงในการสร้างแบบไม่มีการจ้างเหมา
- ซื้อปุ๋ย สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ให้ชาวบ้านที่มีความต้องการปุ๋ยสูตรนี้เป็นการเร่งด่วน เพื่อการปลูกข้าว

๒. พบว่าครอบครัวอบอุ่นขึ้น เช่น นางสาวกัลยา นิมพลี ทุกวันได้กินข้าวร่วมกับสามี และลูกพร้อมหน้าพร้อมตากันทุกมื้อ เพราะสามีไม่ต้องไปทำงานนอกบ้าน

๓. ชาวบ้านเริ่มมีแนวคิดลุกขึ้นมาบริหารจัดการผลผลิตด้วยตนเอง จากการดำเนินการ กลุ่มการตลาด ถึงแม้ว่าช่วงแรกจะเหนื่อยและยังไม่เห็นผลตอบแทนเท่าที่ควร เกิดการขาดทุนบ้าง เกิดปัญหาที่ต้องร่วมแก้ไข เช่น ต้นทุนในการขนส่งผลผลิตมาก ทำให้ได้กำไรน้อย แต่ไม่ท้อ ซึ่งนางเก่ง จันทะ บอกว่า การดำเนินงานในช่วงนี้เป็นเหมือนการทดลองทำ เป็นการฝึกงานเพื่อเตรียมรองรับผลผลิตชาวบ้านที่จะมีมากในช่วงการปลูกพืชหลังนา

๔. พบว่า อสพ. ที่รับผิดชอบด้านส่งเสริมการเกษตร คือ นายนิพน ชัยเรศ บ้านแสงอร่าม ได้มีโอกาสไปเรียนเรื่องการสุขาภิบาลสัตว์จากนายอดุลย์ ซึ่งเป็นอาสาสมัครด้านปศุสัตว์ด้วย นายนิพนจึงเป็นอีกคนหนึ่งหมู่บ้านที่สามารถดูอาการหมูได้ ฉีดยาหมู ทำคลอดหมู รักษาหมูได้ และให้ความรู้แก่ชาวบ้านในการเตรียมความพร้อมก่อนเลี้ยงหมู เช่น การทำคอก และการดูแลหมูเล็ก ๆ เป็นต้น

๕. นายสมบุญ ไชยลา ได้รับสุกรจากโครงการฯ จำนวน ๑ ตัว และได้ลูกสุกรทั้งหมด ๘ ตัว คืนกองทุน ๑ ตัว ขายลูกสุกร ๒ ตัว เป็นเงิน ๒,๖๐๐ บาท และได้นำเงินจากการขาย ลูกสุกรรักษาตัว ซึ่งเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ โรงพยาบาลหนองวัวซอ

๖. ครอบครัว นายบุญธรรม เสนาอุดร มีการวางแผนเตรียมการปลูกพืชหลังนาว่า “คอยดูนะ จะให้ลูกหลาน สะเก้ เขย กลับมาบ้านหมด มาปลูกพืชทอง มาทำไร่นา ตอนนี้ มีน้ำแล้ว”

๓. พื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระ ๑๐ จังหวัด ๑๘ หมู่บ้าน

จากรูปธรรมการดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน ตามแนวพระราชดำริ และโครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน อ่างเก็บน้ำห้วยค้ำลาย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุดรธานี คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ มีมติอนุมัติให้มีการขยายผลไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วทุกภูมิภาค ดังนี้

จังหวัด	หมู่บ้าน
๑. เชียงราย	๑. บ้านพญาพิภักดิ์ ต.ยางฮ่อม อ.ขุนตาล ๒. บ้านแม่บง ต.โชคชัย อ.ดอยหลวง
๒. เชียงใหม่	๓. บ้านอมแรด ต.บ้านทับ อ.แม่แจ่ม ๔. บ้านปาง ต.หนองบัว อ.ไชยปราการ
๓. พิษณุโลก	๕. บ้านเจริญผล ต.หนองพระ อ.วังทอง ๖. บ้านหนองพระ ต.หนองพระ อ.วังทอง
๔. สิงห์บุรี	๗. บ้านท่าลอบ ต.โพธิ์ทะเล อ.ค่ายบางระจัน
๕. เพชรบุรี	๘. บ้านโป่งลึก ต.ห้วยแม่เพรียง อ.แก่งกระจาน ๙. บ้านบางกลอย ต.ห้วยแม่เพรียง อ.แก่งกระจาน
๖. ตราด	๑๐. บ้านท่าตะเภา ต.หนองเสม็ด อ.เมือง
๗. ยะลา	๑๑. บ้านปิยะมิตร ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง
๘. ประจวบคีรีขันธ์	๑๒. บ้านห้วยเกรียบ ต.ทองมงคล อ.บางสะพาน ๑๓. บ้านโป่งโก ต.ทองมงคล อ.บางสะพาน
๙. เลย	๑๔. บ้านกลาง ต.ปลาปา อ.ภูเรือ
๑๐. น่าน	๑๕. บ้านโป่งคำ ต.คู่พงษ์ อ.สันติสุข ๑๖. บ้านห้วยคำ ต.ฝายแก้ว อ.ภูเพียง ๑๗. ห้วยปุก ต.สะเนียน อ.เมือง ๑๘. บ.สะเก็น ต.ยอด อ.สองแคว

การดำเนินงานในพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระฯ เริ่มจาก

- กระทรวงมหาดไทยร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จัดประชุมชี้แจงแนวทางการขยายผลพื้นที่ปิดทองหลังพระฯ ผ่านระบบวิดีโอทางไกล (VDO Conference) ร่วมกับจังหวัดขยายผล ๑๐ จังหวัด

- กระทรวงมหาดไทยแจ้งจังหวัดแต่งตั้งทีมปฏิบัติการพื้นที่ระดับอำเภอ โดยให้พิจารณาคัดเลือกข้าราชการที่มีภารกิจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาของประชาชน และมีความพร้อมในการทำงานร่วมกับชาวบ้านอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ประกอบด้วย นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เกษตรอำเภอ พัฒนาการ และข้าราชการหรือบุคคลที่นายอำเภอเห็นสมควร เพื่อปฏิบัติงานร่วมกัน

ผลการปฏิบัติงานตามขั้นตอน การสร้างความเข้าใจ เข้าถึง และการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ฯ ๗ ขั้นตอนได้แก่ ๑) การทำความเข้าใจ ๒) การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลของหมู่บ้านในทุกมิติ ๓) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน ๔) จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ๕) ทำแผนชีวิตชุมชน ๖) บูรณาการแผนชีวิตชุมชนกับแผนของส่วนราชการ ๗) จัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริพบว่าสภาพในพื้นที่ เป็นดังนี้

๑. จังหวัดเชียงใหม่

- บ้านอมเรต ต.บ้านทับ อ.แม่แจ่ม จากการสำรวจข้อมูลพบว่ามีปัญหา คือ

- ปัญหาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ปัจจุบันอาศัยน้ำจากน้ำห้วยอมเรตที่ไหลผ่านหมู่บ้าน มีปริมาณน้ำมากในช่วงฤดูฝนเท่านั้น ชาวบ้านใช้วิธีการสร้างฝาย โดยเอาไม้และกระสอบกั้นน้ำไว้เพื่อตักน้ำใช้ในหมู่บ้าน ส่งน้ำด้วยระบบท่อพีวีซี (PVC) แต่พบว่าบริเวณต้นน้ำมีการเลี้ยงสัตว์แบบปล่อย ซึ่งอาจทำให้น้ำไม่สะอาด ส่งผลต่อสุขอนามัยชาวบ้านในการอุปโภคบริโภค และในฤดูแล้งจะมีเพียงน้ำบ่อซึมบริเวณกลางหมู่บ้านเป็นแหล่งน้ำเพียงที่เดียวที่ชาวบ้านใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งคนและสัตว์เลี้ยง

- ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร ไม่มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ต้องอาศัยจากฝนเพียงอย่างเดียว เนื่องจากแหล่งน้ำในพื้นที่ เช่น ห้วยมอโก๊ะ (ช่อง) ระดับความสูง ๗๒๗ ม.รทก. และห้วยนายสมชาย ระดับความสูง ๗๔๒ ม.รทก. อยู่ต่ำกว่าพื้นที่ทำกินของชาวบ้านเฉลี่ยความสูงที่ ๘๐๐-๑,๐๐๐ ม.รทก. รวมทั้งปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรในฤดูแล้งทำให้ชาวบ้านปลูกพืชได้ฤดูเดียวคือฤดูฝน จึงไม่มีรายได้เสริมให้กับครอบครัว ทำให้ต้องไปรับจ้างนอกพื้นที่และเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งไม่คุ้มกับรายได้ ทำให้ต้องเป็นหนี้รายวันที่ยืมเงินมาซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค โดยมีการตัดไม้ไปใช้หนี้

- ปัญหาด้านการเกษตร เนื่องจากสภาพพื้นที่ทำกินด้านการเกษตรทั้งหมด ๔,๔๒๕.๖๐ ไร่ ตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันตกเฉียงเหนือของหมู่บ้าน ลักษณะพื้นที่มีความลาดชันสูงประมาณ ๖๐๐-๑,๐๐๐ เมตร พื้นที่การเกษตรของชาวบ้านเป็นแบบไร่หมุนเวียน แบ่งเป็น ๔ โซน ได้แก่ โซนที่ ๑ เป็นพื้นที่แปลงเกษตรที่มีความลาดชันระดับความสูง ๘๘๗.๙๑ ม.รทก.

มีลำห้วยซ่องไหลผ่านเฉพาะช่วงฤดูฝนเท่านั้น โซนที่ ๒ ความสูง ๘๑๙ ม.รทก. โซนที่ ๓ ความสูง ๘๗๖.๑๙ ม.รทก. มีลำห้วยนายสมชายไหลผ่าน มีน้ำตลอดทั้งปี และโซนที่ ๔ ความสูง ๙๓๔.๖๙ ม.รทก. โดยแต่ละโซนจะมีทุกครัวเรือนเข้าใช้ประโยชน์ ภายใต้ขอบเขตที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ ซึ่งการทำเกษตรจะไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีในการป้องกันและกำจัดวัชพืช แต่ใช้ปุ๋ยจากมูลค่างคาว

สภาพปัญหาที่พบ คือ ดิน เนื่องจากลักษณะการเกษตรของชาวบ้านเป็นแบบไร่หมุนเวียน ทำให้เมื่อมีการทำการเกษตรในแปลงที่หมุนเวียนมา ชาวบ้านต้องเตรียมพื้นที่ทำเกษตรจากการเปิดหน้าดินโดยการถางและเผาป่า ส่งผลให้หน้าดินเสีย จุลินทรีย์ในดินตาย รวมทั้งไม่มีการปรับปรุงบำรุงดินก่อนการเพาะปลูก โรคและศัตรูพืชที่สร้างความเสียหายแก่ผลผลิตทางการเกษตร เช่น หนูกัดกินข้าวในแปลงนา

- ปัญหาด้านสุขอนามัย พบว่า ในหมู่บ้านอมระตมีห้องน้ำ (ส้วมซึม) ๓๖ ครัวเรือน จากทั้งหมด ๕๓ ครัวเรือน แต่ชาวบ้านไม่ค่อยใช้ เนื่องจากน้ำไม่เพียงพอและวิธีชีวิตแต่เดิมของชาวบ้านที่อยู่แบบธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคระบาดในชุมชน เช่น พบปัญหาโรคหนองในเด็กอายุ ๑-๑๒ ปี เนื่องจากขาดระบบสุขาภิบาลชุมชน มีการเลี้ยงสัตว์แบบปล่อย การกินอาหารโดยไม่ถูกกรรมวิธี การบริโภคน้ำโดยไม่ผ่านกรรมวิธีการทำความสะอาดก่อนการบริโภค ไม่มีการสวมรองเท้า เป็นต้น

• บ้านปาง ต.หนองบัว อ.ไทยปราชญ์ จากการสำรวจข้อมูล พบว่ามีปัญหา คือ

- ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร

น้ำรุนแรงไหลบ้น และรุนแรงล้น

- เป็นคลองส่งน้ำคอนกรีตระยะทาง ๑๐๐ เมตร ในช่วงต้น ส่วนที่เหลือเป็นคลองส่งน้ำแบบคลองดิน ทำให้ในฤดูแล้งน้ำซึมหายลงใต้ดินจำนวนมากไปไม่ถึงพื้นที่เกษตรของชาวบ้านที่อยู่ปลายน้ำ
- ขาดการบริหารจัดการด้วยวิธีที่เหมาะสม ปัจจุบันเจ้าของสวนใช้วิธีผันน้ำโดยให้น้ำท่วมขังในพื้นที่ เฉพาะต้นน้ำ และกลางน้ำ ทำให้พื้นที่ปลายน้ำไม่ได้รับน้ำ

ลำห้วยแม่บงและห้วยแม่วะ เป็นลำห้วยสาขาของแม่น้ำฝาง ไหลผ่านในพื้นที่บ้านปาง ในช่วงของปลายลำห้วย

- ห้วยแม่บง ในหน้าแล้งไม่มีน้ำไหลลงอ่างห้วยบง เพราะเกษตรกรต่อน้ำไปใช้ในสวนโดยตรง คนใช้ประโยชน์ส่วนมากเป็นคนนอกพื้นที่บ้านปาง
- ห้วยแม่วะ เป็นแหล่งน้ำการเกษตรคนในบ้านใหม่หนองบัว มีปัญหาการแย่งชิงน้ำ เนื่องจากการขยายพื้นที่ปลูกไม้ผลขึ้นไปบนภูเขาของคนพื้นราบกับประชากรแฝงและบุคคลที่ยังไม่ได้สัญชาติ ประมาณ ๖,๐๐๐ คน

- ปัญหานี้สิน การกักกัน กู้ใช้ จากการตรวจสอบพบว่า บ้านปางมีข้อมูลหนี้สินจากการสำรวจตามแบบสำรวจเศรษฐกิจและสังคม จำนวน ๑๔.๖๐ ล้านบาท หรือเฉลี่ย ๙๕,๓๐๐ บาทต่อครอบครัว ส่วนมากกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

มากที่สุดประมาณ ๘.๕๗ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๘.๗๑ เพื่อนำไปลงทุนสำหรับการเกษตรซึ่งเป็นพืชเชิงเดี่ยว เช่น ลิ้นจี่ ค่าปุ๋ย ค่ายา นอกจากนี้ ปัญหาการกู้ยืมลำดับที่รองลงมาคือ เพื่อการศึกษาร้อยละ ๑๔.๐๓

๒. จังหวัดพิษณุโลก

• บ้านหนองพระ และบ้านเจริญผล ต.หนองพระ อ.วังทอง จากการสำรวจข้อมูลพบว่า มีปัญหา คือ

- น้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก และขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เมื่อสำรวจแหล่งน้ำและคูคลองท่อส่งน้ำ พบว่า มีปัญหาตื้นเขินจากการขาดการดูแลรักษา มีวัชพืชจำนวนมาก ประตุน้ำอยู่สูง ระดับการวางท่อ จำนวนท่อไม่สัมพันธ์กับการไหลของน้ำ

ด้านปศุสัตว์และการเกษตร ๑) การส่งเสริมกองทุนพืชผักสวนครัว ที่ชาวบ้านนิยมบริโภค ได้แก่ พริก กะเพรา โหระพา ผักเสี้ยน ผักกาดขาว บริเวณบ้านและภาชนะเหลือใช้ อาทิ เศษกระถาง รางอาหารหมู ยางรถยนต์ โดยชาวบ้านจะเตรียมแปลงเพาะปลูก และภาชนะเหลือใช้ในครัวเรือน ๒) การส่งเสริมกองทุนสุกร โดยชาวบ้านจะเริ่มนำร่องเอง เพื่อสร้างความเข้าใจและปูพื้นฐานความรู้ในการเลี้ยงหมูเหมยซานซึ่งเป็นหมูที่ชาวบ้านไม่รู้จักมาก่อน โดยจัดสรรเงินสาธารณประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้านจัดซื้อสุกรหมู่บ้านละ ๒ ตัว (พ่อพันธุ์ แม่พันธุ์) สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ให้ข้อมูลแหล่งจำหน่าย ส่วนเกษตรอำเภอและปศุสัตว์อำเภอ ประชุมชาวบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจ ให้ความรู้เรื่องสุขภาพปศุสัตว์ การรักษา จัดระเบียบและแนวทางดำเนินงานกองทุน ให้ความรู้สุขภาพปศุสัตว์ การอบรมอาสาสมัครหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ดูแลหมู รวมถึงเป็นตัวกลางระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงานราชการ โดยมีชาวบ้านที่สนใจเข้าร่วมนำร่อง ๒๓ ราย ที่พร้อมเตรียมคอกและหาแหล่งอาหารในพื้นที่ (กล้วย รำ แกลบ ผักบั้ง) โดยหมู ๑ ตัว ต้องปลูกกล้วย ๕๐ ต้นต่อปี และมีอาสาสมัครปศุสัตว์ในพื้นที่อยู่แล้ว ๓) การส่งเสริมกองทุนปลา สำนักงานประมงจังหวัด ประมงอำเภอศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด ให้การสนับสนุนพันธุ์ปลากินพืช ได้แก่ ปลานิล คัดพันธุ์สีดำ ปลานิลแดง และปลาตะเพียน ในวัยเจริญพันธุ์ บ่อละ ๑,๐๐๐ ตัว (ต้นทุน ๐.๑๕ บาท/ตัว) รวมถึงการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงปลาและการผลิตอาหารปลาจากวัตถุดิบในท้องถิ่น และวิธีการบริหารกองทุน โดยชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนี้ จะต้องทำบ่อและกระชังที่ได้มาตรฐานของกรมประมงและร่วมวางแผนในการเลี้ยงกับหน่วยงานราชการ ชันตันมีชาวบ้านแสดงความจำนงค์แล้ว ๒๐ ราย ๔) ด้านพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด เก็บตัวอย่างดิน ๑๒๐ แปลง นำไปวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน (คุณสมบัติทางเคมีและโครงสร้าง) เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปผลิตปุ๋ยสั่งตัดและอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านในเรื่องปุ๋ยสั่งตัดที่ตรงกับความต้องการของพืช หมู่บ้านละ ๒๐ คน

๓. จังหวัดสิงห์บุรี

- บ้านท่าลอบ ต.โพทะเล อ.ค่ายบางระจัน จากการสำรวจข้อมูล พบว่ามีปัญหา คือ
 - ปัญหาด้านการบริหารจัดการน้ำ บ้านท่าลอบใช้น้ำจากระบบชลประทานในพื้นที่ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร มีปัญหา คูส่งน้ำที่ ๒๑ รับน้ำจากคลองชลประทาน คลอง ๓ ซ้าย ๑ ขวา ที่ผันน้ำมาจากคลอง ๑ ขวา ของโครงการฯชั้นสูตรฯ ไม่มีการก่อสร้าง ท่อส่งน้ำเข้าที่นาได้ เมื่อเกษตรกรต้องการใช้น้ำจึงใช้วิธีเจาะคอนกรีตข้างคลอง แล้วจึงใช้ กระสอบทรายปิดกั้นคลอง เพื่อยกระดับน้ำเข้าที่นาของตนเอง ทำให้สภาพคูชำรุดหลายแห่ง และมีวัชพืชขึ้นปกคลุมตลอดคูส่งน้ำ ทำให้อัตราการไหลของน้ำในคูส่งน้ำช้าลง
 - ปัญหาด้านเกษตร ปัญหาด้านเกษตรเป็นเรื่องผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนสูงจากการใช้ปุ๋ยและสารเคมี ค่าจ้างแรงงาน น้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งปัญหาโรคและแมลงระบาด เช่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล
 - ปัญหาเรื่องดิน สภาพดินในบ้านท่าลอบ มีโครงสร้างดินแข็ง แน่น มีความเป็นกรดสูง สาเหตุจากการทำเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยปราศจากการปรับปรุงบำรุงดิน

๔. จังหวัดน่าน

- บ้านห้วยคำ ต.ฝายแก้ว อ.ภูเพียง, บ้านห้วยปุก ต.สะเนียน อ.เมือง, บ้านสะเก็น ต.ยอด อ.สองแคว และบ้านโป่งคำ ต.ดู่พงษ์ อ.สันติสุข จากการสำรวจข้อมูลพบว่า มีปัญหา คือ
 - บ้านห้วยคำ ต.ฝายแก้ว อ.ภูเพียง พื้นที่ประสบภาวะภัยแล้ง เสี่ยงจากดินถล่ม ผลผลิตตกต่ำ มีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า มีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว
 - บ้านห้วยปุก ต.สะเนียน อ.เมือง ต้นทุนน้ำมากขาดการใช้ประโยชน์ ฝายเดิมชำรุดทำไร่หมุนเวียน ใช้สารเคมีที่มากเกินไป
 - บ้านสะเก็น ต.ยอด อ.สองแคว มีอ่างเก็บน้ำน้ำจิมซึ่งมีปริมาณน้ำ ๑๔๓ ล้าน ลูกบาศก์เมตร ซึ่งมีปริมาณน้ำที่เพียงพอใช้ในการเกษตร แต่ชาวบ้านไม่สามารถนำน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรได้ และน้ำอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอ จึงทำให้ในฤดูแล้งเกิดปัญหาแย่งน้ำกัน
 - บ้านโป่งคำ ต.ดู่พงษ์ อ.สันติสุข น้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค แหล่งน้ำอยู่ต่ำกว่าพื้นที่เกษตร มีการทำเกษตรแบบไร่หมุนเวียน

๕. จังหวัดเชียงราย

- บ้านพญาพิภักดิ์ ต.ยางฮอม อ.ขุนตาล จากการสำรวจพบว่ามีปัญหา คือ ไม่มีลำน้ำสายหลักในพื้นที่ มีแต่ลำห้วยและป่าต้นน้ำซึ่งถูกใช้เป็นพื้นที่ทำกิน ที่กระจายตัวรอบ ๆ หมู่บ้าน มีแหล่งน้ำต่ำกว่าพื้นที่เกษตร มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ดอกกุหลาบ กาแฟ ลูกพลับ ซึ่งใช้สารเคมีสูงมาก มีการเลี้ยงสัตว์แบบปล่อยและขาดความรู้ด้านสุขาภิบาลสัตว์

- บ้านแม่บง ต.โชคชัย อ.ดอยหลวง จากการสำรวจข้อมูลพบว่ามีปัญหา คือ มีแม่น้ำสายหลัก คือ น้ำแม่บง โดยตลอดลำน้ำสาขา มีการกั้นน้ำและผันน้ำเข้าลำเหมืองชาวบ้าน เพื่อใช้ในการปลูกข้าว แต่ปัจจุบันชำรุดหลายแห่ง มีการตรวจพบสารเคมีตกค้างในน้ำ ทำให้ไม่สามารถนำน้ำไปใช้สำหรับการบริโภคได้

๖. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- บ้านห้วยเกรียบ ต.ทองมงคล อ.บางสะพาน จากการสำรวจข้อมูลพบว่ามีปัญหา คือ มีปัญหาขาดการบริหารจัดการน้ำ ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน และระบบส่งน้ำของอ่างเก็บน้ำโป่งสามสิบ ที่ใช้ประโยชน์หลายหมู่บ้าน ทำให้ไม่เพียงพอกับความต้องการ และขาดการซ่อมแซมบำรุงรักษา

- บ้านโป่งโก ต.ทองมงคล อ.บางสะพาน จากการสำรวจข้อมูลพบว่ามีปัญหา คือ ห้วยแมงแซง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำหลัก ไม่มีน้ำในช่วงฤดูแล้ง ทำให้ชาวบ้านต้องผันน้ำจากคลองขนานบริเวณน้ำตกไทรคู่มายังห้วยแมงแซงเพื่อใช้เพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้งพบการระบาศของแมลงศัตรูพืชและโรคพืช ทำให้ผลผลิตน้อย

๗. จังหวัดตราด

- บ้านท่าตะเภา ต.หนองเม็ด อ.เมือง จากการดำเนินงานพบว่ามีปัญหา คือ ยังมีความคลาดเคลื่อนในวิธีการทำงานการเก็บข้อมูลตามแบบสำรวจเศรษฐกิจ-สังคม

๘. จังหวัดเลย

- บ้านกลาง ต.ปลาป่า อ.ภูเรือ จากการสำรวจข้อมูลพบว่ามีปัญหา คือ แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรและอุปโภค พบฝ่ายชำรุดหลายแห่ง ขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำ เช่น กลุ่มผู้ใช้น้ำ การสร้างและซ่อมแซมฝายและท่อด้านการเกษตร พบปัญหาโรคพืช เช่น เชื้อราขาวในข้าวโพด ข้าวไร่ ยางพารา

๙. จังหวัดยะลา

- บ้านดอน ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง จากการสำรวจข้อมูลพบว่ามีปัญหา คือ พื้นที่สภาพป่าอุดมสมบูรณ์ แต่มีปัญหาการบุกรุกป่าในเขตอนุรักษ์ที่เป็นแหล่งต้นน้ำของชุมชน แม้ว่าจะมีกฎระเบียบกติกาแต่ไม่สามารถควบคุมได้ เนื่องจากมีแรงงานที่เป็นประชากรแฝงเข้ามาอยู่ ส่งผลให้มีการบุกรุกป่าเพิ่มขึ้น

๑๐. จังหวัดเพชรบุรี

• บ้านโป่งลึก และบ้านบางกลอย ต.ห้วยแม่เพรียง อ.แก่งกระจาน จากการสำรวจข้อมูลพบว่ามีปัญหา คือ ชาวบ้านในพื้นที่เป็นชาวกะเหรี่ยง บางส่วนเป็นบุคคลไร้สัญชาติ รายได้ต่ำ มีปัญหาเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และระบบน้ำเพื่อการเกษตร โดยชาวบ้านมีที่ดินทำกินแต่ไม่มีระบบน้ำ ต้องสูบน้ำจากแม่น้ำเพชรบุรีขึ้นมาใช้ และต้องทิ้งที่ดินในการทำเกษตร ๒-๓ ปี เพื่อพักดิน ด้านสภาพป่าไม้ มีความอุดมสมบูรณ์เพราะอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน แต่มีปัญหาของเถาวัลย์รุกป่า การล่าสัตว์ สภาพบ้านเรือนไม่ถาวร มีการระบาดของโรคมาลาเรีย ในพื้นที่มีศูนย์ศิลปาชีพบ้านบางกลอย-บ้านโป่งลึก ส่งเสริมให้มีการปักผ้าและงานหัตถกรรม ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักทางหนึ่งของชาวบ้าน

ผลจากการดำเนินงานในพื้นที่ขยายผล ๑๐ จังหวัด ๑๔ หมู่บ้าน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ มีความก้าวหน้าดังนี้

๑. จังหวัดที่อยู่ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ มี ๔ จังหวัด ๙ หมู่บ้าน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ (๒ หมู่บ้าน) จังหวัดพิษณุโลก (๒ หมู่บ้าน) จังหวัดสิงห์บุรี (๑ หมู่บ้าน) และจังหวัดน่าน (๔ หมู่บ้าน)

๒. จังหวัดที่อยู่ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ค้นหาปัญหา ความต้องการชาวบ้าน จำนวน ๖ จังหวัด ๙ หมู่บ้าน ได้แก่ จังหวัดเชียงราย (๒ หมู่บ้าน) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (๒ หมู่บ้าน) จังหวัดตราด (๑ หมู่บ้าน) จังหวัดเลย (๑ หมู่บ้าน) จังหวัดยะลา (๑ หมู่บ้าน) และจังหวัดเพชรบุรี (๒ หมู่บ้าน)

สรุปการดำเนินงานสถาบันส่งเสริม และพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

งานด้านการจัดการความรู้

๑. การรวบรวมและจัดทำคลังความรู้

๑.๑ งานที่สถาบันฯ ดำเนินการ

๑) รวบรวมองค์ความรู้พร้อมใช้จากครูภูมิปัญญา

- ถอดความรู้จากการปฏิบัติของเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบน่าน บ้านยอด ต.ยอด อ.สองแคว และบ้านน้ำป่าก ต.ตาลชุม อ.ท่าวังผา รวม ๑๕ ราย เพื่อจัดทำเอกสารสำหรับงานอนุรักษ์มรดกไทย มรดกน่าน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อขยายพื้นที่ปิดทองหลังพระฯ ระหว่างวันที่ ๒-๕ เมษายน ๒๕๕๔
- ถอดความรู้จากการปฏิบัติของครูภูมิปัญญาน่าน จำนวน ๓๐ ราย (ร่วมกับกลุ่มฮักเมื่อน่าน)

๒) จัดทำฐานข้อมูลครูภูมิปัญญา โดยจำแนกตามมิติ ๖ มิติ ประกอบด้วย รายชื่อครูภูมิปัญญา ความเชี่ยวชาญ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ และหน่วยงานอ้างอิงที่เป็นผู้แนะนำ

๓) จัดทำฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญความรู้ตามแนวพระราชดำริ ทั้ง ๖ มิติ จำแนกตามมิติ ประกอบด้วย รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับการแนะนำจากมูลนิธิชัยพัฒนา ความเชี่ยวชาญของแต่ละท่าน ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ และหน่วยงานที่แต่ละท่านสังกัดอยู่

๑.๒ งานที่จัดจ้างหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก

๑) รวบรวมและถอดความรู้จากการปฏิบัติของเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบ

- จัดจ้างมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ถอดความรู้จากการปฏิบัติของชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่นำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ จำนวน ๒๐ เรื่อง นำส่งแล้ว ๒ เรื่อง คือ บ้านป่าสักงาม และเกษตรกรอินทรีย์ นางบานเย็น สุนันตา โดยจะนำส่งครบ ๒๐ เรื่อง ในเดือนเมษายน ๒๕๕๔
- จัดจ้างนักศึกษานิเทศศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ถอดความรู้จากการปฏิบัติของเกษตรกรต้นแบบ รอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ฉะเชิงเทรา จำนวน ๓ เรื่อง คือ เกษตรทฤษฎีใหม่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพร และการเลี้ยงกบ

๒) การจัดทำสื่อการเรียนรู้แบบ Interactive บนหน้าเว็บไซต์สถาบันฯ ศูนย์นวัตกรรมและการจัดการความรู้ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดทำสื่อการเรียนรู้ Interactive บนหน้าเว็บไซต์ของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ เพื่อสร้างสื่อการเรียนรู้อย่างง่ายสำหรับประชาชนทุกระดับ โดยเฉพาะเยาวชน ให้เข้าใจแนวพระราชดำริมากขึ้น โดยในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ศูนย์นวัตกรรมและการจัดการความรู้ฯ ได้นำส่งบทการเรียนรู้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีเนื้อหาครอบคลุมใน ๖ มิติ ประกอบด้วยเรื่อง เกษตรทฤษฎีใหม่ ฝายแม้ว แก่งดิน แก้มลิง ฝนหลวง และกังหันชัยพัฒนา เพื่อให้สถาบันฯ พิจารณาให้ความเห็น ก่อนที่คณะผู้ศึกษาจะนำไปทำ story board

๒. ด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๒.๑ สนับสนุนและเชื่อมโยงองค์ความรู้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ เห็นชอบในหลักการโครงการขยายผลปิดทองหลังพระ ของสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ๓๐ โครงการ และของสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทยจำนวน ๑๐ โครงการ โดยเน้นแนวทางเชื่อมโยงองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ ที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปผลการดำเนินงานดังนี้

๒.๑.๑ การเชื่อมโยงองค์ความรู้ สืบสานแนวพระราชดำริ ให้แก่เทศบาล

๑) การเชื่อมโยงองค์ความรู้ครั้งที่ ๑

สถาบันฯ ร่วมกับสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ “สรุปบทเรียนการทำงานสืบสานแนวพระราชดำริระดับชุมชนเมือง สู่การขยายผลเทศบาลปิดทองหลังพระ” ในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ณ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนบทเรียนการดำเนินงานและ

ความสำเร็จจากกิจกรรม/โครงการที่น้อมนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเมือง รวมทั้งเพื่อนำเสนอแนวทางเชื่อมโยงองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ ให้ขยายผลกว้างขวางจนเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาชุมชนและประเทศ การประชุมเชิงปฏิบัติการฯ มีผู้เข้าร่วมประชุม ๘๐ คน ประกอบด้วย ผู้แทนจาก ๓๐ เทศบาล ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ทั้ง ๖ มิติ กระบวนการประชุมมีการแบ่งกลุ่มย่อยตามมิติองค์ความรู้ ๖ มิติ คือ น้ำ ดิน เกษตร พลังงาน ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้แทนจากเทศบาลได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานซึ่งกันและกัน โดยมีผู้เชี่ยวชาญแต่ละมิติให้คำแนะนำและคำปรึกษาในเรื่องที่ติดขัด ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

- เทศบาลที่มีความสำเร็จในการดำเนินงาน มีแนวโน้มเป็นต้นแบบการเรียนรู้ จำนวน ๙ แห่ง จำแนกเป็นประเด็นสิ่งแวดล้อม ๔ แห่ง พลังงาน ๓ แห่ง ป่าชายเลน ๑ แห่ง และทำครบทั้งหกมิติ ๑ แห่ง
- เทศบาลที่อยู่ระหว่างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นต้นแบบ จำนวน ๑๐ แห่ง จำแนกเป็นประเด็นสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ๙ แห่ง ประเด็นป่า ๑ แห่ง ประเด็นเกษตร ๑ แห่ง และประเด็นพลังงาน ๑ แห่ง
- เทศบาลที่อยู่ระหว่างการพัฒนางาน จำนวน ๑๑ แห่ง จำแนกเป็นประเด็นสิ่งแวดล้อม ๙ แห่ง ประเด็นดิน ๑ แห่ง และประเด็นป่า ๑ แห่ง

๒) การเชื่อมโยงองค์ความรู้ครั้งที่ ๒

สถาบันฯ ร่วมกับโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทำโครงการตรวจประเมินเทศบาล ตามมิติการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ๖ มิติ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวพระราชดำริ และเทศบาลสามารถนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเมือง โดยมีเทศบาลเข้าร่วมโครงการจำนวน ๓๐ แห่ง ซึ่งเป็นเทศบาลที่เสนอโครงการผ่านสมาคมสันนิบาตเทศบาลฯ และเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ความคืบหน้าของการดำเนินงาน ศ.ดร.เกษม จันทรแก้ว ผู้อำนวยการโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยฯ และคณะผู้เชี่ยวชาญ ได้ลงพื้นที่ตรวจประเมินเทศบาลแล้ว มีข้อสรุปที่สำคัญคือ เทศบาลทุกแห่งมีความมุ่งมั่นในการดำเนินงานโครงการฯ แต่ยังคงขาดความเข้าใจในการเลือกดัชนีชี้วัดความสำเร็จของโครงการฯ และยังขาดการรวบรวมข้อมูลในเรื่องของผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงาน เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินโครงการฯ เทศบาลส่วนใหญ่มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการดำเนินงานที่ดี แต่ยังไม่สามารถแสดงศักยภาพได้อย่างชัดเจน และขาดการดูแลรักษา นอกจากนี้ยังพบว่า เทศบาลส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจในหลักการของโครงการฯ และไม่สามารถนำผลผลิตของโครงการฯ ถ่ายทอดสู่ชุมชนได้อย่างทั่วถึง รวมถึงยังไม่มีระบบการจัดการของเสียที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการฯ อย่างครบวงจร เช่น การนำของเสียมาใช้ประโยชน์

๒.๑.๒ การเชื่อมโยงองค์ความรู้ สืบสานแนวพระราชดำริ ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล

สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ได้เสนอรายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๐ แห่ง เพื่อเป็น อบต.ต้นแบบสืบสานแนวพระราชดำริ ดังนี้

อบต.	กิจกรรมเด่น/ความสำเร็จ
บางน้ำผึ้ง จ.สมุทรปราการ	ตลาดน้ำ ท่องเที่ยวชุมชน สวัสดิการชุมชน กลุ่มเยาวชน และการบำบัดสิ่งแวดล้อม
หนองขนาน จ.เพชรบุรี	ทำนาอินทรีย์ เป็นศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว มีกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และโรงงานปุ๋ยอินทรีย์
ไร่ส้ม จ.เพชรบุรี	รณรงค์แยกขยะ และนำมาแปรสภาพเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีที่พัฒนาโดยชมรมนักพัฒนาอุตสาหกรรมไทย
ตาลเตี้ย จ.สุโขทัย	ทำนาอินทรีย์ ข้าวหอมนิล ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อเติมอาหารให้ดิน มีกลุ่มสารปรับปรุงดิน ตั้งกองทุนสวัสดิการ และทำแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์
แม่ทา จ.เชียงใหม่	ป่าชุมชน และการจัดการชุมชน
แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย	ทำฝายอนุรักษ์และป่าเศรษฐกิจ และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเรียนหนองไม้ไผ่เป็นอย่างดีด้วย
หาดสองแคว จ.อุดรธานี	นาอินทรีย์
แม่สลองใน จ.เชียงราย	ทำนาขั้นบันได ฝายเกษตร และรักษาสิ่งแวดล้อม
อบต.โพหนอง จ.ชัยภูมิ	การทำนาอินทรีย์
อบต.อ้อมเกร็ด จ.นนทบุรี	ป๋อดักไขมันในครัวเรือน และหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

๑. การเชื่อมโยงองค์ความรู้ครั้งที่ ๑

สถาบันฯ ได้ประสานผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของ อบต. โดยได้รับคำแนะนำจากมูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อร่วมเดินทางไปศึกษาเยี่ยมชมการดำเนินงานของ อบต. ระหว่างวันที่ ๑๖ ตุลาคม-๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ผลจากการเยี่ยมชมการดำเนินงาน ของ อบต. พบว่า อบต.ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานด้านเกษตร โดยเฉพาะการทำนาอินทรีย์ และการจัดการสิ่งแวดล้อม (ขยะ) แต่มักจะมีปัญหาเรื่องการนำน้ำมาใช้เพื่อการเกษตร รวมไปถึงปัญหาขาดน้ำในหน้าแล้งและน้ำหลากในฤดูฝน

๒. การเชื่อมโยงองค์ความรู้ครั้งที่ ๒

จากการเชื่อมโยงองค์ความรู้ครั้งแรก ซึ่งเป็นการเดินทางลงพื้นที่เพื่อศึกษาศักยภาพและปัญหาของ อบต. พบว่ามี อบต.จำนวน ๓ แห่ง ที่ต้องการต่อยอดองค์ความรู้ ด้านการปลูกข้าวอินทรีย์และด้านการแปรรูปข้าวเหมือนกัน คือ อบต.ตาลเตี้ย จ.สุโขทัย, อบต.โพหนอง จ.ชัยภูมิ และ อบต.หนองขนาน จ.เพชรบุรี ดังนั้น สถาบันฯ จึงประสานสำนัก

พัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อจัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านการแปรรูปข้าว เดินทางลงไปในพื้นที่ อบต.ทั้ง ๓ แห่ง และร่างหลักสูตรองค์ความรู้ด้านการผลิตข้าวและแปรรูปข้าว ให้เหมาะสมกับความต้องการของ อบต. ดังนี้

๑. อบต.ตาลเดี่ยว จ.สุโขทัย ต้องการองค์ความรู้การผลิตข้าวอินทรีย์ การบรรจุภัณฑ์ และการจัดการโรคและศัตรูพืช จึงร่างหลักสูตรอบรมแบ่งเป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงแรก ใช้เวลา ๒ วัน อบรมเรื่องความรู้การผลิตข้าวอินทรีย์ การบรรจุภัณฑ์ และช่วงที่สอง เรื่อง การจัดการโรคและศัตรูพืช
๒. อบต.โพนทอง จ.ชัยภูมิ ต้องการองค์ความรู้ด้านการตลาด การแปรรูป ซึ่งกรมการข้าวจะจัดการอบรม
๓. อบต.หนองขนาน จ.เพชรบุรี ต้องการลานตากข้าวและไซโลเก็บข้าว ซึ่งเป็นสิ่งที่นอกเหนือจากการดำเนินการของกรมการข้าว ดังนั้น กรมการข้าว จะกลับไปทบทวนรายละเอียด และจัดหาองค์ความรู้ที่เหมาะสมให้ อบต.หนองขนาน

๒.๑.๓ การเชื่อมโยงองค์ความรู้ให้แก่ท้องถิ่นในโครงการพระดาบสสัญญา

มูลนิธิพระดาบส ได้จัดโครงการพระดาบสสัญญา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เป็นศูนย์บริการเคลื่อนที่ให้ความรู้และบริการแก่ประชาชนในพื้นที่การเกษตร เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งต้องการให้เกษตรกรมีความรู้ กลุ่มเป้าหมายของโครงการพระดาบสสัญญา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ประมาณ ๒๐๐ แห่งทั่วประเทศ ที่แสดงความจำนงมายังมูลนิธิพระดาบส ผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มูลนิธิพระดาบส ประสานสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ เป็นหน่วยเชื่อมความรู้ตามแนวพระราชดำริแก่ อปท.ที่เข้าร่วมในโครงการพระดาบสสัญญา

สถาบันฯ ได้เข้าร่วมโครงการพระดาบสสัญจร โดยการเปิดเป็นคลินิกเกษตร สอบถามความต้องการของท้องถิ่นว่าต้องการองค์ความรู้เรื่องอะไร และนำผู้ชำนาญการไปให้ความรู้แก่เกษตรกรในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ดำเนินการดังนี้

โครงการพระดาบสสัญจร

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	สถานที่	ผู้ชำนาญการที่เชื่อมโยงความรู้
๖๑	๒๖ มิ.ย. ๕๔	ตำบลขุนศรี อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี	กรมการข้าว
๖๒	๓๐ ก.ค. ๕๔	ตำบลวังบัว อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก
๖๓	๓๑ ก.ค. ๕๔	ตำบลดงกลาง อ.เมือง จ.พิจิตร	ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก
๖๔	๓ ก.ย. ๕๔	ตำบลดอนเกาะกา อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา	ศูนย์วิจัยข้าวฉะเชิงเทรา
๖๕	๒๕ ก.ย. ๕๔	ตำบลคลองจินดา อ.สามพราน จ.นครปฐม	คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

๒.๒ สนับสนุนการนำองค์ความรู้ไปใช้ในสถาบันการศึกษา และเชื่อมโยงหลักสูตรการเรียนรู้ทุกระดับทั้งในระบบและนอกระบบ

คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ มีมติเห็นชอบแนวทางความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันปิดทองหลังพระฯ โดยมีรูปแบบความร่วมมือดังนี้

๑. นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาจากมหาวิทยาลัย ๑๖๕ แห่ง ทั่วประเทศ นำความรู้ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย ลงปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่
๒. มหาวิทยาลัยที่เลือกพื้นที่การทำงานของสถาบันฯ สามารถเรียนรู้การน้อมนำแนวพระราชดำริไปแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน ตั้งแต่ระดับอยู่รอด พอเพียง และมีความยั่งยืน ซึ่งอาจใช้เวลา ๔-๖ ปี โดยนักศึกษาต้องทำงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษาที่ ๑ ถึงปีการศึกษาที่ ๔ หรือผู้จบการศึกษา อาจย้อนกลับมาช่วยรุ่นน้องได้
๓. พื้นที่หรือชุมชนที่สถาบันปิดทองหลังพระฯ เสนอให้มหาวิทยาลัยพิจารณา จะเป็นพื้นที่ที่มีการเก็บข้อมูลที่เป็นจริงแล้ว ทั้งด้านกายภาพ การใช้ประโยชน์ที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ความต้องการของชุมชน ซึ่งนักศึกษาจะลดระยะเวลา และสามารถทำงานร่วมกับชาวบ้านและปิดทองหลังพระฯ ได้
๔. มหาวิทยาลัยที่เลือกเข้าร่วมกับปิดทองหลังพระฯ สามารถนำผลงานเข้าแข่งขันในโครงการ SIFE ภาคภาษาไทย (เดิมเป็นภาษาอังกฤษ) และผลงานที่ชนะเลิศจะสามารถส่งไปประกวดในต่างประเทศได้

ได้มีการดำเนินงานในเรื่องความร่วมมือ ดังนี้

๑. นำคณะอาจารย์และผู้บริหารสถาบันการศึกษาไปดูงาน

สถาบันฯ ได้เชิญคณะอาจารย์และผู้บริหารสถาบันการศึกษาทุกประเภท ได้แก่ ปรธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ปรธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารงานวิทยาลัยชุมชน นายกสมาคมอุดมศึกษาเอกชน ปรธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปศึกษาดูงานที่โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน และโครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการกิจและการดำเนินงานของสถาบันฯ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ในการเชิญชวนมหาวิทยาลัยทั่วประเทศนำความรู้ที่เป็นทฤษฎีและประสบการณ์จากการศึกษาในมหาวิทยาลัย ลงทำงานช่วยเหลือแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ตามความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน

๒. โครงการนำร่องกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันฯ เริ่มนำร่องกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีการหารือกับรองอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลสรุปคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีหลักสูตร/โครงการ ๓ ประเภทที่สามารถทำความร่วมมือกับสถาบันฯ คือ

- วิชาเลือกในกลุ่มสหศาสตร์ มินิสิตลงทะเบียนเรียน ๔๐๐ คน ลักษณะวิชาเป็นการให้นิสิตเรียนรู้กับโครงการพัฒนา โดยหาความร่วมมือกับปัดทองฯ เบื้องต้นจะเลือกพื้นที่ในรัศมี ๒๐๐ กิโลเมตร จากกรุงเทพฯ

- โครงการจิตอาสาสุภาพ เริ่มทำโครงการนี้ในปีการศึกษา ๒๕๕๔ จะมีนิสิตที่จะต้องทำจิตอาสาประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน คนละ ๑๐ ชั่วโมง (๒ วัน) โดยแบ่งเป็นนิสิตที่จะต้องทำต่อเนื่อง ๓ ปี ๕,๐๐๐ คน และนิสิตที่จะทำ ๑ ปี ประมาณ ๕,๐๐๐ คน โดยไม่รับเงินค่าตอบแทน และไม่มีการให้คะแนน
- วิชาสู่พัฒนาชนบท เป็นวิชาที่ให้นิสิตลงปฏิบัติในพื้นที่ที่ห่างไกล ประมาณ ๑ สัปดาห์

ในเบื้องต้น จะเริ่มจากวิชาสหศาสตร์ เนื่องจากสามารถทำได้ทันที ให้นิสิตมาเรียนรู้ ได้เข้าใจและเห็นภาพ โดยสถาบันฯ จัดเตรียมข้อมูลพื้นที่เป้าหมายสำหรับนิสิตลงพื้นที่ให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วย ๑) รายชื่อโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่อยู่ในระยะ ๒๐๐ กิโลเมตร จากกรุงเทพฯ ได้แก่ โครงการของมูลนิธิชัยพัฒนา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เขาคันทรง จ.ฉะเชิงเทรา และศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ห้วยทราย จ.เพชรบุรี ๒) รายชื่อชุมชนรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้อาจารย์และผู้บริหารได้พิจารณาเตรียมการในครั้งต่อไป

๓. ความร่วมมือกับมูลนิธิรากแก้ว และ SIFE ประเทศไทย (Students In Free Enterprise)

SIFE (Students in Free Enterprise) เป็นองค์กรระดับโลกที่ไม่แสวงหาผลกำไร ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๑๘ ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา และอาจารย์ได้นำความรู้ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยมาสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน โดยการทำโครงการพัฒนาความรู้ เสริมทักษะ และสร้างอาชีพ เพื่อส่งเสริมศักยภาพและความสามารถของสมาชิกในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิต และมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างแท้จริงและยั่งยืนใน ๓ ด้านได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โครงการ SIFE ถือเป็นกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพนิสิต นักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

ในปี ๒๕๕๔ สถาบันฯ ได้ให้การสนับสนุนมูลนิธิรากแก้วเพื่อดำเนินงานโครงการ SIFE ในประเทศไทย โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้หลักพัฒนาตามแนวทางโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งครอบคลุมหลักคิด หลักวิชา และหลักปฏิบัติ และเผยแพร่ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาที่ร่วมโครงการ SIFE เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการ SIFE นอกจากนี้ โครงการ SIFE ยังได้รับความอนุเคราะห์จากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้ความรู้และสนับสนุนให้นักศึกษาลงพื้นที่จริงเพื่อสำรวจและศึกษาสภาพปัญหาที่แท้จริงของชุมชน เรียนรู้ปัญหาของชุมชนอย่างถ่องแท้ และร่วมกับชุมชนจัดทำแผนโครงการพัฒนาชุมชนในระยะยาว เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างตรงจุด มีประสิทธิภาพ สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม และคำนึงถึงประโยชน์ของชุมชนเป็นเป้าหมาย

กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากความร่วมมือกับสถาบันฯ ในปี ๒๕๕๔ ได้แก่

๑. การสัมมนาปฐมนิเทศอาจารย์ที่ปรึกษา นิสิต นักศึกษา ๓๕ มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ที่เข้าร่วมโครงการเรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชน วันที่ ๒๗-๒๘ มกราคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรม อิมพีเรียล ดวินส์ ปาร์ค โดยมีภาคีเครือข่ายสำคัญของสถาบันฯ ร่วมสนับสนุน ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย หนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น

บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) และสำนักงานทรัพยากรน้ำส่วนพระมหากษัตริย์

๒. สถาบันฯ ได้เสนอพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินโครงการ SIFE ให้แก่มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ พื้นที่หมู่บ้านขยายผลศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ๖ แห่ง พื้นที่หมู่บ้านของหน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ เช่น มูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิศิลปาชีพ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ โดยในแต่ละพื้นที่มีข้อมูลที่เป็นจริงในพื้นที่ มีทีมพี่เลี้ยง หรืออาสาสมัครปิดทองหลังพระฯ ในพื้นที่เชื่อมโยงให้นักศึกษาที่ลงพื้นที่เป้าหมายได้เข้าใจถึงเงื่อนไข ปัญหา และความต้องการของชาวบ้านอย่างแท้จริง รวมทั้งกำกับดูแลและติดตามผล ในระหว่างวันที่ ๑๑-๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ SIFE ได้นำอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิต นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๓๙ คน ลงพื้นที่เพื่อศึกษาดูงานในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จ.ฉะเชิงเทรา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จ.สกลนคร ฟาร์มตัวอย่างฯ จ.สกลนคร โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ จ.ชุมพร ชุมพรคาบาน่า จ.ชุมพร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จ.เชียงใหม่ ชุมชนหมู่บ้านอมลอง วัดพระบรมธาตุตอดอยผาส้ม จ.เชียงใหม่ และโครงการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำห้วยคล้าย หนองวัวซอ จ.อุดรธานี

๓. การจัดประกวดผลสำเร็จโครงการพัฒนาชุมชนของนิสิต นักศึกษา SIFE หรือ ๒๐๑๑ SIFE Thailand National Exposition วันที่ ๒๗-๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ณ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จ.นครปฐม ซึ่งมีมหาวิทยาลัยจาก ๒๑ แห่งทั่วประเทศ เข้าร่วมนำเสนอผลสำเร็จของ ๔๙ โครงการที่ดำเนินงานใน ๒๒ จังหวัด และมีจำนวนผู้เข้าร่วมชมงานกว่า ๔๐๐ คน โดยมีภาคีเครือข่ายสำคัญของปิดทองหลังพระฯ ร่วมสนับสนุน ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำ ภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) สำนักงานทรัพยากรน้ำส่วนพระมหากษัตริย์ และบริษัท สป่า-ฮาคุโฮโด จำกัด ทีม SIFE จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับรางวัลชนะเลิศ และเป็นตัวแทนประเทศไทยเข้าร่วมการประกวดผลสำเร็จโครงการพัฒนาชุมชนระดับโลก หรือ “SIFE World Cup” ระหว่างวันที่ ๓-๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย

๔. การประชุมแนวทางการร่วมมือความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันฯ และ SIFE ประเทศไทย สถาบันฯ ร่วมกับ SIFE ประเทศไทย ซึ่งมีอธิการบดี รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา และผู้แทนมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เข้าร่วมรับฟัง และนำหลักการองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญของอาจารย์และนักศึกษาไปร่วมเรียนรู้การทำงานกับชาวบ้านในพื้นที่ รวมทั้งการปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับนักศึกษา เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การประชุมได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๙-๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ รวม ๕ ครั้ง ในกรุงเทพฯ จ.เชียงใหม่ จ.ขอนแก่น จ.นครราชสีมา และจ.สงขลา โดยมีผู้บริหาร คณาจารย์ และนักศึกษารวมทั้งสิ้น ๓๑๐ คน จากสถาบันอุดมศึกษา ๙๒ แห่งทั่วประเทศเข้าร่วม

งานด้านการส่งเสริมการพัฒนา

๑. งานบูรณาการเชิงพื้นที่

๑.๑ พื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ จังหวัดน่าน ติดตามการดำเนินการตามแผนและงบประมาณปี ๒๕๕๔ ดังนี้

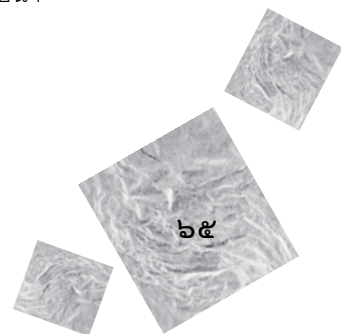
ด้านการจัดการน้ำ

- การสร้างฝาย เพื่อการเกษตร ๑๗๓ แห่ง ฝายเพื่อการอนุรักษ์ ๒,๑๗๙ แห่ง ฝายสำหรับการอุปโภคบริโภค ๒ แห่ง ปรับปรุงฝายเพื่อการเกษตร ๔ แห่ง
- การสร้างบ่อพวงสันเขา จำนวน ๒๐๖ แห่ง ระบบคลองส่งน้ำ ๕,๐๕๐ เมตร ระบบท่อส่งน้ำ ๗๕,๙๐๕ เมตร ปรับปรุงระบบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ๗,๖๖๒ เมตร
- การจัดตั้งกลุ่มบริหารจัดการน้ำในแปลงเกษตร ๑๓ กลุ่ม

ด้านการจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก

- การขุดนาขั้นบันได ๑,๔๕๐ ไร่
- การปรับปรุงสภาพดินในพื้นที่การเกษตร ๓,๔๕๖ ไร่ มีพื้นที่รับน้ำจากระบบน้ำที่สร้างและซ่อม ๑,๔๓๙ ไร่

ด้านการเกษตร

- การจัดตั้งต้นแบบกองทุนเมล็ดพันธุ์ กองทุนเมล็ดพันธุ์ข้าว ๑๕๘๒.๕๐ ไร่ เมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง ๒,๘๑๐ ไร่ เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ๑,๗๙๓ ไร่ เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด ๒๗ ไร่ เมล็ดพันธุ์งาม่อน ๒๓๐ ไร่ กองทุนพืชหลังนา ๓๙๕ ไร่ กองทุนปุ๋ย ๒,๘๖๔ กระสอบ

ด้านการปศุสัตว์

- การจัดตั้งต้นแบบกองทุนปศุสัตว์ กองทุนสุกร ๗๘๐ ตัว เก็บคืนลูกสุกรได้ ๕๖๗ ตัว กองทุนสัตว์ปีก ๔๓๕ ตัว เก็บคืนผลผลิตสัตว์ปีกได้ ๔๕๐ ตัว กองทุนปลา ๑๙๓,๙๐๐ ตัว กองทุนยาและสุขภาพสัตว์ ๕๑,๒๒๕ ตัว กองทุนอาหารสัตว์ ๕,๒๑๙ กิโลกรัม

ด้านหัตถกรรมและการแปรรูป

- จัดตั้งต้นแบบกองทุนหัตถกรรมและการแปรรูป กองทุนเครื่องบดข้าวโพด ๑๑ เครื่อง เตาเผาเศรษฐกิจ ๖๔๗ ชุด หัตถกรรมจากหย่ง ๖ กลุ่ม แปรรูปมะเขิน ๒ กลุ่ม กองทุนจอบ ๒,๐๕๐ เล่ม เตาเผาน้ำส้มควันไม้ ๑๔ ชุด โรงสีข้าวขนาดเล็ก ๘ เครื่อง

ด้านการบริหารจัดการ ดำเนินการให้พื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่การเรียนรู้ ลักษณะห้องปฏิบัติการทางสังคม (Social Lab) ของทุกภาคส่วนในเรื่องกระบวนการสร้างความเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมเรื่องการพัฒนาบุคลากร จัดให้มีการอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ การฉายให้สัตว์ รวมถึงการนำอาสาสมัครปิดทองฯ ผู้นำชุมชน และชาวบ้านไปศึกษาดูงานการปลูกหน่อไม้ฝรั่งเพื่อการส่งออกที่จังหวัดราชบุรี และนครปฐม เพื่อศึกษาเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ รวมถึงตลาดที่รองรับผลผลิตหน่อไม้ฝรั่ง ที่ทางโครงการฯจะส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูก และนำอาสาสมัครปิดทองฯ ผู้นำชุมชน และชาวบ้าน ไปดูงานเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ

๑.๒ พื้นที่ต้นแบบ “โครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนอ่างเก็บน้ำห้วยคล้าย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.กุดหมากไฟ อ.หนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

กิจกรรมการพัฒนาในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ได้ดำเนินงานดังนี้

แผนเพิ่มประสิทธิภาพอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายฯ

- ๑) งานเสริมตอม่อ spillway ยกระดับน้ำในอ่าง โดยเสริมตอม่อ ๕๐ เซนติเมตร สามารถเก็บน้ำเพิ่มได้อีกประมาณ ๓๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร
- ๒) การเชื่อมต่อแนวท่อสู่แปลงนา ความยาว ๑,๕๒๐ เมตร
- ๓) งานซ่อมและปรับปรุงงานฝายห้วยคล้ายเดิม ๓ ตัว ได้แก่ สร้างคันดิน สร้างอาคารระบายน้ำให้กับเก็บน้ำได้ สร้างอาคารปากเหมืองส่งน้ำ

แผนพัฒนาระบบส่งน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยก้านเหลือง ได้แก่

- ๑) งานปรับปรุงระบบน้ำ การขุดปรับทางระบายน้ำล้น งานวางท่อส่งน้ำ และอัดเสริม

หลังดินหน้าอ่าง

๒) งานซ่อมปรับปรุงงานฝายท้ายค่าเข โดยแผ้วถางป่าอ้อ และซ่อมแซมประตูระบายน้ำ พร้อมขุดลอกและวางท่อ ความยาว ๙๒๐ เมตร

กิจกรรมการทำงานโดยชาวบ้าน ปัจจุบันมีการดำเนินงานใน ๘ กองทุน ได้แก่

๑) กองทุนสุกร ชาวบ้านได้รับประโยชน์จากกองทุนสุกร ๙๑ ราย และพ่อพันธุ์ ๕ ตัว โดยมีการผสมพันธุ์แม่สุกรเพื่อหลีกเลี่ยงสายเลือดชิดกัน ปัจจุบันเกษตรกรขายลูกหมูไปแล้ว ๗๐ ตัว เป็นเงิน ๙๖,๔๐๐ บาท ภายใต้งบประมาณกองทุน ดังนี้

- อาหารเลี้ยงสุกร ต้องใช้วัตถุดิบในพื้นที่เป็นหลัก ได้แก่ ถั่วเขียว ใบมันสำปะหลัง รำ โดยมีสูตรอาหารที่ใช้วิธีการหมักและต้ม แทนการเลี้ยงด้วยหัวอาหาร
- ก่อนการส่งมอบสุกร ชาวบ้านต้องเตรียมความพร้อมของคอกหมู โดยแยกโรงเรือน อย่างชัดเจน รางอาหาร และความสะอาด
- การคืนกองทุน ต้องคืนลูกหมูเพศเมียอายุไม่ต่ำกว่า ๒ เดือน จำนวน ๒ ตัว ให้กองทุนสุกรใน ๒ ปี เพื่อขยายผลสู่ผู้ที่สนใจต่อไป และหากได้ลูกสุกรต่ำกว่า ๖ ตัว ยังไม่ต้องคืนกองทุน

๒) กองทุนพันธุ์ข้าว ปัจจุบันเกษตรกรได้รับพันธุ์ข้าว ๓๑ ราย แบ่งตามชนิดพันธุ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ได้แก่ ข้าวเหนียว กข.๖ ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ปัจจุบันมีรายได้ ๓๖,๔๕๔ บาท

๓) กองทุนปุ๋ย มีรายได้จากการจำหน่ายปุ๋ยให้เกษตรกรภายในพื้นที่โครงการฯ เป็นเงิน ๑๕๐,๑๑๕ บาท

๔) กองทุนเปิด โดยการสนับสนุนพันธุ์เปิดเทศจำนวน ๗๐ ตัว ให้แก่เกษตรกร ๒๐ ครัวเรือน โดยปัจจุบันมีลูกเปิดที่พร้อมคืนกองทุนจำนวน ๖๖ ตัว

๕) กองทุนเมล็ดพันธุ์ผัก ได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักให้แก่เกษตรกร ได้แก่ พืช-ผักสวนครัว ผักเครื่องปรุง พืชผักสมุนไพร ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน ๑๑,๓๐๐ บาท

๖) กองทุนการตลาด ได้มีการไปศึกษาดูงานที่ฟาร์มตัวอย่างหนองหมากเฒ่า จ.สกลนคร เพื่อเรียนรู้การบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุผลิตภัณฑ์ และได้ศึกษาดูงานตลาดค้าส่ง เมืองทองเจริญศรี พร้อมนำผลผลิตไปจำหน่ายผักปลอดสารพิษที่ตลาดโพศรี ทุกวันอังคาร และวันศุกร์ นอกจากเป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรแล้ว ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน ภายใต้งบประมาณจำนวน ๒,๐๙๐ บาท

๗) กองทุนยาและเวชภัณฑ์ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และโครงการฯ จำนวน ๑๔,๔๔๕ บาท มีเงินหมุนเวียนในกองทุน ๒,๓๖๐ บาท

๘) กลุ่มการศึกษาดูงาน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔-มกราคม ๒๕๕๕ มีคณะศึกษาดูงาน ๔๒ คณะ จำนวน ๗,๕๒๒ คน มีหลักการคิดค่าใช้จ่าย ๒๐๐ บาทต่อวัน (ค่าอาหารว่าง ๒ มื้อ และอาหารกลางวัน ๑ มื้อ) มีรายได้เข้ากองทุน ๑,๒๕๐,๐๐๐ บาท เงินที่ได้จากการศึกษาดูงานได้แบ่งให้ผู้เข้าร่วมงาน ร้อยละ ๒๐ เป็นค่าแรงของแม่ครัว ร้อยละ ๕ เป็นของคนจัดสถานที่ และเจ้าของแปลงที่เป็นวิทยากรในการบรรยายครั้งละ ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาท

๒ งานพื้นที่ขยายผล

จากการดำเนินงานส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ เห็นผลสำเร็จเป็นรูปธรรม วัดผลชาวบ้านได้อะไร คณะกรรมการสถาบันฯ โดยมีผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองทัพบก เห็นรูปธรรมการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงมีมติเห็นชอบให้นำปรัชญาและวิธีการทำงานของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ บรรจุในแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘

นอกจากนั้น เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ) ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ (นายวรวิทย์ จำปรัตน์) และเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์) เห็นด้วยกับการนำปรัชญาและวิธีการทำงานของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ บรรจุในแผนบริหารราชการแผ่นดินของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้บรรจุแผนงานภายใต้ชื่อเดียวกันว่า “แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ” ไว้ในแผนบริหารราชการแผ่นดิน ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ และคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔

พื้นที่ดำเนินการในปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘ มีดังนี้

ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ พื้นที่ดำเนินงาน ๑๐ จังหวัด ๑๘ หมู่บ้าน ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ (๒ หมู่บ้าน) จังหวัดเชียงราย (๒ หมู่บ้าน) จังหวัดพิษณุโลก (๒ หมู่บ้าน) จังหวัดน่าน (๔ หมู่บ้าน) จังหวัดเลย (๑ หมู่บ้าน) จังหวัดสิงห์บุรี (๑ หมู่บ้าน) จังหวัดตราด (๑ หมู่บ้าน) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (๒ หมู่บ้าน) จังหวัดยะลา (๑ หมู่บ้าน) จังหวัดเพชรบุรี (๒ หมู่บ้าน) โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบ ดังนี้

- กระทรวงมหาดไทย โดยสถาบันดำรงราชานุภาพ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาระบบราชการ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนา
กิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ จัดทำหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลง
(Change Agent) ให้กับทีมปฏิบัติการระดับอำเภอ (ข้าราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/
ท้องที่ และผู้นำชาวบ้าน) ตามแนวทางมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ โดย
การลงปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ ตั้งแต่กระบวนการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล สำรวจข้อมูล
กายภาพ การประชุมชาวบ้านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของปัญหาและความต้องการที่แท้จริง
และจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ

• **กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**
สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ
เช่น การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์
และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปัจจัยการผลิตต่าง ๆ

ปีงบประมาณ ๒๕๕๖-๒๕๕๘ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย คัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายที่มี
แหล่งน้ำโครงการพระราชดำริที่ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ประมาณ ๑๐๐
หมู่บ้าน พร้อมคัดเลือกนายอำเภอที่มีศักยภาพ และทีมปฏิบัติการระดับอำเภอ เพื่อนำเข้า
อบรมตามหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในแต่ละปีตามจำนวนหมู่บ้านที่
จะของบประมาณ ๒๕๕๖-๒๕๕๘

งานการสื่อสารสาธารณะและภาคีสัมพันธ์

๓.๑ งานเผยแพร่การดำเนินงานสถาบันฯ

- การเผยแพร่การดำเนินงานของสถาบันฯ และกิจกรรมต่างๆ ของภาคีสืบสาน
แนวพระราชดำริ ผ่านจดหมายข่าวรายเดือน โดยแจกจ่ายไปยังกลุ่มเป้าหมาย
ได้แก่ คณะรัฐมนตรี หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน หน่วยงาน
เอกชน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และหน่วยงานภาคีเครือข่ายปิดทองหลังพระฯ
เป็นต้น
- การเผยแพร่การดำเนินงานของสถาบันฯ และกิจกรรมต่าง ๆ ของภาคีสืบสาน
แนวพระราชดำริ ผ่านทางเว็บไซต์สถาบันฯ www.pidthong.org, www.facebook.com/pidthong,
[twitter: @pidthong](https://twitter.com/pidthong)
- การเข้าร่วมจัดนิทรรศการร่วมกับหน่วยงานภาคีปิดทองหลังพระฯ เช่น มหาวิทยาลัย
มหิดล จ.นครปฐม (การแข่งขัน SIFE Thailand), มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
จ.เชียงราย (นิทรรศการ “โชคดีที่มีในหลวง”), งานลงแขกเกี่ยวข้าวชาวอุดรธานี
เทิดไท้องค์ราชัน จ.อุดรธานี เพื่อประชาสัมพันธ์มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ และ
สถาบันฯ

๓.๒ งานผลิตสื่อประชาสัมพันธ์

- จัดทำวีดิทัศน์แนะนำสถาบันฯ ความยาว ๑๓ นาที
- จัดทำของที่ระลึกเพื่อการประชาสัมพันธ์ เช่น ถุงผ้า เสื้อปิดทองหลังพระ
- จัดทำจดหมายข่าวรายเดือน
- ปรับปรุงเว็บไซต์ปิดทองหลังพระฯ ให้รองรับการใช้งานของผู้เข้าชม
- จัดทำนิทรรศการเคลื่อนที่ เพื่อนำไปแสดงในกิจกรรมของสถาบันฯ และร่วมกับภาคีสืบสานแนวพระราชดำริ

๓.๓ สื่อมวลชนสัมพันธ์ ภาคีสัมพันธ์

- สนับสนุนสื่อมวลชนในการเผยแพร่กิจกรรมและการดำเนินงานของหน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ ข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมและผลสำเร็จจากการดำเนินโครงการของสถาบันฯ พร้อมทั้งนำคณะสื่อมวลชนเดินทางศึกษาดูงานพัฒนาตามแนวพระราชดำริในพื้นที่ด้วย
- จัดกิจกรรมศึกษาดูงานในโครงการต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน ของผู้บริหาร บริษัท โตชิบา (ประเทศไทย) จำกัด และมูลนิธิสืบ นาคะเสถียร เป็นต้น
- ลงพื้นที่ปฏิบัติการดูงานใน อบต.หนองขนาน จังหวัดเพชรบุรี, อบต.ไร่ส้ม จังหวัดเพชรบุรี, อบต.หาดสองแคว จังหวัดอุดรธานี, อบต.ตาลเดี่ยว จังหวัดสุโขทัย, อบต.แม่ทา จังหวัดเชียงใหม่, อบต.โพนทอง จังหวัดชัยภูมิ และอบต.บางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อสร้างความรับรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในแนวทางการทำงานของปิดทองหลังพระฯ
- นำสื่อมวลชนร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ การดำเนินงานของมูลนิธิสิทธิดีความหมายดี โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามแนวพระราชดำริ จังหวัดชุมพร

๓.๔ งานประเมินผลความรู้และพึงพอใจ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่านและจังหวัดอุดรธานี และการรับรู้ แรงจูงใจ และความเชื่อมั่นต่อโครงการฯ ของกลุ่มในพื้นที่ขยายผล รวมถึงเหตุและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จึงได้มอบหมายให้คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษาประเมินความพึงพอใจ ตลอดจนศึกษาการรับรู้ แรงจูงใจ และความเชื่อมั่นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน ๒ พื้นที่หลัก คือ พื้นที่นาร่องและพื้นที่ขยายผล เพื่อให้ได้แนวทางในการปรับกลยุทธ์การดำเนินงานหรือการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ และตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต่าง ๆ โดยมีผลการประเมินความรู้และพึงพอใจ ดังนี้

พื้นที่นาร่อง จ.น่าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ๒๐๐ ตัวอย่าง จาก

ประชาชนในพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อ.สองแคว อ.ท่าวังผา และ อ.เฉลิมพระเกียรติ จาก ๑๖ หมู่บ้าน สรุปว่า ผู้เข้าร่วมโครงการปิดทองหลังพระฯ ในพื้นที่นาร่อง จ.น่าน มีทัศนคติ ต่อโครงการปิดทองหลังพระฯ ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๓๐ จากคะแนนเต็ม ๕.๐๐) โดยมีความคิดเห็นว่าการทำตามแนวทางของปิดทองหลังพระฯ นั้น ไม่ได้ทำให้รู้สึกท้อ ไม่ได้ เป็นการเพิ่มต้นทุน และความรู้ที่ได้รับจากโครงการฯ สามารถนำไปปฏิบัติและเกิดผลได้ แต่เมื่อเข้าร่วมกับโครงการฯ แล้ว ยังไม่เห็นว่ารายได้ของครอบครัวเพิ่มขึ้นมากนัก

เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนมีโครงการปิดทองหลังพระฯ ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความเห็นว่า ปัจจุบันนี้ผลผลิต รายได้ของครอบครัว น้ำดื่มน้ำใช้ น้ำเพื่อการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ตรึงจิตของคนในสังคม และความเชื่อมั่นต่อโครงการฯ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

พื้นที่ขยายผล จ.อุดรธานี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ๑๐๐ ตัวอย่าง

จากประชาชนในพื้นที่ ๒ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโคกล่าม และบ้านแสงอร่าม ต.ห้วยคล้าย อ.หนองวัวซอ สรุปว่าผู้เข้าร่วมโครงการในพื้นที่ขยายผล จ.อุดรธานี มีทัศนคติต่อโครงการ ปิดทองหลังพระฯ ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๑ จากคะแนนเต็ม ๕.๐๐) โดยมีความคิดเห็นว่าการประกอบอาชีพ และทำตามแนวคิดของโครงการฯ ไม่ทำให้รู้สึกท้อ ต้นทุนไม่ได้เพิ่มมากขึ้น ความรู้ที่ได้รับจากโครงการฯ นำไปปฏิบัติแล้วเกิดผล หมู่บ้านมีสภาพแวดล้อมดีขึ้น ชาวบ้านมีความสุขเมื่อได้ทำตามแนวคิดของโครงการฯ และปัจจุบันมีผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภค

เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนมีโครงการปิดทองหลังพระฯ ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความเห็นว่าปัจจุบันนี้ผลผลิต รายได้ของครอบครัว น้ำดื่ม น้ำใช้ น้ำเพื่อการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิทัศน์ของคนในสังคม และความเชื่อมั่นต่อโครงการฯ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนั้น ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ยังมีความเชื่อมั่นมากกว่า ในระยะยาวแล้ว โครงการฯ นี้จะพัฒนาพื้นที่ให้เจริญได้ และมีความเชื่อมั่นพอสมควรว่า โครงการฯ จะช่วยให้ชีวิตของตนเอง และครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง ๒ พื้นที่ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เมื่อโครงการปิดทองหลังพระฯ

ได้ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ในระยะเวลาพอสมควรและจะถอนตัวออกจากพื้นที่แล้ว มีความเชื่อมั่นว่าชาวบ้านในพื้นที่จะสามารถดำเนินการพัฒนาตามแนวทางของปิดทองหลังพระฯ ได้ต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งเมื่อถึงวันนั้นจะสามารถพึ่งตนเองได้และร่วมกันแก้ไขปัญหาได้เอง

๔. งานด้านการบริหารสำนักงาน

๔.๑ งานธุรการและงานบุคคล

ดูแลและอำนวยความสะดวกในการทำงานให้กับฝ่ายอื่น ๆ ในสำนักงาน จัดหาและซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ดูแลการใช้ห้องประชุม เป็นฝ่ายเลขานุการสนับสนุนงานประชุมคณะกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ และคณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ดูแลสวัสดิการและการพัฒนานุเคราะห์ของสถาบันฯ

๔.๒ งานพัฒนาระบบสารสนเทศในสำนักงาน

ปรับปรุงและพัฒนาระบบสารสนเทศในสำนักงาน สื่อสารภายใน อินเทอร์เน็ต ระบบโทรศัพท์ ระบบการสื่อสารทางไกล เพื่อให้พนักงานในสำนักงานและพนักงานที่ออกไปทำงานในพื้นที่ สามารถใช้ข้อมูล และติดต่อสื่อสารในงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

๔.๓ งานด้านบัญชี การเงิน

ควบคุมดูแลค่าใช้จ่ายของสำนักงานและของโครงการ ทำรายงานสรุปเป็นรายเดือนจัดทำบัญชี เพื่อให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบ ควบคุมดูแลเงินสดย่อยที่ใช้หมุนเวียนประจำวัน จัดทำงบแสดงฐานะการเงินประจำปีของมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ และสถาบันฯ ควบคุมดูแลครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมทรัพย์สินทั่วไป ดูแลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันฯ

งบการเงินปี ๒๕๕๔

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
งบการเงิน

วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอ คณะกรรมการของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบดุล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ พ.ศ. ๒๕๕๓ งบแสดงรายได้และค่าใช้จ่าย และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงของส่วนทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ) ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งผู้บริหารของมูลนิธิเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลในงบการเงินเหล่านี้ ส่วนข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่องบการเงินดังกล่าวจากผลการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งกำหนดให้ข้าพเจ้าต้องวางแผนและปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่างบการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ การตรวจสอบรวมถึงการใช้วิธีการทดสอบหลักฐานประกอบรายการทั้งที่เป็นจำนวนเงินและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน การประเมินความเหมาะสมของหลักการบัญชีที่มูลนิธิใช้และประมาณการเกี่ยวกับรายการทางการเงินที่เป็นสาระสำคัญซึ่งผู้บริหารเป็นผู้จัดทำขึ้น ตลอดจนการประเมินถึงความเหมาะสมของการแสดงรายการที่นำเสนอในงบการเงินโดยรวม ข้าพเจ้าเชื่อว่าการตรวจสอบดังกล่าวให้ข้อสรุปที่เป็นเกณฑ์อย่างเหมาะสมในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้ แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ พ.ศ. ๒๕๕๓ และรายได้และค่าใช้จ่าย สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ) ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

สุพมาภรณ์ วงศ์ธัญญาพร

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เลขที่ ๔๘๔๓

บริษัท ไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด

กรุงเทพมหานคร

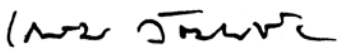
๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

งบดุล

ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ พ.ศ. ๒๕๕๓

หมายเหตุ	พ.ศ. ๒๕๕๔	พ.ศ. ๒๕๕๓
	บาท	บาท
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	๔ ๙๒,๕๓๔,๑๓๔	๓๐๘,๔๕๐,๘๑๘
เงินลงทุนระยะสั้น	๕ ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐	-
เงินสำรองจ่าย	๖ ๑๕,๙๐๒,๓๑๕	๘๓,๒๙๑,๘๕๗
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	๗ ๑,๖๐๓,๒๘๙	๒๔๗,๕๖๘
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	๖๑๐,๐๓๙,๗๓๘	๓๙๑,๙๙๐,๒๔๓
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
อุปกรณ์ - สุทธิ	๘ ๑๑,๐๕๒,๘๑๔	๗,๖๒๑,๔๘๓
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	๙ ๑๓๙,๗๕๓	๑๓๘,๕๕๓
เงินมัดจำระยะยาว	๑๓๓,๖๐๐	๑๓๒,๘๐๐
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	๑๑,๓๒๖,๑๖๗	๗,๘๙๒,๘๓๖
รวมสินทรัพย์	๖๒๑,๓๖๕,๙๐๕	๓๙๙,๘๘๓,๐๖๙

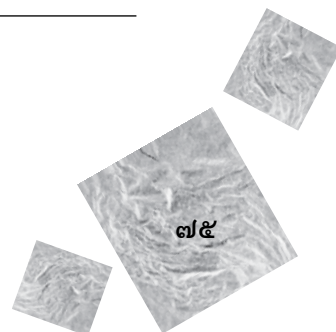

ประธานกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

ประธานกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

งบดุล

ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ พ.ศ. ๒๕๕๓

หมายเหตุ	พ.ศ. ๒๕๕๔	พ.ศ. ๒๕๕๓
	บาท	บาท
หนี้สินและส่วนของทุน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้	๖๔๑,๗๓๑	-
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	๒,๖๑๖,๘๙๖	๒,๘๘๘,๖๗๙
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	๑๐ ๒๕๐,๒๒๓	๔,๔๕๔,๕๕๔
รวมหนี้สินหมุนเวียน	๓,๕๐๘,๘๕๐	๗,๓๔๓,๒๓๓
รวมหนี้สิน	๓,๕๐๘,๘๕๐	๗,๓๔๓,๒๓๓
ส่วนของทุน		
ทุนจดทะเบียน	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	๖๑๗,๖๕๗,๐๕๕	๓๙๒,๓๓๙,๘๓๖
รวมส่วนของทุน	๖๑๗,๘๕๗,๐๕๕	๓๙๒,๕๓๙,๘๓๖
รวมหนี้สินและส่วนของทุน	๖๒๑,๓๖๕,๙๐๕	๓๙๙,๘๘๓,๐๖๙

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

งบแสดงรายได้และค่าใช้จ่าย

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

	สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔	สำหรับรอบระยะเวลาบัญชี ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓
	บาท	บาท
รายได้		
เงินจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดิน	๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐	-
รายรับจากเงินบริจาค	๑๑๒,๕๐๐	๒๑๒,๕๘๐
ดอกเบี้ยรับ	๙,๒๕๔,๒๑๒	๒๕๕,๙๔๒
รายได้อื่น	๙,๕๗๐	-
รวมรายได้	๓๐๙,๓๗๔,๒๘๒	๔๖๘,๓๒๒
ค่าใช้จ่าย		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	๑๗,๑๗๐,๙๘๑	๖,๒๕๘,๒๔๓
ค่าตอบแทนบุคคลภายนอก	๑๕,๑๔๙,๒๗๘	๑๘,๓๓๐,๖๑๕
ค่าธรรมเนียมวิชาชีพ	๑๒๓,๔๕๐	๑๒๐,๐๐๐
ค่าใช้จ่ายการเดินทาง	๘,๕๗๕,๓๙๔	๕,๕๕๓,๗๖๓
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	๑๑,๑๙๘,๕๘๒	๒๔,๓๖๔,๓๔๓
ค่าเช่าอาคารและอุปกรณ์	๒,๙๕๔,๙๕๑	๑,๙๑๗,๕๓๙
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาอุปกรณ์/ค่าติดตั้งระบบโทรศัพท์	๕๙๗,๘๖๗	๙๒,๘๐๒
ค่าเสื่อมราคา	๑,๘๔๕,๓๖๖	๑,๔๓๓,๓๙๔
ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	๓๐,๘๙๐	๔,๒๕๗
ค่าสาธารณูปโภค	๖๙๖,๘๔๖	๕๘๐,๑๒๑
ค่ารับรอง	๓,๙๕๒,๙๙๐	๒,๐๔๖,๔๘๗
ค่าประกันภัย	๔๗,๘๙๐	๑๓,๒๕๖
ค่าประชาสัมพันธ์และจัดนิทรรศการ	๑๑,๐๐๘,๘๗๐	๘,๕๖๔,๖๘๖

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

งบแสดงรายได้และค่าใช้จ่าย

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ (ต่อ)

	สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔	สำหรับรอบระยะเวลาบัญชี ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓
	บาท	บาท
ค่าบริหารโครงการการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดน่าน	-	๑๒,๐๙๐,๘๖๑
เงินอุดหนุน	๘,๔๒๒,๑๙๓	๑๒,๒๖๙,๗๕๓
ค่าขนส่ง	๑,๙๙๐,๒๙๑	๑,๐๙๙,๖๖๐
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๙๓๑,๖๔๔	๑,๘๙๘,๓๗๒
รวมค่าใช้จ่าย	๘๔,๐๕๓,๐๖๓	๙๖,๖๓๘,๑๓๖
รายได้สูงกว่า (ต่ำกว่า) ค่าใช้จ่ายสุทธิสำหรับงวด	๒๒๕,๓๑๗,๒๑๙	(๙๖,๑๖๙,๘๑๐)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของคุณ
 สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)
 ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

	รายได้สูงกว่า (ต่ำกว่า)		
	ทุนจดทะเบียน	ค่าใช้จ่ายสะสม	รวม
	บาท	บาท	บาท
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓	๒๐๐,๐๐๐	๓๙๒,๓๓๙,๘๓๖	๓๙๒,๕๓๙,๘๓๖
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิสำหรับงวด	-	๒๒๕,๓๑๙,๒๑๙	๒๒๕,๓๑๙,๒๑๙
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔	๒๐๐,๐๐๐	๖๑๗,๖๕๙,๐๕๕	๖๑๗,๘๕๙,๐๕๕
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓	-	-	-
ทุนจดทะเบียน	๒๐๐,๐๐๐	-	๒๐๐,๐๐๐
ทุนรับโอนจากสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุม และนิทรรศการ (องค์การมหาชน)	-	๔๘๘,๕๐๙,๖๔๖	๔๘๘,๕๐๙,๖๔๖
รายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิสำหรับงวด	-	(๙๖,๑๖๙,๘๑๐)	(๙๖,๑๖๙,๘๑๐)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓	๒๐๐,๐๐๐	๓๙๒,๓๓๙,๘๓๖	๓๙๒,๕๓๙,๘๓๖

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๑. ข้อมูลทั่วไป

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ (“มูลนิธิ”) ได้จดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อนายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร เลขทะเบียนลำดับที่ กท ๑๙๑๙ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมีที่อยู่ที่ได้จดทะเบียนดังนี้

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล เลขที่ ๑ ถนนนครปฐม แขวงจตุจักร เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

มูลนิธิเป็นองค์การหรือสถานสาธารณกุศล โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้

- ๑) ให้จัดตั้งและสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติของมูลนิธิ ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งการจัดตั้ง
- ๒) ให้สถาบัน โดยมีมูลนิธิ สนับสนุนให้ทุนดำเนินงาน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้
 - ก) สนับสนุนส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาแก่องค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ ในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับมิติการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ข) สนับสนุนการจัดการความรู้ตามแนวพระราชดำริโดยประสานความร่วมมือกับศูนย์ศึกษาการพัฒนา โครงการส่วนพระองค์ โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ องค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้เกิดคลังความรู้ การยกระดับความรู้ การต่อยอดชุมชนความรู้ใหม่ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในและนอกระบบ ตลอดจนการขยายผลเชื่อมโยงสู่การนำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๑. ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

มูลนิธิเป็นองค์การหรือสถานสาธารณกุศล โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้ (ต่อ)

๒) ให้สถาบัน โดยมีมูลนิธิ สนับสนุนให้ทุนดำเนินงาน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (ต่อ)

ค) ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการ ภารกิจและกิจกรรมของสถาบัน กับแผนชุมชน แผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด แผนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และนโยบายรัฐบาล

ง) สนับสนุน ส่งเสริม แนะนำ และช่วยเหลือ องค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้มีผู้นำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาทุกระดับของประเทศ

จ) สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือดำเนินการตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง

๓) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา และทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับการนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ และขยายผลสู่ชุมชน

๔) เพื่อส่งเสริมการประสานการดำเนินงานร่วมกับองค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อกิจกรรมพัฒนาและกิจกรรมสาธารณประโยชน์

๕) ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการมูลนิธิเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. นโยบายการบัญชี

นโยบายการบัญชีที่สำคัญซึ่งใช้ในการจัดทำงบการเงินมีดังต่อไปนี้

๒.๑ เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบการเงินได้จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปภายใต้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งหมายถึงมาตรฐานการบัญชีที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งนี้ ยกเว้นมาตรฐานการบัญชีบางฉบับที่ไม่บังคับใช้กับบริษัทที่ไม่ใช่บริษัทมหาชนจำกัด

มูลนิธิยังไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ ๗ เรื่องงบกระแสเงินสด ฉบับที่ ๒๔ เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน และฉบับที่ ๓๒ เรื่องการแสดงรายการสำหรับเครื่องมือทางการเงิน และฉบับที่ ๓๖ เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ การที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับเหล่านี้เป็นไปตามประกาศที่มีผลบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ เกี่ยวกับการยกเว้นการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีกับธุรกิจที่ไม่ใช่บริษัทมหาชน จำกัด

งบการเงินได้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิมในการวัดมูลค่าขององค์ประกอบของงบการเงิน

การจัดทำงบการเงินให้สอดคล้องกับหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปในประเทศไทย กำหนดให้ฝ่ายบริหารประมาณการและกำหนดสมมติฐานที่เกี่ยวข้องอันจะมีผลต่อตัวเลขของสินทรัพย์และหนี้สิน รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์และหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น ณ วันที่ในงบการเงิน และข้อมูลรายได้และค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลาที่เสนองบการเงินดังกล่าว ตัวเลขที่เกิดขึ้นจริงอาจแตกต่างจากตัวเลขประมาณการ ถึงแม้ว่าฝ่ายบริหารได้จัดทำตัวเลขประมาณการขึ้นจากความเข้าใจในเหตุการณ์และสิ่งที่ได้กระทำไปในปัจจุบันอย่างดีที่สุดแล้ว

งบการเงินฉบับภาษาอังกฤษจัดทำขึ้นจากงบการเงินตามกฎหมายที่เป็นภาษาไทย ในกรณีที่มีเนื้อความขัดแย้งกันหรือมีการตีความในสองภาษาแตกต่างกัน ให้ใช้งบการเงินตามกฎหมายฉบับภาษาไทยเป็นหลัก

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. นโยบายการบัญชี (ต่อ)

๒.๒ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

มูลนิธิเข้าข่ายเป็นกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs)

มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะได้ถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะต้องรับรู้ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีจากการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้มาถือปฏิบัติโดยการปรับงบการเงินย้อนหลัง

ในกรณีกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะไม่ประสงค์จะทำรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ การจัดทำรายงานทางการเงินต้องเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (TFRSs) ทุกฉบับ โดยปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

คณะกรรมการมูลนิธิได้ตัดสินใจจัดทำรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะโดยจะเริ่มนำมาปฏิบัติใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะกรรมการมูลนิธิได้ประเมินผลกระทบของการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะมาใช้และเห็นว่าไม่มีผลกระทบที่เป็นสาระสำคัญต่องบการเงินที่น่าเสนอ

๒.๓ เงินสดและเงินฝากธนาคาร

เงินสดและเงินฝากธนาคารหมายถึงเงินสดในมือ และเงินฝากธนาคารทุกประเภท แต่ไม่รวมเงินฝากธนาคารประเภทที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนด เงินลงทุนระยะสั้นอื่นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งมีอายุไม่เกินสามเดือนนับจากวันที่ได้มา และเงินเบิกเกินบัญชีซึ่งจะแสดงไว้ในส่วนของหนี้สินหมุนเวียนในงบดุล

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. นโยบายการบัญชี (ต่อ)

๒.๔ เงินลงทุนระยะสั้น

เงินลงทุนระยะสั้นหมายถึง เงินฝากประจำที่มีอายุตั้งแต่วันฝากจนถึงวันครบกำหนดอยู่ระหว่าง ๓ ถึง ๑๒ เดือน และเงินฝากประจำที่มีอายุตั้งแต่วันฝากจนถึงวันครบกำหนดมากกว่า ๑๒ เดือน แต่จะครบกำหนดในอีก ๑๒ เดือนข้างหน้า เงินลงทุนระยะสั้นวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุน

๒.๕ เงินสำรองจ่าย

เงินสำรองจ่ายเป็นเงินทดรองจ่ายให้แก่พนักงานและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อใช้สำหรับการดำเนินงาน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของมูลนิธิ ซึ่งรับรู้เริ่มแรกด้วยมูลค่าตามจำนวนเงินทดรองที่จ่ายจริง และจะวัดมูลค่าต่อมาด้วยจำนวนเงินที่เหลือหลังหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในระหว่างงวด

๒.๖ อุปกรณ์

อุปกรณ์แสดงด้วยราคาทุนหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม

ค่าเสื่อมราคาคำนวณโดยใช้วิธีเส้นตรง เพื่อลดราคาตามบัญชีของสินทรัพย์แต่ละชนิดตลอดอายุ การให้ประโยชน์ที่ประมาณการไว้ของสินทรัพย์ ดังต่อไปนี้ :

เครื่องตกแต่งและติดตั้ง	๕ ปี
ยานพาหนะ	๕ ปี
เครื่องจักร	๑๐ ปี
อุปกรณ์สำนักงาน	๓-๕ ปี

ในกรณีที่ราคาตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน ราคาตามบัญชีจะถูกปรับลดให้เท่ากับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนทันที

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. นโยบายการบัญชี (ต่อ)

๒.๖ อุปกรณ์ (ต่อ)

การซ่อมแซมและบำรุงรักษาจะรับรู้ในงบแสดงรายได้และค่าใช้จ่ายระหว่างงวดบัญชีที่เกิดรายการนั้น ต้นทุนของการปรับปรุงให้ดีขึ้นที่สำคัญจะบันทึกรวมไว้ในราคาตามบัญชีของสินทรัพย์หากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าการปรับปรุงนั้นจะทำให้มูลนิธิตได้ประโยชน์กลับคืนมามากกว่าการใช้ประโยชน์โดยไม่มีการปรับปรุง สินทรัพย์ที่ได้มาจากการปรับปรุงหลักจะตัดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการให้ประโยชน์ที่เหลืออยู่ของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง

รายการกำไรและขาดทุนจากการจำหน่ายคำนวณโดยเปรียบเทียบจากสิ่งตอบแทนที่ได้รับกับราคาตามบัญชี และจะรวมไว้ในงบแสดงรายได้และค่าใช้จ่าย

๒.๗ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์

สิทธิการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยที่ซื้อมามีลักษณะเฉพาะบันทึกเป็นสินทรัพย์โดยคำนวณจากต้นทุนในการได้มาและการดำเนินการให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นสามารถนำมาใช้งานได้ตามประสงค์ โดยจะตัดจำหน่ายตลอดอายุประมาณการให้ประโยชน์ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๓-๕ ปี

ต้นทุนที่ใช้ในการพัฒนาและบำรุงรักษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น ต้นทุนโดยตรงในการจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มูลนิธิเป็นผู้ดูแลและมีลักษณะเฉพาะเจาะจงซึ่งอาจให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่มากกว่าต้นทุนเป็นเวลาเกินกว่าหนึ่งปีจึงจะบันทึกเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ต้นทุนโดยตรงรวมถึงต้นทุนพนักงานที่ทำงานในทีมพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในจำนวนเงินที่เหมาะสม

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. นโยบายการบัญชี (ต่อ)

๒.๘ ประมาณการหนี้สิน

มูลนิธิจะบันทึกประมาณการหนี้สินซึ่งไม่รวมถึงประมาณการหนี้สินสำหรับผลตอบแทนพนักงาน อันเป็นภาระผูกพันในปัจจุบันตามกฎหมายหรือตามข้อตกลงที่จัดทำไว้ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ในอดีตซึ่งการชำระภาระผูกพันนั้นมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าจะส่งผลให้มูลนิธิต้องสูญเสียทรัพยากรออกไป และตามประมาณการที่น่าเชื่อถือของจำนวนที่ต้องจ่าย ในกรณีที่มูลนิธิ คาดว่าประมาณการหนี้สินเป็นรายการที่จะได้รับคืน เช่น ภายใต้อสัญญาประกันภัย มูลนิธิจะบันทึก เป็นสินทรัพย์แยกต่างหากเมื่อคาดว่าจะได้รับรายจ่ายนั้นคืนอย่างแน่นอน

๒.๙ การรับรู้รายได้

เงินจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดิน รายรับจากเงินบริจาค และรายได้ดอกเบี้ยรับรู้เป็นรายได้ ตามเกณฑ์คงค้าง

๓. ประมาณการทางบัญชีที่สำคัญ ข้อสมมติฐานและการใช้ดุลยพินิจ

การประมาณการ ข้อสมมติฐานและการใช้ดุลยพินิจ ได้มีการประเมินทบทวนอย่างต่อเนื่อง และอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ในอดีตและปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงการคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ในอนาคต ที่เชื่อว่ามีเหตุผลในสถานการณ์ขณะนั้น มูลนิธิมีการประมาณการทางบัญชี และใช้ข้อสมมติฐาน ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอนาคต ผลของประมาณการทางบัญชีอาจไม่ตรงกับผลที่เกิดขึ้นจริง

๔. เงินสดและเงินฝากธนาคาร

	พ.ศ. ๒๕๕๔	พ.ศ. ๒๕๕๓
	บาท	บาท
เงินสดในมือ	๘๓,๕๘๐	๘๑,๘๑๒
เงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม	๙๒,๔๖๐,๕๕๔	๓๐๘,๓๘๙,๐๐๖
	๙๒,๕๓๔,๑๓๔	๓๐๘,๔๕๐,๘๑๘

เงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถามมีอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๐.๘๗ ต่อปี (พ.ศ. ๒๕๕๓ : ร้อยละ ๐.๖๒ ต่อปี)

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ และ
สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)
ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๕. เงินลงทุนระยะสั้น

ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เงินลงทุนระยะสั้นเป็นเงินฝากประจำประเภท ๑๑ เดือนกับ
ธนาคาร ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยระหว่างร้อยละ ๓.๒๐-๔.๓๐ ต่อปี (พ.ศ. ๒๕๕๓ : ไม่มี)

๖. เงินสำรองจ่าย

	พ.ศ. ๒๕๕๔	พ.ศ. ๒๕๕๓
	บาท	บาท
เงินสำรองจ่ายแก่พนักงาน	๔๘๖,๖๐๕	๙๔,๑๐๐
เงินสำรองจ่ายแก่สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุม และนิทรรศการ (องค์การมหาชน)	๑,๓๓๑,๒๖๘	๑๒,๘๕๖,๔๓๘
เงินสำรองจ่ายแก่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง	๑๕,๐๘๔,๔๔๒	๙๐,๓๔๑,๓๑๙
	๑๕,๙๐๒,๓๑๕	๘๓,๒๙๑,๘๕๗

๗. สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

	พ.ศ. ๒๕๕๔	พ.ศ. ๒๕๕๓
	บาท	บาท
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	๘๑๗,๕๒๒	๒๔๗,๕๖๘
ดอกเบี้ยค้างรับ	๗๖๗,๑๒๓	-
วัสดุสำนักงาน	๑๘,๖๔๔	-
	๑,๖๐๓,๒๘๙	๒๔๗,๕๖๘

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๘. อุปกรณ์ - สุทธิ

	เครื่องตกแต่ง และติดตั้ง	ยานพาหนะ	เครื่องจักร	อุปกรณ์ สำนักงาน	รวม
	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
ณ วันที่ ๓๐ กันยายน					
พ.ศ. ๒๕๕๓					
ราคาทุน	๗,๕๒๓,๕๑๘	-	-	๒,๘๗๘,๘๗๕	๑๐,๔๐๒,๓๙๓
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	(๑,๘๒๒,๕๘๗)	-	-	(๘๕๘,๑๒๒)	(๒,๖๘๐,๗๐๙)
ราคาตามบัญชี-สุทธิ	<u>๕,๖๐๐,๙๓๑</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>๒,๐๒๐,๗๕๓</u>	<u>๗,๖๒๑,๕๘๓</u>

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่

๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔					
ราคาตามบัญชีต้นปี-สุทธิ	๕,๖๐๐,๙๓๑	-	-	๒,๐๒๐,๗๕๓	๗,๖๒๑,๕๘๓
ซื้อสินทรัพย์	-	๒,๒๕๒,๑๕๐	๑,๘๕๓,๑๕๐	๑,๑๙๑,๙๖๖	๕,๒๙๗,๒๖๖
จำหน่ายสินทรัพย์	-	-	-	(๒๐,๕๖๙)	(๒๐,๕๖๙)
ค่าเสื่อมราคา	(๘๐๔,๙๒๕)	(๔๓๐,๐๙๑)	(๖๖,๑๔๐)	(๕๔๔,๒๑๐)	(๑,๘๔๕,๓๖๖)
ราคาตามบัญชีปลายปี-สุทธิ	<u>๔,๗๙๕,๙๐๖</u>	<u>๑,๘๒๒,๐๕๙</u>	<u>๑,๗๘๗,๐๑๐</u>	<u>๒,๖๔๗,๘๓๙</u>	<u>๑๑,๐๕๒,๘๑๔</u>

ณ วันที่ ๓๐ กันยายน

พ.ศ. ๒๕๕๔					
ราคาทุน	๗,๕๒๓,๕๑๘	๒,๒๕๒,๑๕๐	๑,๘๕๓,๑๕๐	๔,๓๐๔,๒๐๒	๑๕,๘๓๒,๙๒๐
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	(๒,๖๒๗,๕๑๒)	(๔๓๐,๐๙๑)	(๖๖,๑๔๐)	(๑,๖๕๖,๓๖๓)	(๔,๗๘๐,๑๐๖)
ราคาตามบัญชี-สุทธิ	<u>๔,๘๙๕,๙๐๖</u>	<u>๑,๘๒๒,๐๕๙</u>	<u>๑,๗๘๗,๐๑๐</u>	<u>๒,๖๔๗,๘๓๙</u>	<u>๑๑,๐๕๒,๘๑๔</u>

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ
สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)
ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๙. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สิทธิ

	บาท
ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓	
ราคาทุน	๑๔๒,๘๐๐
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม	(๔,๒๕๗)
ราคาตามบัญชี - สุทธิ	๑๓๘,๕๔๓
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔	
ราคาตามบัญชีต้นงวด - สุทธิ	๑๓๘,๕๔๓
เพิ่มขึ้นระหว่างงวด	๓๒,๑๐๐
ค่าตัดจำหน่าย	(๓๐,๘๙๐)
ราคาตามบัญชีปลายงวด - สุทธิ	๑๓๙,๗๕๓
ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔	
ราคาทุน	๑๗๔,๙๐๐
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม	(๓๕,๑๔๗)
ราคาตามบัญชี - สุทธิ	๑๓๙,๗๕๓

๑๐. หักสินหมุนเวียนอื่น

	พ.ศ. ๒๕๕๔	พ.ศ. ๒๕๕๓
	บาท	บาท
เจ้าหนี้ค้างชำระ	๑๙๖,๐๙๓	๔,๔๓๒,๐๕๔
หนี้สินอื่นๆ	๕๔,๑๓๐	๒๒,๕๐๐
	๒๕๐,๒๒๓	๔,๔๕๔,๕๕๔

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และ

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (วันจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ)

ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๑. การผูกพัน

มูลนิธิได้ทำสัญญาเช่าอาคาร ยานพาหนะและอุปกรณ์ เป็นระยะเวลา ๑-๕ ปี สัญญานี้ถือเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานที่ยกเลิกไม่ได้ ยอดรวมของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้มีดังนี้

	พ.ศ. ๒๕๕๔	พ.ศ. ๒๕๕๓
	บาท	บาท
ภายใน ๑ ปี	๒,๙๐๔,๑๙๐	๒,๙๖๗,๐๘๐
เกินกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๕ ปี	๒,๑๐๘,๒๔๐	๕,๐๑๒,๔๓๐
	<u>๕,๐๑๒,๔๓๐</u>	<u>๗,๙๗๙,๕๑๐</u>

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
ด้านการจัดการความรู้					
๑. งานสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ ๑๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท					
๑.๑ มหกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้พื้นที่โครงการฯ อุตรธานี	๑ ครั้ง		มีผู้มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ คน - เครือข่ายการทำงานในจังหวัดภาครัฐ ท้องถิ่น สถาบันการศึกษา - ชุมชนในพื้นที่โครงการ พื้นที่ขยายผล ๑๐ จังหวัด	- นำเสนอผลการพัฒนาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำงาน - เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานกับพื้นที่อื่น	- เกิดเครือข่ายความรู้เพิ่มขึ้น - มีชุดความรู้จากการพัฒนาในพื้นที่
๑.๒ สัมมนาสรุป “เข้าใจเข้าใจ” และแลกเปลี่ยนเรียนรู้พื้นที่ขยายผล ๑๐ จังหวัด	๓ ครั้ง		มีผู้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จาก ๑๐ จังหวัด ประมาณ ๕๐๐ คน - คณะทำงานในพื้นที่ขยายผล - สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่	- เพื่อสรุปผลการสร้างความเข้าใจ เข้าถึง และแผนงานที่เกิดขึ้น - เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์ของพื้นที่ขยายผล - เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษา	- เกิดเครือข่ายคณะทำงานปิดทองหลังพระในพื้นที่ขยายผล - เกิด node สถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่จะเป็นแกนในการทำงานจัดการความรู้กับพื้นที่ขยายผล ๑๐ แห่ง
๑.๓ เชื่อมโยงและถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชนในพื้นที่ขยายผล ๑๐ จังหวัด หมายเหตุ : ทำร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ	๑๐ ครั้ง		พื้นที่ขยายผล ๑๐ จังหวัด - ชุมชนในพื้นที่ขยายผล - คณะทำงานปิดทองหลังพระในจังหวัดขยายผล	เพื่อให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริและเกิดความเชื่อมั่นว่าแนวพระราชดำริ	ชุมชนในพื้นที่ขยายผลและคณะทำงานเกิดความรู้ความเข้าใจและมีข้อมูลเพียงพอต่อการนำไปจัดทำแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวพระราชดำริ

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๑.๔ ถอดความรู้จากการปฏิบัติในพื้นที่ขยายผล ๑๐ จังหวัด ๑๘ หมู่บ้าน	๓๖ เรื่อง		ในพื้นที่ขยายผล ๑๐ จังหวัด • ชุมชนในพื้นที่ขยายผล ๑๘ ชุมชน ชุมชนละ ๒ คน	- เพื่อสืบค้นองค์ความรู้จากการปฏิบัติในพื้นที่ด้านกระบวนการเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา - เพื่อสกัดความรู้ใหม่จากการนำเสนอพระราชดำริไปประยุกต์ใช้	- ได้ชุดความรู้จากการปฏิบัติจริงในด้านกระบวนการและองค์ความรู้ทั้ง ๖ มิติ - ทำสื่อการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาแม่ข่าย ๙ แห่ง รวมนักศึกษาไม่ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน
๑.๕ สรุปบทเรียนการทำงาน ๑ ปีระหว่างพื้นที่ขยายผลและพื้นที่ต้นแบบ	๑ ครั้ง		มีผู้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จาก ๑๐ จังหวัด ประมาณ ๕๐๐ คน • คณะทำงานในพื้นที่ขยายผล • สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ • อสพ.	- เพื่อให้คณะทำงานทุกจังหวัดได้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานซึ่งกันและกัน - สรุปองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อนำไปต่อยอดขยายผล	- ได้ชุดความรู้ใหม่จากการปฏิบัติจริง - ได้รับคำแนะนำสำหรับนำไปปรับปรุงการทำงานในพื้นที่
๑.๖ ติดตามผลการพัฒนาพื้นที่ขยายผล	๑๐ โครงการ		- ชุมชนในพื้นที่โครงการ - คณะทำงานโครงการ - หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง	เพื่อติดตามผลการพัฒนาและการนำองค์ความรู้ไปใช้ในพื้นที่ รวมถึงข้อเสนอแนะด้านต่างๆ	รายงานสถานการณ์และการติดตามผลการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การปรับแผนระยะต่อไป
๒. งานบริการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ๘,๔๐๐,๐๐๐ บาท					
๒.๑ เชื่อมโยงความรู้ให้แก่ อบต. เทศบาล และชุมชนอื่นๆ ที่เสนอขอองค์ความรู้	๖๐ แห่ง		- อบต.ในโครงการพระดาบสสิริจร ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๑๒ แห่ง - อบต.ที่เสนอเพิ่ม ๑๐ แห่ง - เทศบาล เสนอเพิ่ม ๓๐ แห่ง - ชุมชนอื่นๆที่เสนอขอองค์ความรู้	- เพื่อเผยแพร่แนวพระราชดำริสู่การปรับใช้ของชุมชนท้องถิ่น - สร้างความรู้จากการประยุกต์ใช้	- เครือข่ายท้องถิ่นปิดทองหลังพระ - เกิดเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ - เกิดความรู้ใหม่จากการประยุกต์ใช้ของชุมชน

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๒.๒ ติดตามผลการเชื่อมโยงความรู้ให้แก่ อบต. เทศบาล และชุมชนอื่น	๖๐ แห่ง		- อบต.ในโครงการพระดาบสสัญจร ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๑๒ แห่ง - อบต.ที่เสนอเพิ่ม ๑๐ แห่ง - เทศบาล เสนอเพิ่ม ๓๐ แห่ง - ชุมชนอื่นๆ ที่เสนอขอองค์ความรู้	- เพื่อติดตามผลลัพธ์ที่ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับจากการนำองค์ความรู้ไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน - เพื่อสร้างความรู้จากการประยุกต์ใช้ในพื้นที่	- สรุปความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริงของชุมชน - เกิด อปท.ต้นแบบที่นำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้สำเร็จ - เกิดชุดความรู้พร้อมใช้ของ อปท.
๒.๓ ประชุมวิชาการด้านการนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้	๑ ครั้ง		ผู้ร่วมงานไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ คน - นักวิชาการที่มีงานวิจัยหรือทำงานเกี่ยวข้องกับการนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ - ภาคีสืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งมีองค์ความรู้แนวพระราชดำริด้านต่างๆ	- เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ และเพิ่มพูนความรู้แนวพระราชดำรินิเทศต่างๆ - เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่สนับสนุนการเชื่อมโยงองค์ความรู้	- ได้ฐานข้อมูลนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญการนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติในมิติต่างๆ - ได้ชุดความรู้แนวพระราชดำริ 6 มิติที่ผ่านการ verify โดยผู้เชี่ยวชาญทุกสาขา
๒.๔ การบริการความรู้พร้อมใช้ให้แก่มูลนิธิสำนักรักบ้านเกิดเพื่อเสนอบนหน้าเว็บไซต์	๑๐๐ เรื่อง		เกษตรกรที่เป็นสมาชิก ๒๗๐,๐๐๐ ราย	- เพื่อขยายผลแนวพระราชดำริให้ประชาชนได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิต - เพื่อขยายเครือข่ายสร้างความเข้าใจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น	- ได้ชุดความรู้พร้อมใช้สำหรับส่งให้มูลนิธิสำนักรักบ้านเกิด - ได้เครือข่ายเพิ่มขึ้น

แผนงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๓. สนับสนุนการนำองค์ความรู้เข้าไปใช้ในสถาบันการศึกษา ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท					
๓.๑ ทำความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา	๑๐ แห่ง		- สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดพื้นที่ขยายผล ๑๐ แห่ง - โครงการ SIFE - วิทยาลัยชุมชน รวมนักศึกษาที่ได้รับความรู้ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน	- เพื่อขยายเครือข่ายความเข้าใจแนวพระราชดำรินักเรียน นักศึกษา - เพื่อให้อาจารย์และนักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้ชุมชนที่นำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติ	เกิดความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ที่ทำหน้าที่เป็น node ในการบริการเชื่อมโยงความรู้และถอดบทเรียนการนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติ
๓.๒ สนับสนุนทุนการทำวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และภาคินิพนธ์ให้นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีหัวข้อเรื่องการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ	๑๐๐ ทุน		- สารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ ๑๐๐ จำนวน ๑๐๐ เรื่อง - นำร่องที่ NIDA - สถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ - ในจังหวัดพื้นที่ขยายผล ๑๐ แห่ง - โครงการ SIFE	- เพื่อเผยแพร่แนวพระราชดำรินักศึกษา - เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แนวพระราชดำริจากประสบการณ์จริงในภูมิสังคมต่าง ๆ	ได้วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ และภาคินิพนธ์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติ
๔. การสร้างฐานข้อมูลและคลังความรู้ ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท					
๔.๑ รวบรวมความรู้จากพื้นที่ต้นแบบ	๒ เรื่อง		- พื้นที่ต้นแบบน่าน-อุดรธานี - ภาคีสืบสานแนวพระราชดำรินักศึกษา - หน่วยงานภาคีในจังหวัด	เพื่อนำความรู้ตามแนวพระราชดำรินักศึกษา นำไปใช้แล้วสำเร็จมาถ่ายทอดความรู้ในโอกาสต่างๆ	ได้หนังสือที่รวบรวมความรู้จากพื้นที่ต้นแบบ สำหรับเผยแพร่ให้
๔.๒ ถอดความรู้จากครูภูมิปัญญาและศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ	๓๐ เรื่อง		- ครูภูมิปัญญา ๓๐ ราย - ครูภูมิปัญญาที่อยู่ในพื้นที่ของโครงการ - ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติ - ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	- รวบรวมข้อมูลสำหรับใส่ในระบบคลังความรู้และบริการความรู้ - จัดทำฐานข้อมูลครูภูมิปัญญาและผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้าน	ได้ข้อมูลสำหรับนำขึ้นระบบจัดการความรู้และเว็บไซต์ของสถาบันฯ รวมทั้งเป็นฐานข้อมูลสำหรับให้บริการความรู้ได้

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๕. งานนวัตกรรม ๑๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท					
๕.๑ การจัดการความรู้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (Universal Service Obligation : USO)	๓๐ เรื่อง		ชุมชนนาร่อง ๓๐ ชุมชน - โรงเรียน และชุมชนในพื้นที่โครงการปิดทองหลังพระฯ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - พื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ	- เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จัดการความรู้นันที่อย่างเร่งรัดในภูมิสังคมต่างๆ - เพื่อขยายโอกาสด้านการเรียนรู้แนวพระราชดำริให้แก่ผู้ที่อยู่ห่างไกลและเข้าถึงความรู้ได้ยาก	- ทดลองอินเทอร์เน็ตชุมชนนาร่องในภาคเหนือและภาคใต้ที่อยู่ในโครงการพระราชดำริต่างๆ จำนวน ๓๐ ชุมชน - จัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์และกิจกรรมถ่ายทอด ๓๐ องค์ความรู้นาร่อง
๕.๒ International conference (จัดร่วมกับหน่วยงานภาคีสืบสานแนวพระราชดำริ)	๑ ครั้ง		ผู้เข้าร่วมงานประมาณ ๑,๐๐๐ คน - บุคคล, องค์กร ทั้งในและต่างประเทศที่มีประสบการณ์การพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - ภาคีสืบสานแนวพระราชดำริ	- เพื่อเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์จากการประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริที่ได้ผลให้แก่นานาชาติ - เพื่อเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์จากกรณีศึกษาในต่างประเทศ	- เกิดเครือข่ายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับนานาชาติ - ยกระดับความรู้ของชุมชนสู่ระดับนานาชาติ
รวมงบประมาณด้านการจัดการความรู้		๕๐,๐๐๐,๐๐๐			

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
ด้านส่งเสริมการพัฒนา					
๑. แผนงานการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในระดับพื้นที่ ๑๐๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท					
๑.๑ โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่านตามแนวพระราชดำริ					
๑) การเสริมสร้างความพอเพียงและเพียงพอ	๑๙ หมู่บ้าน		- ชาวบ้านในพื้นที่ต้นแบบ - ท้องถิ่น/ท้องที่ - จังหวัด - หน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ	- พัฒนาให้ชาวบ้านมีรายได้สม่ำเสมอชีวิตพอสบายขึ้นและใช้หนี้หมด - เป็นต้นแบบสำหรับการเรียนรู้ในการพัฒนาตามแนวพระราชดำริที่ครบวงจร - เตรียมการรองรับขั้นการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้	- ผลผลิตของพื้นที่มีมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด - เกิดกองทุนการพัฒนาที่บริหารจัดการเองโดยชาวบ้าน - เกิดพื้นที่ปลูกป่าเศรษฐกิจและป่าใช้สอยจำนวน ๑๖,๐๐๐ ไร่ที่เหลือจากการทำไร่หมุนเวียน
• การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการตลาด	๑,๖๙๒ ครัวเรือน				
• การแปรรูปผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น					
• ส่งเสริมจัดตั้งกลุ่ม/กองทุนการพัฒนา เช่น กลุ่มผู้ใช้น้ำ กองทุนนุ้ย กองทุนช่องทางจำหน่าย					
• การเสริมสร้างมิติการพัฒนาด้านสังคม เช่น การทำบัญชีครัวเรือน					
• เทคนิคการใช้เงินด้านสาธารณสุข					
• ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การแก้ไขปัญหาหน้าเสี้ย					

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๒) การเตรียมการเพื่อสู่ความยั่งยืน - การปลูกป่าเศรษฐกิจ - จัดทำฐานข้อมูลที่เป็นจริงในพื้นที่ในระบบ GIS - กำหนดพืชเศรษฐกิจตามความต้องการของชาวบ้านและสภาพพื้นที่จริง - กำหนดพืชระยะสั้นเสริมรายได้ในระยะ ๑-๕ ปี - เตรียมกันพื้นที่ป่าใช้สอยที่ชาวบ้านดูแลร่วมกัน ๓) ค่าใช้จ่ายบุคลากรในพื้นที่จังหวัดน่าน - เงินเดือน/ค่าจ้าง - ค่าสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ - ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม-แสดงนิทรรศการ	๑๖,๐๐๐ ไร่		- ชาวบ้านในพื้นที่ต้นแบบ - ท้องถิ่น/ท้องที่ - จังหวัด - หน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ	- พัฒนาให้ชาวบ้านมีรายได้สม่ำเสมอชีวิตพอสบายขึ้นและใช้หนี้หมด - เป็นต้นแบบสำหรับการเรียนรู้ในการพัฒนาตามแนวพระราชดำริที่ครบวงจร - เตรียมการรองรับขั้นการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถพึ่งพาตนเองได้	- ผลผลิตของพื้นที่มีมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด - เกิดกองทุนการพัฒนาที่บริหารจัดการเองโดยชาวบ้าน - เกิดพื้นที่ปลูกป่าเศรษฐกิจและป่าใช้สอยจำนวน ๑๖,๐๐๐ ไร่ที่หลีกเลี่ยงการทำไร่หมุนเวียน
๑.๒ โครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๑) การเสริมสร้างความปลอดภัยและเพียงพอ	๑๕๒ ครัวเรือน		- ชุมชน - ท้องถิ่น/ท้องที่ - จังหวัด - หน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ	เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือน เน้นการปลูกพืชที่บริโภคในชีวิตประจำวันและมีรายได้ตลอดปี	ชาวบ้านลดภาระรายจ่ายจากการซื้อสินค้าเพื่อบริโภคและมีรายได้เพิ่มขึ้น

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
- การพัฒนาด้านเกษตรแบบผสมผสานรูปแบบฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ - การเพิ่มผลผลิตในการทำนาและการส่งเสริมการปลูกพืชหลังนา - การพัฒนามาตรฐานของผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการตลาด ๒) ส่งเสริมกลุ่ม/กองทุนการพัฒนา เช่น กลุ่มผู้ใช้น้ำ กองทุนปุ๋ย กองทุนหาช่องทางจำหน่าย	๒ หมู่บ้าน		- ชุมชน - ท้องถิ่น/ท้องที่ - จังหวัด - หน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ	- พัฒนาคุณภาพผลผลิตที่ยอมรับสามารถแข่งขันในตลาดได้ - ให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ - เป็นพื้นที่ต้นแบบการเรียนรู้ในการบริหารจัดการน้ำและการสร้างรายได้ด้านเกษตรแก่ครัวเรือนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและทั่วประเทศ	ลดอัตราการเดินทางออกนอกพื้นที่เพื่อหางานทำในเมือง
๑.๓ การสร้างพื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหและพัฒนาพื้นที่กระบวนการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ๑) ลงพื้นที่พูดคุยกับชาวบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้น ๒) การประชุมชาวบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้น ๓) การคัดเลือกอาสาสมัครปิดทองหลังพระ	๒ พื้นที่		- ชุมชน - ท้องถิ่น/ท้องที่ - จังหวัด - หน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ		

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๔) การนำชาวบ้านและอาสาสมัครไปดูงานพื้นที่สืบสานแนวพระราชดำริ ๕) การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นจริงในพื้นที่ ข้อมูลกายภาพเศรษฐกิจ (รายได้ รายจ่าย) สิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ฯลฯ ๖) การค้นหาปัญหาความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้าน ๗) การคืนข้อมูลและจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ที่บูรณาการทำงานทุกภาคส่วน มีการแบ่งบทบาทที่ชัดเจนระหว่างราชการ เอกชน และชาวบ้าน ๘) การสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ เช่น การพัฒนาระบบน้ำ การปรับสภาพดิน ให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก การทำการเกษตร ฯลฯ แบบมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง partnership หรือ Implementation			- ชาวบ้านในพื้นที่ต้นแบบ - ท้องถิ่น/ท้องที่ - จังหวัด - หน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ	- พัฒนาให้ชาวบ้านมีรายได้สม่ำเสมอชีวิตพอสบายขึ้นและใช้หนี้หมด - เป็นต้นแบบสำหรับการเรียนรู้ในการพัฒนาตามแนวพระราชดำริที่ครบวงจร - เตรียมการรองรับขั้นการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้	- ผลผลิตของพื้นที่มีมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด - เกิดกองทุนการพัฒนาที่บริหารจัดการเองโดยชาวบ้าน - เกิดพื้นที่ปลูกป่าเศรษฐกิจและป่าใช้สอย

แผนงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๒. พันธกิจขยายผลปิดทองหลังพระ: สืบสานแนวพระราชดำริ ๑๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท					
๒.๑ พื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริระยะที่ ๑	๑๐ จังหวัด ๑๘ หมู่บ้าน		- ชุมชน - ท้องถิ่น/ท้องที่ - จังหวัด - ภาคีสืบสาน - แนวพระราชดำริ - ชุมชนรอบๆ พื้นที่ขยายผล	เพื่อติดตามการพัฒนาให้สอดคล้องการพัฒนาที่สืบสานแนวพระราชดำริและค้นหาองค์ความรู้ไปต่อยอดเพิ่มเติม	เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ในพื้นที่ให้เป็นการพัฒนาแบบองค์รวม
๑) ติดตาม สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ตามแนวทางปิดทองหลังพระฯ และเสนอแนวทางการพัฒนา					
๒) การขยายผลพื้นที่สืบสานตามแนวพระราชดำริให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด	๒๐ จังหวัด ๓๐ หมู่บ้าน		- ชุมชน - ท้องถิ่น/ท้องที่ - จังหวัด - ภาคีสืบสานแนวพระราชดำริ	- ชาวบ้านมีความเข้าใจในข้อมูลที่เป็นจริงของหมู่บ้าน รู้ปัญหาและความต้องการของตนในทุกมิติ - ชาวบ้านมีองค์ความรู้และพร้อมที่จะลุกขึ้นมาทำงานด้วยตนเองทุกกระบวนการ (เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา) - เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างชาวบ้านและข้าราชการอย่างบูรณาการ - เกิดการขยายผลการพัฒนาสืบสานแนวพระราชดำริสู่พื้นที่ชุมชนครอบคลุมทั้งจังหวัด	- เกิดแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ที่เป็นการบูรณาการทำงานทุกภาคส่วนและสอดคล้องกับหลักการองค์ความรู้ ๖ มิติ ประหยัดเรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด และผลลัพธ์วัดผลที่ชาวบ้านได้อะไรจากกิจกรรมการพัฒนา - ข้าราชการและชาวบ้านได้รับความรู้เชิงกระบวนการ และสามารถถ่ายทอดต่อการขยายผลได้
๒.๒ พื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริระยะที่ ๒					
๑) ลงพื้นที่พูดคุยกับชาวบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้น					
๒) การนำชาวบ้านไปดูงานพื้นที่สืบสานแนวพระราชดำริ					
๓) การสำรวจข้อมูลที่เป็นจริงในพื้นที่ ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ (รายได้ รายจ่าย) สิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ฯลฯ					

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๔) การคืนข้อมูลและจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ ๕) การคัดเลือกและพัฒนาอาสาสมัครปิดทองหลังพระ ๖) นำร่องกิจกรรมการแก้ไขปัญหาในระยะเร่งด่วน ๗) การติดตามและสนับสนุนทุนการทำงานตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ เพื่อติดตามการขยายผลพื้นที่	๓๐ หมู่บ้าน			- สร้างพื้นที่ต้นแบบการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงในพื้นที่ครอบคลุมทุกมิติการพัฒนา - เพื่อติดตามการพัฒนาให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่สืบสานแนวพระราชดำริและค้นหาองค์ความรู้ไปต่อยอดเพิ่มเติม	เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ในพื้นที่ให้เป็นการพัฒนาแบบองค์รวม
๓. แผนงานพัฒนาเครือข่ายสืบสานแนวพระราชดำริ ๗,๕๐๐,๐๐๐ บาท					
๓.๑ การสร้างเครือข่ายบุคคลเป็นวิทยากรเชิงกระบวนการทำงานสืบสานแนวพระราชดำริ	๓๐ เครือข่าย		- หน่วยงานภาครัฐ - มูลนิธิสืบสานแนวพระราชดำริ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สถาบันการศึกษา - เอกชน - ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น	เพื่อให้บุคลากรจากทุกภาคส่วนสามารถถ่ายทอดความรู้กระบวนการสร้างเข้าใจเข้าถึงและพัฒนาได้	เกิดวิทยากรกระบวนการเข้าใจเข้าถึง และพัฒนาในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่พื้นที่ขยายผล
๔. การส่งเสริมการเรียนรู้ในพื้นที่สืบสานแนวพระราชดำริ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท					
๑.๑ พื้นที่ต้นแบบและขยายพื้นที่ปิดทองหลังพระฯ ๑.๒ พื้นที่สืบสานแนวพระราชดำริ	๔๐ ครั้ง		- หน่วยงานภาครัฐ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สถาบันการศึกษา - เอกชน - ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น - สื่อมวลชน	สร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการสืบสานแนวพระราชดำริต่อกลุ่มเป้าหมาย	เกิดการขยายผล การสืบสานแนวพระราชดำริสู่พื้นที่ชุมชนอื่น ๆ
รวมงบประมาณด้านส่งเสริมการพัฒนา		๑๔๓,๐๐๐,๐๐๐			

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
ด้านสื่อสารสาธารณะและภาคีสัมพันธ์					
๑. งานเผยแพร่กิจกรรมพัฒนาตามแนวพระราชดำริของมูลนิธิและสถาบันฯ ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท					
๑.๑ งานส่งเสริมการพัฒนา (กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ต่างๆ ภายในพื้นที่ต้นแบบและขยายผล)			กรม. สำนักงบประมาณ กรมการ งบประมาณ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย สถาบันการศึกษา ประชาชนทั่วไป	- กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ) ของมูลนิธิและสถาบัน - กลุ่มเป้าหมายนำกิจกรรมและองค์ความรู้ปิดทองหลังพระไปปรับใช้พัฒนาต่อยอดในพื้นที่ท้องถิ่นได้ - กลุ่มเป้าหมายเกิดความศรัทธาในแนวทางแก้ไข ปัญหาและพัฒนาตามแนวพระราชดำริ - เกิดการรับรู้การดำเนินงานปิดทองหลังพระในพื้นที่ขยายผล และพื้นที่อื่นๆ	- สถาบันฯ เป็นองค์กรขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศโดยขยายผลแนวพระราชดำริให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง - กิจกรรมและองค์ความรู้ปิดทองหลังพระเป็นทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น - เกิดพื้นที่ดำเนินงานปิดทองหลังพระฯ กระจายตัวเพิ่มขึ้นทั่วประเทศ - แนวพระราชดำริเป็นแนวทางหลักในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ
๑.๒ งานจัดการความรู้ (องค์ความรู้ปิดทองใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น)					
๑.๓ ดำเนินงานร่วมกับสื่อมวลชนและภาคีเครือข่ายปิดทอง					
- งานเผยแพร่การดำเนินงานผ่านจดหมายข่าวรายเดือน	๑๒ ครั้ง				
- รายงานประจำปี ๒๕๕๕	๑ ครั้ง				
- ชื่อสื่อหนังสือพิมพ์สิ่งพิมพ์วิทยุ โทรทัศน์					
๒. งานผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ (งานผลิต) ๒๔,๘๕๐,๐๐๐ บาท					
๒.๑ จดหมายข่าวปิดทองรายเดือน	๑๒ ครั้ง		หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย สถาบันการศึกษา ประชาชนทั่วไป	เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเผยแพร่กิจกรรมการพัฒนาตาม แนวพระราชดำริของมูลนิธิและสถาบันฯ	เกิดสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่กิจกรรมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของมูลนิธิและสถาบันฯ
๒.๒ งานพัฒนาและบริหารจัดการเว็บไซต์สถาบันฯ	๑ ครั้ง			องค์ความรู้ปิดทองหลังพระฯ ข่าวสารและกิจกรรมความร่วมมือระหว่างภาคี	เกิดสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่กิจกรรมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของมูลนิธิและสถาบันฯ
๒.๓ งานผลิตวีดิทัศน์					
๒.๓.๑ Reality ปิดทองหลังพระฯ	๑ ครั้ง				องค์ความรู้ ข่าวสารและกิจกรรมของ

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๒.๓.๒ VTR/poster /การ์ตูน ๒.๔ สารคดีปิดทองหลังพระ ๒.๕ Spot ปิดทองหลังพระฯ ๒.๕.๑ Spot วิทย์ ๔ ภาค ๒.๖ งานสื่อประชาสัมพันธ์อื่นๆ ๒.๖.๑ เอกสารแนะนำปิดทองหลังพระ ๒.๖.๒ นิทรรศการปิดทองเคลื่อนที่ ๒.๖.๓ ทำหนังสือสรุปผลการดำเนินงานอุดร ๒.๖.๔ ปฏิทินของชำร่วย เสื้อถุงผ้า และอื่นๆ	๑ ครั้ง ๑ ครั้ง ๔ ครั้ง			ปิดทองหลังพระฯ ไปยังแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยปรับเปลี่ยนตามพฤติกรรม การรับสื่อของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย	มูลนิธิและภาคี ปิดทองหลังพระฯ ไปยังแต่ละกลุ่มเป้าหมาย • มูลนิธิและสถาบันฯ เป็นที่รู้จักกว้างขวางมากขึ้น
๓. สื่อมวลชนสัมพันธ์ ๒,๖๕๐,๐๐๐ บาท					
๓.๑ จัดกิจกรรมพบปะและแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างผู้บริหารและสื่อมวลชน ๓.๒ นำสื่อมวลชนเดินทางลงพื้นที่ดำเนินการปิดทองหลังพระ ๓.๓ เดินทางเข้าพบสื่อมวลชนส่วนกลาง ๓.๔ นำสื่อมวลชนศึกษาดูงานโครงการพระราชดำริอื่นๆ	๑ ครั้ง ๑๐ ครั้ง ๒ ครั้ง ๓ ครั้ง		กรมประชาสัมพันธ์ หนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เคเบิลทีวี สมาคมผู้สื่อข่าวส่วนกลาง	- สื่อมวลชนมีความเข้าใจการดำเนินงานตามแนวพระราชดำริของมูลนิธิและสถาบันฯ - เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริ	- สื่อมวลชนเป็นสื่อกลางเผยแพร่แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตามแนวพระราชดำริ - เกิดความร่วมมือระหว่างสื่อมวลชนทุกแขนงในการช่วยเผยแพร่งิจกรรมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของมูลนิธิและสถาบันฯ

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๓.๕ กิจกรรมร่วมกับชมรมสื่อมวลชนเรียนรู้ชนบท	๒ ครั้ง				องค์ความรู้และแนวทางพัฒนาตามแนวพระราชดำริกระจายสู่ทุกชุมชนทั่วประเทศ
๕. งานในพื้นที่ดำเนินการปิดทองหลังพระฯ (โครงการต้นแบบและพื้นที่ขยายผลปิดทองหลังพระฯ) ๑๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท					
๕.๑ จัดกิจกรรมพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและสื่อมวลชน ๕.๒ เข้าพบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสื่อมวลชนท้องถิ่น ๕.๓ การสนับสนุนสื่อท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่การดำเนินงานปิดทองหลังพระฯ ในพื้นที่	๑๐ ครั้ง ๑๐ สื่อ		ประชาสัมพันธ์จังหวัดสื่อมวลชนท้องถิ่น (วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น) หน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน สถาบันการศึกษา ประชาชนทั่วไป	- เพื่อประชาสัมพันธ์ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากพัฒนาตามพระราชดำริและการดำเนินงานปิดทองหลังพระที่เกี่ยวข้อง - เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาสัมพันธ์จังหวัด สื่อมวลชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกับมูลนิธิและสถาบันฯ - สื่อมวลชนท้องถิ่นมีความศรัทธาในการดำเนินงานของสถาบันฯ และประชาสัมพันธ์งานปิดทองหลังพระอย่างต่อเนื่อง	- ผลสำเร็จปิดทองหลังพระที่เกิดขึ้นตามแนวพระราชดำริเป็นที่รู้จักและศรัทธาในเชิงกว้าง - พื้นที่ดำเนินงานปิดทองหลังพระฯ เป็นที่ศึกษาดูงานของชุมชน สถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายเกิดความตื่นตัวในการเข้าร่วมกับปิดทองหลังพระ - เกิดโครงการขยายผลปิดทองหลังพระในพื้นที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
๕. ภาควิชาการ (ภาควิชาขยายปิดทองหลังพระฯ) ๑๖,๘๐๐,๐๐๐ บาท					
๕.๑ นิทรรศการปิดทองหลังพระ ๕.๑.๑ งานประจำปีปิดทองหลังพระฯ	๑ ครั้ง		หน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ หน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา	๑) เพื่อสร้างกระบวนการบูรณาการร่วมกันระหว่างมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ และกลุ่มเป้าหมาย	๑) ภาควิชาขยายปิดทองหลังเกิด ความศรัทธาในการนำแนวทางพัฒนาตามพระแนวพระราชดำริ

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๕.๑.๒ งานนิทรรศการร่วมกับภาคีปิดทอง ๕.๒ การดำเนินงานในพื้นที่ปฏิบัติการปิดทองฯ ๕.๓ จัดกิจกรรมพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและหน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ ๕.๔ จัดกิจกรรมพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและกลุ่มบริษัทธุรกิจเพื่อสังคม ๕.๕ กิจกรรมอื่นๆ ร่วมกับภาคีปิดทองหลังพระฯ	๒ ครั้ง ๑ ครั้ง ๑ ครั้ง ๑ ครั้ง ๑ ครั้ง		ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สมาคมบริษัทจดทะเบียน CSR Club บริษัทเอกชน	ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ ๒) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานปิดทองหลังพระโดยความร่วมมือของท้องถิ่น/ชุมชน	ไปปรับใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงาน ๒) เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่ายปิดทองหลังพระ ๓) เกิดโครงการขยายผลปิดทองหลังพระในพื้นที่ดำเนินการ
๖. งานประเมินผลความรู้และพึงพอใจ	๑ ครั้ง	๕,๐๐๐,๐๐๐	ชุมชน ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่/โครงการดำเนินงานปิดทองหลังพระ สื่อมวลชน ส่วนกลางและท้องถิ่น หน่วยงานภาคี ปิดทองหลังพระ หน่วยงานสืบสานแนวพระราชดำริ สถาบันการศึกษา ตลาดหลักทรัพย์ สมาคมบริษัทจดทะเบียน CSR Club กรมการมูลนิธิ/สถาบันฯ/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ	ประเมินผลการรับรู้และพึงพอใจจากกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ โดยมีเป้าหมายให้เกิดความรู้และพึงพอใจเกินร้อยละ ๗๕	- มูลนิธิและสถาบันฯ รับทราบความพึงพอใจและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานขององค์กร - มูลนิธิและสถาบันฯ มีแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและใช้เป็นแนวทางดำเนินงานปิดทองหลังพระฯ โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการมูลนิธิและสถาบันฯ ต่อไป
๗. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ		๓,๔๑๐,๐๐๐			
รวมงบประมาณด้านสื่อสารสาธารณะและภาคีสัมพันธ์		๘๐,๐๐๐,๐๐๐			

แผนและงบประมาณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต่อ)

แผนงาน	งบประมาณ		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าประสงค์	ผลผลิต
	จำนวน	รวมเป็นเงิน (บาท)			
๔. ด้านบริหารสำนักงาน					
๔.๑ บุคลากรเงินเดือนและสวัสดิการ		๑๖,๕๐๐,๐๐๐	เจ้าหน้าที่ กรรมการที่ปรึกษา	เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรให้สอดคล้องกับการพัฒนาองค์กร	บุคลากรมีขวัญกำลังใจและระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน
๔.๒ ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ค่าเช่าพื้นที่สำนักงาน/ ค่าครุภัณฑ์/ค่าอุปกรณ์สำนักงาน/ค่าน้ำ/ค่าไฟ/ เบี้ยประชุมคณะกรรมการฯ		๑๖,๕๐๐,๐๐๐	เจ้าหน้าที่ กรรมการที่ปรึกษา ผู้ใช้บริการสำนักงาน	เอื้อให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อความคล่องตัว รวดเร็วในการปฏิบัติงาน	องค์กรมีระบบและวัสดุอุปกรณ์ที่พร้อมและพอเพียงต่อการใช้งาน
๔.๓ แผนงานเรื่องบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร		๑,๐๐๐,๐๐๐	พนักงาน	เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน โครงการให้ต่อเนื่อง	บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ สอดคล้องกับแนวปฏิบัติขององค์กร
สำนักผู้อำนวยการ					
- การทำแผนยุทธศาสตร์ระยะสั้น กลาง ยาว		๑,๐๐๐,๐๐๐	ชุมชน/ภาครัฐ/ภาคเอกชนภาคี/สื่อมวลชน/สถาบันอุดมศึกษา	เพื่อให้การทำงานของสถาบันฯ ไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน	มีแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน
- การพัฒนาระบบสารสนเทศของสถาบันฯ การปรับปรุงโปรแกรม และการพัฒนาเว็บไซต์ ทั้งภายใน และการเชื่อมโยงระบบกับหน่วยงาน ขยายผล		๒,๐๐๐,๐๐๐	พนักงาน กรรมการที่ปรึกษา ภาคีเครือข่าย และประชาชนทั่วไป	เพื่อให้การสื่อสารข้อมูลและการใช้ข้อมูลร่วมกันได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้มีระบบการติดตามการทำงานและประเมินผล	มีระบบสารสนเทศ ภายในและภายนอก มีระบบการเก็บข้อมูลเอกสาร มีระบบการติดตามงาน
รวมงบประมาณด้านบริหารสำนักงาน		๓๗,๐๐๐,๐๐๐			

ภาคผนวก

- โครงสร้างของสถาบัน
- รายชื่อคณะอนุกรรมการธุรกิจเพื่อสังคม (CSR)
- รายชื่อคณะอนุกรรมการบูรณาการปิดทองหลังพระ:
สืบสานแนวพระราชดำริ

โครงสร้างของสถาบัน

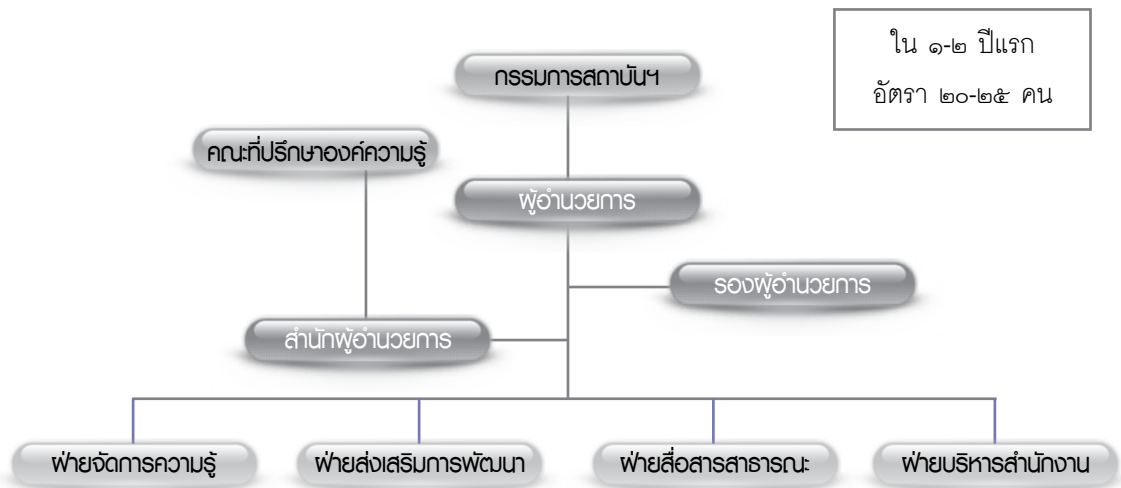
ในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๓ เห็นควรให้แบ่งกลุ่มภารกิจการทำงานของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ออกเป็นดังนี้

- ภารกิจหลัก คือ กลุ่มภารกิจจัดการความรู้ กับกลุ่มภารกิจส่งเสริมการพัฒนา
- ภารกิจสนับสนุน คือ กลุ่มภารกิจสื่อสารสาธารณะ กับงานบริหารสำนักงาน
- สำนักผู้อำนวยการ ดำเนินงานด้านยุทธศาสตร์คู่ขนานไปกับคณะกรรมการ และหรืออนุกรรมการ
- สำหรับกลุ่มภารกิจภาคีเครือข่ายนั้น ด้วยเหตุที่เป็นงานสำคัญ จึงเห็นควรให้กระจายอยู่ในทุกกลุ่มภารกิจ ไม่ต้องตั้งเป็นกลุ่มภารกิจเฉพาะ

ในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิปิตทองหล่งพระฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๓ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ เห็นชอบโครงสร้างสถาบันฯ ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถาบันฯ คณะที่ปรึกษา ด้านองค์ความรู้ ผู้อำนวยการสถาบันฯ รองผู้อำนวยการสถาบันฯ ๑ ตำแหน่ง สำนักผู้อำนวยการ และกลุ่มภารกิจ ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มภารกิจที่ประกอบด้วยฝ่ายจัดการความรู้และฝ่าย ส่งเสริมการพัฒนา และกลุ่มภารกิจที่ ๒ ที่ประกอบด้วยฝ่ายสื่อสารสาธารณะ

โครงสร้างสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ: สืบสาน||แนวพระราชดำริ

มติคณะกรรมการมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ๓/๕๓ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓

รายชื่อคณะกรรมการธุรกิจเพื่อสังคม (CSR)

ในการประชุมคณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการธุรกิจเพื่อสังคม (CSR) ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑. นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายการันต์ ศุภกิจวิเลขการ	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายวิโรฒ สันติประภาพ	อนุกรรมการ
๔. นายพยุหศักดิ์ ขาดิสุทธิผล	อนุกรรมการ
๕. นายธวัชชัย ยงกิตติกุล	อนุกรรมการ
๖. นายดุสิต นนทะนาคร	อนุกรรมการ
๗. นายวัฒนา โอภาณนทอมตะ	อนุกรรมการ
๘. นายพีระพงษ์ กลิ่นละออ	อนุกรรมการ
๙. นายสุพรรณศักดิ์ กันตะบุตร	อนุกรรมการ
๑๐. นายนิคม พิศลยบุตร	อนุกรรมการ
๑๑. นางปัทมา เพชรเรียง	เลขานุการอนุกรรมการ
๑๒. นางพิมพ์ใจ ยุทธบรรดล	ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการ

โดยมีอำนาจหน้าที่

- กำหนดนโยบายและวางกรอบการดำเนินงานด้านกิจกรรมเพื่อสังคม ของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
- กำหนดนโยบายในการทำงานและประสานไปยังเครือข่าย ตลอดจนการขยายผลการดำเนินงานในด้านกิจกรรมเพื่อสังคม ของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
- พิจารณาและนำเสนองบประมาณสำหรับโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ต่อคณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
- ปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริมอบหมาย

รายชื่อคณะอนุกรรมการบูรณาการ ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

เพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่ขยายผล ๑๐ จังหวัด ๑๘ หมู่บ้าน ได้มีการบูรณาการจากทุกภาคส่วน คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ อนุมัติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เพื่อทำหน้าที่ขยายผลพื้นที่ปิดทองหลังพระฯ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล	ประธานอนุกรรมการ
เลขาธิการมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ	
๒. นายพระนาย สุวรรณรัฐ	อนุกรรมการ
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย	
๓. นายศุภชัย บานพับทอง	อนุกรรมการ
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๔. นายสุรพล ปัตตานี	อนุกรรมการ
รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
๕. หม่อมหลวงจิรพันธุ์ ทวีวงศ์	อนุกรรมการ
รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพิเศษ
เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)	
๖. นายระพีพันธุ์ สริวัฒน์	อนุกรรมการ
หัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี	
๗. นายลลิต ถนอมสิงห์	อนุกรรมการ
ผู้ช่วยเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา	
๘. นายพิพัฒน์ เลิศกิตติสุข	อนุกรรมการ
ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม
ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ	
๑๐. ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริม
และพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ	อนุกรรมการและ
เลขานุการ
สืบสานแนวพระราชดำริ	

โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. เพื่อบูรณาการการทำงานทุกขั้นตอนตามภารกิจและความรับผิดชอบในการสนองแนวพระราชดำริ อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน นำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

๒. เพื่อย้ายทอดองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่หมู่บ้านตามลักษณะภูมิสังคม สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนให้พึ่งพาตนเองได้ ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. เพื่อสร้างเครือข่ายบุคลากรในการสืบสานแนวพระราชดำริ จากหน่วยงานภาครัฐ มูลนิธิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคเอกชนและครูภูมิปัญญาในชุมชน

๔. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ (Area based) ตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้จังหวัดสามารถบูรณาการแผนงานและงบประมาณจากส่วนราชการ (Function) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

๕. ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ มอบหมาย

